

BETÆNKNING

om

autorisation m.v. af psykologer

*Afgivet af
det af indenrigsministeriet under 23. marts 1962
nedsatte udvalg*

ex. 2

BETÆNKNING NR. 449

1966

INDHOLDSFORTEGNELSE

I. Indledning	5
1. <i>Forord og resumé.</i>	5
a. Udvalgets nedsættelse og kommissorium m. v.	5
b. Resumé af udvalgets betænkning	7
II. Forholdene i Danmark	9
1. Uddannelse	9
a. Universitetsuddannelsen	9
b. Uddannelsen på Danmarks Lærerhøjskole	10
2. <i>Arbejdsområde og -opgave.</i>	12
a. Universitetsuddannede psykologer	12
b. Uddannelse på Danmarks Lærerhøjskole	15
c. Psykologisk eller lignende virksomhed udøvet af personer uden universitetsuddannelse	15
3. <i>Dansk Psykologforening.</i>	16
4. <i>Den retlige ordning af psykologernes virksomhedsudøvelse.</i>	17
III. Forholdene i Finland, Norge og Sverige	20
1. <i>Finland.</i>	20
2. <i>Norge.</i>	21
3. <i>Sverige.</i>	22
IV. De øvrige nordiske udvalgs forslag til autorisation af psykologer	25
V. Det danske udvalgs forslag til autorisation af psykologer	28
1. <i>Autorisation af psykologer.</i>	28
a. Udvalgets stillingtagen til autorisationsspørgsmålet	28
b. Ressortministerium	29
c. Gældende autorisationsbestemmelser m. v. her i landet	29
d. Udvalgets forslag til autorisation af psykologer	34
1° Betingelser for autorisation	34
2° Autorisationens retsvirkninger	35
3° Tilsyn med psykologer	36
2. <i>Fællesnordisk Arbejdsmarked.</i>	37
3. <i>Beskyttelse af testningsmateriale.</i>	41

4. <i>Psykolognævnet</i>	41
a. Psykolognævnets sammensætning	41
b. Psykolognævnets kompetence	41
5. <i>Forslag med bemærkninger til en lov om psykologer.</i>	43
Bilag 1: Skrivelse fra Nordiske psykologers samarbejdskomité til Nordisk Råd	51
Bilag 2: Overenskomst af 18. maj 1965 mellem Dansk Psykologforening, Dansk Magisterforening og finansministeriet om ansættelse i statens tjeneste	54
Bilag 3: Udtalelse indhentet fra professor, dr. phil. K. Grue-Sørensen om magister- konferens i pædagogik med henblik på autorisation af psykologer.	58
Bilag 4: Oversigt over psykologers arbejdsområder.	59
Bilag 5: Skrivelse fra Dansk Psykologforening.	60

I. Afsnit.

INDLEDNING

1. Forord og resumé

a. *Udvalgets nedsættelse og kommissorium m. v.*

I rekommandation nr. 11/1958 henstillede Nordisk Råd til regeringerne i de nordiske lande at foranstalte en undersøgelse med henblik på at koordinere reglerne i de enkelte lande vedrørende:

1. Psykologers autorisation.
2. Beskyttelse mod misbrug af psykologisk testningsmateriale.
3. Psykologers tavshedspligt og
4. Fællesnordisk arbejdsmarked for psykologer.

Norge blev udpeget som koordinerende land vedrørende den pågældende undersøgelse og et af det norske socialdepartement nedsat udvalg anmodede om, at rekommandationens punkt 1.-3. blev gjort til genstand for undersøgelse også i de øvrige nordiske lande, medens spørgsmålet om fællesnordisk arbejdsmarked først skulle behandles på et senere tidspunkt.

I Sverige, Norge og Finland blev nedsat udvalg med henblik på undersøgelsens foretagelse og et af det danske justitsministerium nedsat vidneudvalg behandlede spørgsmålet om psykologers vidnepligt. Sidstnævnte udvalg afgav betænkning i september 1962 (betænkning nr. 316). Udvalgets forslag er nu i hovedsagen gennemført ved lov nr. 149 af 21. april 1965 om ændringer i lov om retspleje (vidner m. m.).

Det bemærkes, at den nævnte rekommandation fra Nordisk Råd blev vedtaget efter en henvendelse af 26. november 1957 fra Nordiske Psykologers Samarbejdskomité til Nordisk Råd, jfr. bilag 1 side 51.

Den 23. marts 1962 nedsatte indenrigsministeriet herefter et udvalg med følgende opgaver:

1. at give en kortfattet redegørelse for universitetsuddannelsen af psykologer og for mulige andre former for uddannelse af psykologer her i landet,
2. at undersøge inden for hvilke områder de universitetsuddannede psykologer virker, og i hvilket omfang der på linie med de universitetsuddannede psykologer måtte virke personer uden denne uddannelse,
3. at undersøge, om der er tilstrækkelig anledning til at etablere en autorisationsordning for uddannede psykologer, og da at give forslag med hensyn til, hvilke betingelser der bør stilles for meddelelse af autorisation, og hvilke rettigheder der bør knyttes til autorisationen, f. eks. med hensyn til benyttelse af betegnelsen psykolog eller anden betegnelse og for udøvelse af virksomhed som psykolog.
4. at give en belysning af spørgsmålet om, hvorledes psykologisk testningsmateriale tilvejebringes og benyttes og fremkomme med en udtalelse om farerne for misbrug af testningsmateriale og mulighederne for beskyttelse mod disse.

Udvalget bør holde løbende kontakt med det arbejde, der udføres af de tilsvarende af den norske, svenske og finske regering nedsatte udvalg.

Udvalget fik følgende sammensætning:
Fhv. landsretspræsident Carl E. J. Bang, formand.

Professor, dr. phil. Franz G. From, udpeget af Københavns universitet.

Afdelingsleder, cand. psych. Reimer Jensen, udpeget af Dansk Psykologforening.

Overlæge, dr. med. Gudmund Magnussen, udpeget af Den almindelige danske Lægeforening.

Professor, dr. med. Oluf Andersen, udpeget af sundhedsstyrelsen.

Overlæge, dr. med. G. A. Glemmesen, udpeget af sundhedsstyrelsen.

Professor, dr. med. Villars Lunn, udpeget af sundhedsstyrelsen.

Ekspeditionssekretær H. Hermann, indenrigsministeriet.

Ekspeditionssekretær Hermann blev tillige beskikket som leder af udvalgets sekretariat, der i øvrigt bestod af overlæge, dr. med., lektor K. Tolstrup og sekretær, nu fuldmægtig Johs. Qwist, indenrigsministeriet.

I august 1962 blev tillige skolepsykolog, dr. phil. Kaj Spelling beskikket som sekretær for udvalget.

Den 24. maj 1963 beskikkedes overlæge, dr. med. H. Kreutzfeldt som medlem af udvalget i stedet for professor, overlæge dr. med. Oluf Andersen.

Professor From blev beskikket efter forhandling med undervisningsministeriet, som under hensyn hertil afstod fra en direkte repræsentation i udvalget. Efter udvalgets henstilling har siden april 1963 kontorchef, nu afdelingschef Bjørn Brynskov, undervisningsministeriet, og professor Harald Torpe, Danmarks Lærerhøjskole, deltaget i udvalgets møder, og den 11. december 1963 beskikkedes begge de nævnte efter indstilling fra undervisningsministeriet som medlemmer af udvalget.

Efter at ekspeditionssekretær H. Hermann havde tiltrådt en stilling som direktør for Københavns amts sygehusvæsen, beskikkedes ekspeditionssekretær, nu kontorchef K. V. Stang den 14. januar 1964 som medlem

af udvalget i stedet for Hermann. Endvidere blev oberstløjtnant, cand. psych. Fin Agersted den 28. juni 1965 beskikket som medlem af udvalget i stedet for afdelingsleder Reimer Jensen på grund af sidstnævntes rejse til udlandet. Det bemærkes tillige, at fuldmægtig H. Schaldemose, indenrigsministeriet, fungerede som sekretær for udvalget i stedet for Johs. Qwist fra 1. september 1962 til marts 1963, hvor Qwist påny tiltrådte som sekretær.

Overlæge Clemmesen har på grund af sygdom ikke deltaget: i de senere plenarmøder. Formanden for udvalget har derfor efter anmodning meddelt overlæge Clemmesen fritagelse for at underskrive betænkningen.

Der har i udvalget været afholdt 11 plenarmøder og desuden en del arbejdsudvalgs-møder. Repræsentanter for udvalget har deltaget i møder med de øvrige nordiske udvalg i Stockholm den 4. og 5. juni 1962 og i Helsingfors den 25. og 26. november 1963.

Resultatet af udvalgets overvejelser forelægges i denne betænkning. Betænkningen er tiltrådt af alle medlemmer, idet dog oberstløjtnant Agersted har måttet tage et vist forbehold under hensyn til, at den foreslåede autorisationsordning kan komme til at omfatte personer, der har bestået den psykologisk-pædagogiske eksamen på Danmarks Lærerhøjskole (cand. pæd.). Det nævnte studium, der er startet den 1. september 1965, vil efter udvalgets forslag give ret til autorisation som psykolog, såfremt undervisningsministeriet finder at kunne ligestille det med universitetsuddannelserne (psykologisk embeds-eksamen eller magisterkonferens i psykologi). Agersted henviser iøvrigt til Dansk Psykologforenings skrivelse til udvalget (bilag nr. 5).

København i maj 1966.

Fin Agersted	Carl E. J. Bang formand.	Bjørn Brynskov	Franz G. From
Harald Kreutzfeldt	Villars Lunn	Gudmund Magnussen	Johs. Qwist sekretær.
Kaj Spelling sekretær.	K. V. Stang	Kai Tolstrup sekretær.	Harald Torpe

b. *Resumé af udvalgets betænkning.*

I *afsnit II* gives en redegørelse for forholdene i Danmark.

Ved Københavns universitet findes i dag to forskellige eksamener i psykologi: psykologisk embedseksamen og magisterkonferens. Kun få studenter tager magisterkonferens. Studiet til cand. psych., der i sin nuværende form først er etableret i 1960, skulle teoretisk vare ca. 5 år, men de hidtidige erfaringer tyder på, at de fleste vil anvende ca. 7 år til studiet. Der var i 1963/64: 644 og i 1964/65: 817 psykologistuderende ved Københavns universitet, men ca. 70 % af dem, der påbegynder studiet, afslutter det ikke med eksamen.

Lærere med årskursus i pædagogik og psykologi fra Danmarks Lærerskole er hidtil, bl. a. på grund af mangelen på universitetsuddannede psykologer, i ret stort omfang blevet ansat som skolepsykologer eller konsulenter for specialundervisningen. Dette kursus afholdes sidste gang i 1966/67.

Fra den 1. september 1965 er der på Danmarks Lærerskole etableret et psykologisk-pædagogisk studium, hvis hovedformål er at kvalificere de studerende til at udføre det arbejde, der påhviler en skolepsykolog; uddannelsen bygger på læreres særlige erfaringer og forudsætninger.

De universitetsuddannede psykologers arbejdsområde og -opgave kan bedst beskrives ved en henvisning til Dansk Psykologforenings opdeling i arbejdssektioner: skolepsykologisk, klinisk, kriminalpsykologisk, militærpsykologisk, forsorgspsykologisk og arbejdspsykologisk. Dansk Psykologforenings medlemstal var 415 pr. 30. juni 1965, i foreningen optages kun universitetsuddannede psykologer.

Alle psykologer, der beskæftiger sig med klinisk arbejde, er undergivet sundhedsstyrelsens tilsyn, herudover findes ingen tilsynsmyndighed bortset fra, at offentligt ansatte psykologer selvsagt normalt vil være undergivet en overordnet myndighed.

Der findes ikke her i landet nogen speciel lovgivning om psykologer; der påhviler derfor ikke psykologer som sådanne tavshedspligt, ligesom der ikke er særlige regler om vidneudelukkelse for psykologer. Kun offentligt ansatte psykologer vil i et vist omfang have tavshedspligt og være omfattet af rets-

plejelovens bestemmelser om vidneudelukkelse.

I *afsnit III* redegøres for uddannelsen af psykologer og disses arbejdsområde i Finland, Norge og Sverige.

I *afsnit IV* redegøres for de øvrige nordiske udvalgs forslag til autorisation af psykologer. Det finske udvalg afgav betænkning i maj 1964, det norske udvalg i december 1964, medens det svenske udvalg afventer en redegørelse om psykologuddannelsen. Der er mellem de nordiske udvalg enighed om følgende:

1. En lovgivning om psykologer (i Sverige reglement).
2. En autorisationsordning for psykologer.
3. Beskyttelse af betegnelsen »psykolog« (i Sverige dog: »autoriseret psykolog«).
4. Tavshedspligt for psykologer.
5. Oprettelse af et psykolognævn.
6. Fællesnordisk arbejdsmarked for psykologer.

V *afsnit* indeholder det danske udvalgs forslag til autorisation af psykologer. Udvalgets flertal mener, at det stigende behov for psykologvirksomhed, hensynet til de øvrige nordiske lande, ønsket om sikkerhed for, at psykologeringen kun udføres af personer, der fagligt er kompetente til deres arbejde, kan begrunde indførelsen af en offentlig autorisationsordning; der lægges tillige vægt på en sådan ordnings afgørende betydning for reglerne om tavshedspligt og vidneudelukkelse. Torpe og Brynskov mener, at der stort set er tilstrækkelig garanti allerede i de af det offentlige gennemførte uddannelses- og eksamensordninger, men har dog ikke ment direkte at burde gå imod en autorisationsordning af hensyn til de øvrige nordiske lande.

V *afsnit* indeholder endvidere en redegørelse for en række autorisationsordninger m. v. med særligt henblik på spørgsmålene om beskyttelse af stillingsbetegnelse, eneret til virksomhed og frakendelse af retten til at udøve virksomhed.

Kontrol med det af psykologerne anvendte testmateriale anses for ønskelig, men det erkendes, at der i dag næppe er nogen praktisk mulighed for gennem en lovgivning at foranstalte nogen form for offentlig kontrol med distribution af sådant materiale, ligesom der heller ikke, i hvert fald for tiden, kan siges at være noget stærkt behov for en sådan kontrol.

Udvalgets forslag til autorisation af psykologer.

Det af udvalget udarbejdede lovforslag går ud på at indføre en autorisationsordning for personer, der her i landet har bestået psykologisk embedseksamen, magisterkonferens i psykologi eller som ved et universitet eller anden højere læreanstalt har bestået en eksamen, der af undervisningsministeriet ligestilles hermed, og som tillige har gennemgået en vis praktisk uddannelse. Der er endvidere mulighed for at meddele autorisation til psykologer fra de nordiske lande samt, eventuelt på særlige vilkår, til psykologer fra andre lande. Endelig er der visse yderligere muligheder for autorisation i en kortere overgangsperiode. Lovforslaget indeholder tillige regler om fratagelse af en meddelt autorisation.

Det foreslås, at kun autoriserede psykolo-

ger må betegne sig som psykologer. Endvidere kan bestemmes, at virksomhed ved hvilken udnyttelse af uddannelse som psykolog har væsentlig betydning, kun må udøves af psykologer, ligesom nærmere angivne psykologiske metoder og hjælpemidler kan forbeholdes psykologer.

Der foreslås oprettet et psykolognævn, der skal autorisere psykologer og føre tilsyn med deres virksomhed.

Indførelsen af en offentlig autorisationsordning medfører, at psykologer vil være omfattet af straffelovens § 263, stk. 2, om tavshedspligt, og der vil hermed også være tilstrækkelig mulighed for vidneudelukkelse for psykologer (retsplejelovens § 170).

Betænkningen indeholder endelig også et forslag til overenskomst om fællesnordisk arbejdsmarked for psykologer.

FORHOLDENE I DANMARK

1. Uddannelse

a. *Universitetsuddannelsen.*

Fra 1917 til 1944 kunne eksamen i psykologi her i landet tages i form af magisterkonferens. I henhold til anordning og bekendtgørelse af 18. juli 1944 etableredes en psykologisk-pædagogisk eksamen ved Københavns universitet. Dette studium var oprindeligt tilrettelagt med henblik på et 3-årigt forløb. Disse bestemmelser blev i 1960 afløst af den nuværende ordning (anordning nr. 318 af 12. august 1960 og bekendtgørelse nr. 319 af 13. august 1960), men en overgangsordning har været etableret, således at studerende kunne fuldføre deres studier på de betingelser, som de havde indrettet sig på, da de begyndte studiet.

Ved Københavns universitet findes i dag to forskellige eksamener i psykologi: magisterkonferens og embedseksamen.

Kun ganske få studenter tager magisterkonferens. Langt de fleste af de over 300, som hvert år starter et psykologistudium ved universitetet stiler mod at blive cand. psych., hvilket er betegnelsen for den, der har bestået den psykologiske embedseksamen.

Denne eksamen, som hviler på en kongelig anordning af 12. august 1960 om psykologisk embedseksamen ved Københavns universitet, består af en forprøve, en første del, en anden del og en tredje del. Samtlige prøver under hver del afholdes to gange årligt. Hver del kan tages om for sig, men dog kun i den anordnede rækkefølge. Eksamen er dels skriftlig, dels mundtlig.

Foruden studentereksamen giver også lærereksamen ret til at indskrive sig som studerende og til at indstille sig til denne eksamen. Der kræves visse tillægsprøver i sprog som

supplement til lærereksamen, og disse studerende har kun adgang til at vælge pædagogisk psykologi som speciale ved den afsluttende eksamen. Det er meget få studerende, som ikke har studentereksamen.

Forprøven består af en eksamination i *elementær psykologi*. Det er en betingelse for at kunne indstille sig til forprøven, at man har gennemgået *laborantkursus* på tilfredsstillende måde, samt at man har bestået en prøve i *statistik* og en prøve i *arvelighedslære og alm. fysiologi*. Prøven til *filosofikum* skal også aflægges.

Første del omfatter en prøve i *pædagogik* (pædagogikkens historie) samt en prøve i *udviklingslære* (børne- og ungdomspsykologi).

Anden del omfatter en prøve i *klinisk psykologi*, en prøve i *pædagogisk psykologi* og en prøve i *arbejds- og erhvervspsykologi*. Man skal have bestået en prøve i *psykiatri* og en prøve i *kriminologi*, før man kan indstille sig til anden del.

Tredje del omfatter en prøve i *psykologisk testning* (indsamling og bearbejdelse af psykologiske data), en prøve i *socialpsykologi* samt en prøve i *almindelig psykologi*. Før man kan indstille sig til tredje del, skal man have skrevet en *specialeafhandling* (med mindst karakteren g), bestået en prøve i den del af *lovgivningen*, som er af betydning for psykologer, samt have gennemgået *praktikantkurser* på en tilfredsstillende måde. Disse praktikantkurser består dels af en række kortere kurser inden for følgende områder: psykiatri, pædagogisk psykologi, klinisk psykolo-

gi, arbejdspsykologi, kriminalpsykologi, dels af et længere kursus, som den studerende skal gennemgå inden for et af de nævnte områder. Det store praktikantkursus varer 6 måneder og har til formål at bibringe praktikanterne personlige erfaringer med arbejdsmetoderne inden for det valgte speciale.

Studietidens længde er i den vejledende forelæsningsplan sat til 5 år med følgende turnus:

1. år: Filosofikum
Fysiologi og arvelighedslære
- 1½ år: Statistik
Laborantkursus
2. år: *Forprøve*
3. år: *Første del*
- 3½ år: Kriminologi
Psykiatri
4. år: *Anden del*
- 4½ år: Praktikantkurser
Specialeafhandling
Lovgivning
5. år: *Tredie del.*

Den faktiske studietid varierer meget. Eksamen kan teoretisk tages på kortere tid end 5 år, men de hidtidige erfaringer tyder på, at de fleste vil anvende ca. 7 år til studiet.

De psykologistuderendes antal gennem en årrække er opgjort og viser dels, at det er et meget besøgt studium, og dels, at der er tale om en stadig stigning i de psykologistuderendes antal. Nedenstående opgørelse er fra dr. phil. Gerh. Niensens studievejledning »Psykologi. Nogle råd til den der begynder studiet.«:

1954/55.	226	psykologistuderende
1955/56.	261	
1956/57.	286	
1957/58.	296	
1958/59.	300	
1959/60.	321	
1960/61.	376	
1961/62.	416	
1962/63.	503	
1963/64.	664	
1964/65.	817	

Omkring 70 % af dem, der påbegynder psykologistudiet på Københavns universitet, afslutter det ikke med eksamen.

Det store antal psykologistuderende ved Københavns universitet, planer om indførel-

se af faget psykologi for de lægestuderende i forbindelse med gennemførelse af en ny studieordning, oprettelsen af et nyt universitet i Odense samt overvejelserne om eventuel etablering af yderligere universitetscentre har aktualiseret spørgsmålet om etablering af et psykologistudium ved Århus universitet og/eller Odense universitet. For Århus universitets vedkommende er udarbejdet et konkret forslag herom. Forslaget er fremsendt til undervisningsministeriet og disse problemer er for tiden genstand for overvejelse i det fra 1. januar 1965 oprettede Planlægningsråd for de højere uddannelser.

Det bør nævnes, at magisterkonferens i pædagogik formentlig også bør kunne danne grundlag for en eventuel autorisation som psykolog, jfr. bilag 3 og nedenfor under V. afsnit. d. 1° Betingelser for autorisation (side 34).

b. *Uddannelsen på Danmarks Lærerhøjskole. 1°. Årskursus i pædagogik og psykologi.*

Årskursus i pædagogik og psykologi på Danmarks Lærerhøjskole blev gennemført første gang i kursusåret 1940-41. Det blev oprettet i samarbejde med Københavns universitets psykologiske laboratorium. Det omfattede fra starten 17 ugentlige timer fordelt på følgende discipliner: Pædagogisk psykologi (5), børnepsykologi (2), svagbegavede og vanskelige børn (2), standpunkts- og intelligensmålinger (3) og eksperimentalpsykologi (5). Kursus er siden udvidet til 20 ugentlige timer: Pædagogik (2) og psykofysiologi og børnepsykiatri (1).

Formålet med dette kursus var oprindelig udelukkende at give særlig interesserede lærere en bedre baggrund for deres pædagogiske virksomhed. Mangelen på lærere med universitetsuddannelse i psykologi, en mangel, der mod forventning ikke blev afhjulpet med oprettelsen af cand. psych.-studiet i 1944, førte lidt efter lidt med sig, at lærere, der havde gennemført det fulde årskursus, fik mulighed for at blive ansat som skolepsykolog eller konsulent for særundervisning (senere specialundervisning). Det er sket i ret stort omfang, og det skyldes - foruden mangelen på universitetsuddannede psykologer - en række omstændigheder.

Der har for det første hersket en vis usik-

kerhed vedrørende stillingens karakter, jfr. at man i lovgivningen anvender betegnelsen konsulent for særundervisning (specialundervisning). For det andet har man hverken i lovgivningen eller fra undervisningsministeriets side nogen sinde stillet krav om, at ansættelse i en sådan konsulentstilling skulle forbeholdes universitetsuddannede psykologer. Man har tværtimod direkte peget på andre muligheder. For det tredje har man lagt vægt på, at stillingerne blev besat med lærere med en vis, ikke for kort skoleerfaring, helst også fra specialundervisning. For det fjerde har årskursus et indhold, der giver deltagerne indføring og træning i anvendelse af de ved skolepsykologiske undersøgelser almindeligst anvendte tests (begavelsestests, standpunktstests, diagnostiske læse- og regnetests). Deltagerne får bl. a. ret til at erhverve sig den danske revision af Binet-Simons intelligensprøver.

Der er nu truffet beslutning om, at dette kursus skal ophøre og erstattes af et andet, hvor de pædagogiske sider af stoffet tildeles en mere fremtrædende plads, mens f. eks. indføringen i testproblemerne kun bliver af orienterende art. Det hidtidige kursus gennemføres sidste gang i kursusåret 1966-67.

2°. *Det psykologisk-pædagogiske studium.*

I skrivelse af 8. juni 1965 har undervisningsministeriet godkendt, at der pr. 1. september 1965 etableres et psykologisk-pædagogisk studium ved Danmarks Lærerhøjskole. Forslag til kongelig anordning og bekendtgørelse om studiet er godkendt i princippet, men den endelige approbation beror på en teknisk gennemgang af en række enkeltheder.

Studiet begyndte 1. september 1965 med 32 studerende. Eksamenen benævnes den pædagogiske kandidateksamen, og der tillægges den, der har bestået eksamen, benævnelsen cand. pæd.

Formål. Formålet med studiet er i forslaget til anordning, § 2, stk. 1, angivet således:

»Formålet med det psykologisk-pædagogiske studium er at videreudanne folkeskolens lærere, således at de når til at forbinde forståelse af videnskabelig metode med dybtgående psykologisk og pædagogisk indsigt.«

Studiet har til hovedformål at kvalificere de studerende til at udføre det arbejde, der påhviler en skolepsykolog, og uddannelsen er tilrettelagt således, at den bygger på læreres særlige teoretiske forudsætninger og praktisk-pædagogiske erfaringer.

Adgangsbetin­gelser.

Betingelserne for adgang til studiet er angivet i forslag til bekendtgørelse, § 2, der lyder:

»Stk. 1. De i anordningens § 5, stk. 1, nævnte betingelser, der kræves opfyldt af seminarieuddannede lærere, for at de kan få adgang til studiet, er som nedenfor anført:

1. Mindst 2 års undervisningspraksis efter endt læreruddannelse.
2. Sådanne kundskaber i engelsk og tysk, at de kan læse faglitteratur på disse sprog.
3. Danmarks Lærerhøjskoles årskursus i pædagogik og psykologi eller Danmarks Lærerhøjskoles årskursus i specialpædagogik eller tilsvarende uddannelse.

Stk. 2. Som studerende kan desuden opges lærere, der opfylder de to første af de i stk. 1 nævnte betingelser og har gennemgået linieuddannelse i specialpædagogik ved seminarierne eller Danmarks Lærerhøjskoles grunduddannelse i specialpædagogik. I begge disse tilfælde skal uddannelsen være suppleret med læsning af psykologisk-pædagogisk litteratur i et omfang, der svarer til, hvad der herom er anført i studieplanen.

Stk. 3. Afgørelse om optagelse ifølge bestemmelserne i stk. 2 træffes af rektor efter indstilling fra Lærerhøjskolens professorer i psykologi og pædagogik.«

I forslag til anordning, § 5, stk. 2, er indført en bestemmelse, der gør det muligt for lærerrådet at give dispensation fra disse betingelser.

Studieplan og eksamensordning.

Studiet består af 3 dele. Forelæsninger, øvelser og praktikanttjeneste er indplaceret i en læseplan, der dækker 6 semestre, men studietiden må naturligvis variere efter individuelle forudsætninger og studiebetin­gelser. Det må på forhånd anses for sandsynligt, at en gennemførelse af studiet på 3 år kun vil være muligt for studerende, som i

studietiden helt kan frigøre sig for deres undervisningsarbejde.

1. del. Ved afslutningen af 1. semester afholdes prøver i *fysiologi* og *arvelighedslære*. Ved disse prøver gives alene karaktererne »bestået« eller »ikke bestået«.

Ved 1. del afholdes eksamen i følgende discipliner: *Almen psykologi I med øvelser, udviklingspsykologi, statistik og pædagogik*.

2. del. Ved 2. del afholdes eksamen i *almen psykologi II, i Pædagogisk psykologi og socialpsykologi*.

3. del. Ved 3. del afholdes eksamen i *klinisk psykologi* og i *specialpædagogik*. Forud for 3. del af eksamen skal enhver studerende have afleveret en opgave, der er baseret på selvstændigt indsamlet og bearbejdet stof. Opgaven skal ligge inden for studiets psykologiske og pædagogiske discipliner.

For at bestå 1. del skal eksaminanden opnå mindst g i hver enkelt disciplin. Enhver eksamen eller prøve kan tages om for sig.

For at bestå 2. og 3. del skal eksaminanden for hver del opnå mindst g i gennemsnit, og ingen enkelt karakter må være under tg. For den under 3. del nævnte opgave kræves mindst g. Denne karakter tæller dobbelt.

Der anvendes samme karakterskala som ved Københavns universitets filosofiske fakultet.

2. Arbejdsområde og -opgave

a. Universitetsuddannede psykologer.

Det falder naturligt ved en beskrivelse af psykologernes arbejdsområder og -opgaver at foretage en inddeling, der svarer til Dansk Psykologforenings opdeling i arbejdssektioner. Der findes for tiden følgende sektioner:

Skolepsykologisk sektion,
Klinisk sektion,
Kriminalpsykologisk sektion,
Militærpsykologisk sektion,
Forsorgspsykologisk sektion,
Arbejdspsykologisk sektion.

Der er indhentet oplysninger fra de enkelte sektioner. I visse tilfælde dækker sektionernes områder delvis hinanden, f. eks. er dette tilfældet for klinisk og forsorgspsykolo-

gisk sektions vedkommende. Ud over de områder, som dækkes af sektionerne, findes der en ret stor gruppe psykologer, som er beskæftiget ved undervisning samt en mindre gruppe, der er beskæftiget med personlig rådgivning. Det bemærkes, at det er under overvejelse at oprette en sektion for videnskabeligt arbejdende psykologer.

Nedenstående redegørelse for de forskellige grupper bygger kun delvis på de oplysninger, der er indhentet fra sektionerne.

Udvalget har i 1962/63 udarbejdet en oversigt over psykologers arbejdsområde på basis af udsendte spørgeskemaer. Der henvises til bilag nr. 4.

Skolepsykologer.

Det skolepsykologiske arbejde finder næsten udelukkende sted inden for den offentlige skoles rammer.

Arbejdet tog fra sin begyndelse særlig sigte på specialundervisningen. Af denne grund indførtes ved folkeskolens tilsynslov betegnelsen konsulent for særundervisningen, som nu, ændret til konsulent for specialundervisningen, bruges i visse tilfælde, mens betegnelsen skolepsykolog bruges i andre tilfælde. I betænkning nr. 277 af marts 1961 om folkeskolens specialundervisning findes en normalinstruks, som omfatter både konsulenter for specialundervisningen og skolepsykologer. I det følgende vil kun blive anvendt udtrykket skolepsykolog. I henhold til nævnte normalinstruks er skolepsykologens vigtigste opgaver følgende:

1. Han er rådgivende i psykologiske og pædagogiske spørgsmål vedrørende de børn, som henvises til skolepsykologisk undersøgelse. Han er forpligtet til at afgive erklæringer i sager vedrørende specialundervisning og skolepsykologisk virksomhed.

2. Han undersøger efter henvisning fra skolen eller skolemyndigheder de børn, hvis undervisning eller opdragelse frembyder særlige vanskeligheder.

3. Han tager de praktiske forholdsregler i forbindelse med ind- og udskrivning til specialundervisning, ligesom han udtager børn til observationskoloni.

4. Han fører pædagogisk tilsyn med den del af specialundervisningen, som ikke er undergivet særskilt ledelse.

5. Han samarbejder med børneværn, sær-forsorgsgrene og sygehuse, hvor dette er påkrævet.

I normalinstruksen er foruden en række praktiske foranstaltninger anført, at skolepsykologen er forpligtet til at udvise fornøden takt med hensyn til fortrolige meddelelser, og at han under ingen omstændigheder må give oplysninger om personlige forhold, hvormed han er blevet bekendt ved udøvelsen af sit arbejde.

Foruden de i det ovennævnte omtalte arbejdsområder kan det anføres, at skolepsykologer mange steder planlægger og medvirker ved forskellige kurser for lærere, særlig på områder der angår specialundervisning og begynderundervisning. Skolepsykologerne anvendes endvidere ofte ved forældremøder, studiekredse i skoler og lignende. I et vist omfang løser skolepsykologer med særlige forudsætninger også terapeutiske opgaver. Ved mange skolevæsener er skolemodenhedsundersøgelser en ikke uvæsentlig del af skolepsykologernes arbejdsområder. Forsøgsundervisning og forskningsmæssige opgaver påhviler det, specielt ved de større skolevæsener, skolepsykologen at deltage i.

Kliniske psykologer.

Kliniske psykologers arbejdsområde omfatter psykologisk undersøgelse og deltagelse i behandling af psykisk lidende samt rådgivning af mennesker, der uden at være syge er i en krisesituation eller på andre måder har personlige vanskeligheder.

Undersøgelsermetoderne kan være psykologisk testning, interviews eller almen observation. Behandlingen kan have form af kortere eller længere varende individuel terapi samt af rådgivning og gruppebehandling. Til lige vil kliniske psykologer varetage forskningsopgaver af forskellig art indenfor psykopatologiens område.

Kliniske psykologer har hidtil fundet ansættelse i følgende institutioner: Hospitaler, ambulante klinikker og rådgivningscentre, sociale forsorgsinstitutioner for kriminelle, fængsler, børneforsorgsinstitutioner, skolevæsen m. m.

Inden for disse rammer udfylder kliniske psykologer forskellige funktioner. I de lægelige institutioner fungerer de som medarbej-

dere i det lægelige team og kan opnå lederstatus, hvad angår psykologgruppens funktion. Også i rådgivningsklinikkerne arbejder de sammen med læge og socialrådgiver, i nogle tilfælde med psykologen som administrativ leder. I forsorgsinstitutionerne kan den kliniske psykolog være medarbejder i det socialpædagogiske team, konsulent eller administrativ leder (forstandere på behandlingshjem). I skolevæsenet kan den kliniske psykolog supplere de skolepsykologiske kolleger med undersøgelse og behandling af særligt nervøse børn. Endelig udøves i mindre udstrækning privat praksis.

Herudover vil kliniske psykologer i vidt omfang udføre undervisningsarbejde.

Kriminalpsykologer.

Den kriminalpsykologiske arbejdskraft anvendes inden for fængselsvæsenet og de retspsykiatriske klinikker samt på en række institutioner med kriminelt klientel, specielt unge lovovertrædere.

Kriminalpsykologernes hovedopgaver omfatter følgende områder:

1. Socialpsykologisk klientelbeskrivelse til brug for den videre behandling, som iværksættes af anstalterne. I forbindelse hermed anvendes en del psykologisk testning.
2. Terapi, som dels drives i form af individualterapi og gruppeterapi på anstalter, og dels i forbindelse med kriminalforsorg efter tiltalefrafald eller betingede domme.
3. Efterforsorgsarbejde med løsladte kriminelle, blandt andet i form af rådgivning for tilsynsførende.
4. Undervisning ved fængselsvæsenets centralskole samt intern personalevejledning, bl. a. i form af gruppearbejde.
5. Forskning, f. eks. som deltagere i større forskningsprojekter angående klientelundersøgelser, gruppedynamiske forhold o. lign.

Militær psykologer.

Det militærpsykologiske arbejde finder udelukkende sted inden for forsvarrets rammer.

Hovedopgaverne er følgende:

1. Lederopgaver. Militærpsykologer udøver lederfunktion som chef for Militærpsykologisk Tjeneste, som ledere af dens afdelinger og som leder for teams af ikke fastansatte psy-

kologer, som er sat ind på periodiske opgaver. Lederfunktionen udøves både fagligt og administrativt.

2. Personaleudvælgelsesopgaver. Militærpsykologer assisterer ved udvælgelse af forsvarets personale på alle niveauer. Psykologer er beskæftiget med konstruktion, anvendelse og efterundersøgelse af de til udvælgelsen anvendte psykologiske metoder såsom tests, kundskabsprøver, interviews, gruppeobservation og psykotekniske prøver.

3. Forskningsopgaver. Inden for forsvaret arbejdes med psykologiske forskningsopgaver på mange områder, bl. a. undersøgelser om tilpasningsproblemer i forbindelse med aftjening af værnepligt, om civil og militær kriminalitet, om holdninger i bestemte militære grupper, intelligensforskning og militær-sociologisk forskning.

4. Undervisning. Militærpsykologer deltager i kursusvirksomhed for befalingsmænd samt i undervisning på militære skoler. Undervisningsmetoderne er foredrag, case-work, rollespil og sensitivitytraining.

5. Konsulentvirksomhed udføres i kommissioner og udvalg m. v., som beskæftiger sig med pædagogisk-psykologiske problemer inden for forsvaret, og militærpsykologer benyttes af adskillige militære skoler som pædagogiske konsulenter.

Forsorgs psykologer.

Forsorgspsykologernes område er socialpsykologisk arbejde indenfor socialministeriets ressort, f. eks. børne- og ungdomsforsorgen og særforsorgen. Med forskellige forudsætninger i form af postgraduat uddannelse (foruden inden for selve forsorgsområderne kan det være klinisk psykologi eller skolepsykologi) arbejder de med et klientel med sociale problemer. Inden for børne- og ungdomsforsorgen har de ansættelse ved direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen enten som konsulenter eller inspektører i denne styrelsesgren eller på børne- og ungdomshjemmene (f. eks. forstandere ved behandlingshjem) eller ved rådgivningscentre. En gruppe af forsorgspsykologerne vil være forankret i den kliniske psykologis problematik og udføre rådgivning og psykoterapi i overensstemmelse hermed. En anden gruppe vil i højere grad være inspireret af socialpsykologi og udføre institutionsbehandling eller miljøbehandling

ud fra disse forudsætninger. Fælles for det praktiske arbejde i forsorgspsykologien er en indsats for påvirkning af nøglepersoner indenfor alle socialforsorgens grene. Undervisning og forskning indføres indenfor de nævnte områder.

Arbejdspsykologer.

Arbejdspsykologer beskæftiges inden for den offentlige erhvervsvejledning, revalideringen, fagbevægelsen, teknologisk institut, landsforeningen for mentalhygiejne, arbejdslederskolerne, industrirådet, arbejdsgiverforeningen, private firmaer og som selvstændige konsulenter.

Arbejdsopgaverne er i hovedtræk følgende:

1. Psykologisk bistand til klienter, der er i færd med at vælge eller skifte erhverv, der har svært ved at tilpasse sig til arbejdsmiljøet eller som ønsker vejledning i forbindelse med videre uddannelse. Metoderne her er interview, tests, rådgivning og terapi. Der kan være tale om bistand til en gruppe af klienter; her er metoderne socialpsykologiske.

2. Bistand til ledelser i forbindelse med personaleudvælgelse, arbejdsbeskrivelse, programmering af instruktion og intern uddannelse, løsning af arbejds konflikter, demokratisering af organisationen, tilrettelæggelse af arbejdsplads- og arbejdsforhold ud fra menneskelige synspunkter, ulykkesbekæmpelse, personalebedømmelse, lederudvælgelse etc.

3. Undervisning af andre, der fungerer som rådgivere i arbejdslivet, f. eks. erhvervsvejledere, arbejds konsulenter, revaliderings konsulenter, rationaliserings konsulenter, fagforeningsfunktionærer, arbejdsledere, tillidsmænd etc.

4. Nogle arbejdspsykologer er beskæftiget med forskning.

Undervisning.

Som nævnt er mange psykologer beskæftiget med undervisning i psykologi, dels som bi-beskæftigelse, dels — i noget mindre omfang — som heltidsbeskæftigelse.

Psykologiundervisning finder sted ved et stort antal institutioner, hvoraf de vigtigste er Københavns universitet, Danmarks Lærerhøjskole, seminarier, hospitaler og forsorgens skoler. Ikke al psykologiundervisning

forestås i dag af universitetsuddannede psykologer. Manglen på psykologer har bevirket, at andre i en vis udstrækning underviser i psykologi. I videst mulig omfang søges denne undervisning dog nu lagt i hænderne på psykologer.

b. Uddannelse på Danmarks Lærerhøjskole.

1°. Lærere med fuldt årskursus i pædagogik og psykologi.

Et ret stort antal lærere med denne uddannelse er som omtalt side 10 blevet ansat i stillinger som konsulenter for specialundervisning eller skolepsykologer. Det drejer sig for tiden om godt 100.

Den i redegørelsen for de universitetsuddannede skolepsykologers arbejde nævnte normalinstruks (se side 12) er grundlaget for alle konsulenters og skolepsykologers virksomhed, således at den der givne beskrivelse af arbejdsområder m. v. principielt er dækkende også for den her omtalte uddannelseskategori.

Det er en selvfølge, at ingen konsulent eller skolepsykolog må pålægges eller påtage sig opgaver, som han ifølge sin uddannelse ikke har forudsætninger for at arbejde med.

Det kan endvidere nævnes, at en del lærere med årskursus i pædagogik og psykologi er ansat i stillinger inden for børne- og ungdomsforsorgen, inden for særforsorgen, på seminarierne og i særlige stillinger i folkeskolen, f. eks. beskæftiget med specialpædagogik, hvor denne uddannelse har været kvalificerende.

2°. Lærere, der gennemgår det psykologisk-pædagogiske studium.

Som det fremgår af redegørelsen side 11, er hovedformålet med dette studium at kvalificere de studerende til at udføre det arbejde, der påhviler en skolepsykolog. Studiet giver derfor i første række adgang til ansættelse i skolepsykologstillinger. Derudover er det ikke muligt på forhånd at angive bestemte arbejdsområder for denne uddannelseskategori.

Spørgsmålet, om dette nye studium bør give ret til autorisation m. v., er behandlet nedenfor i V afsnit (se også I afsnit 1. samt bilag 5).

c. *Psykologisk eller lignende virksomhed udøvet af personer uden universitetsuddannelse.*

Udvalget har sendt spørgeskemaer ud til 34, som i telefonbogen er anført under »psykoanalyse«. 22 har svaret.

6 har aldrig udøvet eller udøver ikke for tiden psykologvirksomhed. Et par af disse har ifølge deres besvarelse kun interesse for psykologisk virksomhed uden at praktisere. 1 er afgået ved døden, 1 har fortrudt sin annonce i telefonbogen, 2 er medlemmer af »Dansk Psykoanalytikerforening« uden at drive praksis.

9 af besvarelserne (hvoraf 2 hører til ovennævnte gruppe) kommer fra medlemmer af »Dansk Psykoanalytikerforening«. Disse besvarelser er på væsentlige punkter enslydende, idet der henvises til foreningens vedtægter, som er fremsendt af formanden. Af disse fremgår, at man kan være passiv medlem, hvilket gælder enhver, der viser interesse for foreningens arbejde, aspirant, hvilket kræver mindst 100 timers analyse, eller aktivt medlem. For de sidstnævntes vedkommende kræves mindst 250 analysetimer over 3 år, deltagelse i arbejdsgrupper og undervisning efter regler, som er fastsat af bestyrelsen.

De resterende 9 besvarelser kommer fra folk med forskelligartet uddannelse og uden tilknytning til nogen bestemt organisation. 4 af disse er uddannede hos afdøde dr. Sigurd Næsgaard. Af de øvrige er 1 uddannet på Jung-Instituttet i Zürich. 1 angiver at arbejde efter Wilhelm Reichs metode. 1 arbejder som grafolog. 1 anvender oplæring af afspænding efter J. H. Schultz' system.

Ad spørgeskemaets spørgsmål 1: »Inden for hvilke områder udøver De psykologisk, psykoanalytisk eller lignende virksomhed og da hvilken?«

Af de 15, som praktiserer, angiver de 7, der er medlemmer af »Dansk Psykoanalytikerforening«, enslydende, at de driver privat praksis i psykoanalyse. I øvrigt anvendes betegnelsen psykoanalyse af de fleste, en enkelt kalder sin virksomhed »dybdepsykologisk analyse«, og 1 angiver at arbejde med »psykologisk rådgivning«. 1 behandler »børn og unge efter henvisning fra statsinstitution«. 1 er »reklame- og personalekonsulent«. 1

»samarbejder som free lance psykolog med markedsanalysefirmaer, specielt med motivational research«.

Ad spørgsmål 2: »Såfremt De foretager psykologisk testning, hvilke testmetoder tager De i så fald hyppigst i anvendelse? Hvorledes rekvireres testmaterialet?«.

11 anvender ikke testning i deres virksomhed, 5 anvender forskellige tests: Diiss, »Figure Drawing«, Thematic Apperception Test, grafologisk testmetode og associationstest (Jung).

1 af disse rekvirerer testmaterialet direkte fra udlandet, 1 angiver at få testmaterialet fra læger, han samarbejder med, og 3 besvarer ikke spørgsmålet om rekvirering.

Ad spørgsmål 3: »Udfører De psykologisk rådgivning eller behandling, eventuelt psykoanalyse? I så fald efter hvilke metoder?«.

Medlemmerne af »Dansk Psykoanalytikerforening« angiver enslydende, at de udfører psykoanalyse efter Freuds metode. Det samme er anført i 4 andre besvarelser. De øvrige nævner Freud, Jung og Adler metoder. 1 anvender udtrykket »psykagogik« om sin virksomhed, og 1 »de frie indfalds metode«.

Ad spørgsmål 4: »Samarbejder De med andre, f. eks. læger?«

Medlemmerne af »Dansk Psykoanalytikerforening« svarer enslydende »Ja, læger« til dette spørgsmål. Af de øvrige nævner 1, at den psykologiske virksomhed kun sker i samråd med læger. 6 svarer på en sådan måde, at man kan forstå, at de af og til får henvist fra læger og af og til henviser til læger, uden at der er tale om noget samarbejde i alle tilfælde. 1 nævner afspændingspædagog og 1 nævner skolepsykolog. 3 anfører udtrykkeligt, at de ikke samarbejder med andre, og 1 af disse tilføjer »ikke mere«.

Ad spørgsmål 5: »Hvilken uddannelse er baggrunden for Deres nævnte virksomhed?«

Her skal henvises til det foran anførte.

3. Dansk Psykologforening

Dansk Psykologforening er en faglig sammenlutning af universitetsuddannede psykologer. Dens medlemstal var 415 pr. 30. juni 1965. Foreningens formålsparagraf lyder således:

Foreningens formål er:

- a. At samle alle universitetsuddannede psykologer i Danmark.
- b. At fremme interessen for psykologien og forståelsen af dens betydning, at arbejde for bedre vilkår for psykologisk forskning og praktisk psykologisk arbejde, og for at universitetsuddannelsen af psykologer holdes på højde med den psykologiske forsknings og videnskabs resultater.
- c. At fremme samarbejdet og forståelsen mellem psykologer og repræsentanter for andre videnskaber, med hvem der er arbejds- og interessefællesskab.
- d. At samarbejde med organisationer og institutioner, som psykologien har betydning for.
- e. At varetage universitetsuddannede psykologers interesse af faglig og økonomisk art.
- f. At holde medlemsmøder af faglig og underholdende art.
- g. At udgive et fagligt tidsskrift og at udsende foreningsmeddelelser, for så vidt og i det omfang dette efter bestyrelsens skøn er gennemførligt.
- h. På ethvert af de nævnte områder at søge samarbejde med psykologer og med foreninger af psykologer i andre lande.

Som medlemmer af foreningen kan optages enhver, som har bestået psykologisk embedseksamen eller magisterkonferens i psykologi ved Københavns eller Århus universitet.

Endvidere er bestyrelsen berettiget til at optage andre, som godtgør at have modtaget en praktisk-teoretisk uddannelse i Danmark eller i udlandet, der efter bestyrelsens skøn mindst står mål med forannævnte.

I henhold til § 8 i de af Dansk Psykologforening i 1947 (med senere ændringer, senest af marts 1965) vedtagne love, er medlemmerne forpligtede til at iagttage tavshed om, hvad de under udøvelsen af deres virksomhed som psykologer erfarer eller får formodning om angående privatlivet tilhørende hemmeligheder, med mindre de ifølge lovgivningen er forpligtede til at udtale sig eller skønner at måtte udtale sig i berettiget varetagelse af andres tarv.

Dersom bestyrelsen kommer til kundskab om, at et medlem har gjort sig skyldig i overtrædelse af ovennævnte regler, kan der gives

medlemmet en advarsel eller træffes beslutning om eksklusion.

I henhold til lovenes § 9 må medlemmerne ikke ved uværdige midler søge at skaffe sig praksis. Udover avertering efter nærmere fastsatte regler må pressen ikke benyttes som direkte eller indirekte reklame for et medlems virksomhed. Dersom et medlem har gjort sig skyldig i overtrædelse af § 9, kan der gives medlemmet en advarsel eller træffes beslutning om eksklusion efter nærmere fastsatte regler. Eksklusion kan også finde sted, når et medlem ved sin faglige virksomhed eller på anden måde skader foreningens arbejde og anseelse.

Dansk Psykologforening har i Håndbog for psykologer (1964) givet en vejledning til sine medlemmer angående faglig etik. Af indholdet skal følgende fremhæves:

I betragtning af, at psykologer kan komme til at stå over for det dybeste og nødvendigvis mest skjulte hos andre mennesker, må man af psykologer kunne vente en særlig respekt og ærbødighed over for det rent menneskelige og en særlig følelse af forpligtelse over for den enkelte som menneske. Psykologens faglige etik bygger på, at man har gjort sig rækkevidden af forpligtelsen over for klienten klar, at man kender og anerkender samfundets og den eventuelt implicerede institutions krav, samt at man selv tager og kan forvente kollegiale hensyn. Psykologer bør føle det som en pligt at opretholde en faglig høj standard og holde sig orienteret i udviklingen inden for de områder, der vedrører deres arbejdsfelt.

Man bør principielt fastholde, at en psykologisk undersøgelse skal resultere i en samlet personlighedsbeskrivelse, der bygger på de tests og andre former for undersøgelser, som psykologen selv finder egnede i det foreliggende tilfælde. Den enkelte tests stærkt begrænsede værdi må man holde sig for øje. Testresultater bør i reglen ikke opgives i ukommenterede tal. De bør ej heller i skriftlig form overgives til den undersøgte, men kan eventuelt meddeles mundtligt i en sådan form, at han kan drage nytte deraf.

Psykologer gøres i håndbogen opmærksom på lægelovens § 24, hvorefter en person, der tager syge i kur og derved udsætter no-

gens helbred for påviselig fare kan straffes.

Med hensyn til tavshedspligt og -ret bemærkes i håndbogen, at bestemmelsen herom bør følges så nøje, at selv det at røbe navnet på en klient kan anses for uforsvarligt. I situationer, hvor gennemførelsen af tavshedspligten kan medføre alvorlig skade for klienten selv eller andre, må psykologen ikke blot tage hensyn til, hvad der tjener klienten bedst, men også til landets love. Enhver bør betragte sig som omfattet af den samme udvidede pligt til tavshed, som gælder for læger, advokater m. fl., og er forpligtet dertil ifølge § 8 i foreningens love. Klinisk materiale, der anvendes som led i undervisning, foredrag eller artikler, skal tilslores på en sådan måde, at genkendelse af personer er udelukket, dog ikke i lukkede kredse af fagfolk, der selv er bundet af tavshedspligt.

Såfremt en psykolog får kendskab til, at en klient allerede søger en anden psykolog (evt. psykiater), bør han ikke påbegynde undersøgelse eller behandling.

Inden for Dansk Psykologforening er som nævnt under II. 2a. (side 12) dannet en række sektioner, omfattende medlemmer med ensartet fagligt speciale og/eller ensartet ansættelse. For øjeblikket findes følgende sektioner:

Skolepsykologisk sektion,
klinisk sektion,
kriminalpsykologisk sektion,
militærpsykologisk sektion,
forsorgspsykologisk sektion,
arbejdspsykologisk sektion (under dannelsen).

4. Den retlige ordning af psykologernes virksomhedsudøvelse

Tilsyn.

Psykologer ansat i offentlig tjeneste vil som andre offentligt ansatte normalt være undergivet en overordnet myndighed, en skolepsykolog er således undergivet en skolekommission eller en skoledirektion, hvis myndighed som regel udøves gennem en skoledirektør, stadsskoleinspektør eller amtsskolekonsulent. Den overordnede myndighed for skolepsykologen vil dog normalt ikke træffe

afgørelser, der griber ind i selve det psykologiske arbejde. I faglig henseende vil skolepsykologen i et vist omfang være undergivet inspektøren for specialundervisningen, der er knyttet til direktoratet for folkeskolen.

Alle psykologer, der beskæftiger sig med klinisk arbejde, er desuden undergivet sundhedsstyrelsens tilsyn i henhold til § 4 i lov nr. 182 af 23. juni 1932 om sundhedsvæsenets centralstyrelse. I henhold til denne bestemmelse fører sundhedsstyrelsen tilsyn med, at personer, beskæftiget indenfor sundhedsplejen, opfylder de dem påhvilende pligter og afgiver foreskrevne anmeldelser og indberetninger. Undladelse af at efterkomme en sådan forpligtelse kan straffes med bøde. Under sundhedsstyrelsen står amtslægen og kredslægen, der fører det nævnte tilsyn henholdsvis for amtslægekredsen og lægekredsen, i København føres tilsynet af stadslægen, jfr. i det hele lov nr. 87 af 21. april 1914 om embedslægevæsenets ordning.

I § 5 i den nævnte lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse er givet nærmere regler om fratagelse af kaldsvirksomheden på grund af legemlige eller sjælelige mangler eller på grund af udvist grov uduelighed. Fratagelsen kan ske enten efter indenrigsministerens afgørelse eller — efter den pågældendes ønske — ved dom.

Tavshedspligt.

Der findes ikke her i landet nogen speciel lovgivning om psykologer; der påhviler derfor ikke psykologer *som sådanne* tavshedspligt i medfør af lov eller anden offentlig forskrift.

De almindelige hovedbestemmelser om tavshedspligt og om straf for brud på tavshedspligt er straffelovens §§ 152 og 263, stk. 2.

§ 152 angår personer »som virker i offentlig tjeneste eller hverv« og omfatter således *kun psykologer ansat i offentlig tjeneste*; der pålægges denne persongruppe tavshedspligt med hensyn til, hvad de »i tjenestens eller hvervets medfør har erfaret som hemmelighed, eller hvad der ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan«. Tavshedspligten er således pålagt af hensyn til det *offentliges* interesse.

§ 263, stk. 2, angår personer, »som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, eller som i medfør af offentlig beskikkelse

eller anerkendelse udøver eller har udøvet et erhverv, såvel som sådanne personers medhjælpere«. Såfremt der, som det foreslås af nærværende udvalg, indføres en offentlig autorisationsordning for psykologer, vil alle psykologer, også de privat praktiserende psykologer, være omfattet af § 263, stk. 2. Den nævnte persongruppe, altså for psykologers vedkommende for tiden kun de offentligt ansatte psykologer, har tavshedspligt om »*privatlivet* tilhørende hemmeligheder, der er kommet til deres kundskab ved udøvelsen af deres virksomhed«.

Psykologer, der er tjenestemænd, vil være omfattet af bestemmelsen i § 3, stk. 3, i lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd. I henhold til denne bestemmelse skal tjenestemænd »iagttag tavshed med hensyn til de forhold, som han i sin tjenestemandsstillings medfør bliver bekendt med, og hvis hemmeligholdelse ifølge sagens natur er påkrævet eller bliver ham foreskrevet af hans foresatte.«

Medens psykologer således kun er pålagt tavshedspligt, såfremt de er omfattet af de generelle bestemmelser i straffelovens §§ 152 og 263, stk. 2, eller af tjenestemandslovens § 3, stk. 3, gælder der for en række andre persongrupper specielle lovbestemmelser, der pålægger tavshedspligt. Det gælder f. eks. for apotekere (§ 40 i indenrigsministeriets lov bekendtgørelse nr. 248 af 2. juli 1962 af lov om apotekere, jordemødre (§ 8 i lov nr. 90 af 31. marts 1953 om udøvelse af jordemodergerning)) og sygeplejersker (§ 6 i lov nr. 127 af 25. maj 1956 om sygeplejersker).

Ligeledes er det ifølge § 9 i lov om udøvelse af lægegerning (lovbekendtgørelse nr. 236 af 9. august 1955) under strafansvar pålagt læger at iagttage tavshed vedrørende privatlivet tilhørende hemmeligheder, der er kommet til deres kundskab ved udøvelsen af deres virksomhed. En tilsvarende bestemmelse har psykologforeningen optaget i sine love som ovenfor anført i II. afsnit 3. Dansk Psykologforening, side 16. Denne bestemmelse, der alene hviler på faglige normer, kan imidlertid kun medføre udelukkelse af foreningen, men har i øvrigt ingen retlig betydning.

Endvidere er der i § 13 i overenskomsten mellem finansministeriet og Dansk Psykologforening vedrørende psykologers ansættelses-

forhold i statens tjeneste (bilag 2) en bestemmelse om diskretionspligt med hensyn til forhold, som vedkommende psykolog i sin stillings medfør bliver bekendt med, og hvis hemmeligholdelse ifølge sagens natur er påkrævet eller bliver ham foreskrevet.

Vidneudelukkelse.

Hovedreglen i dansk ret er, at enhver har pligt til at afgive forklaring som vidne, undtagelse herfra kræver lovhjemmel.

Ved vidneudelukkelse forstås bortfald af vidnepligt af hensyn til tredjemand, private eller det offentlige. Den der er udelukket fra vidnepligt har ikke nogen selvstændig »tavshedsret«. Vidnepligt indtræder derfor, hvis tredjemand er indforsået med, at forklaring afgives.

Regler om udelukkelse fra vidnepligt må som naturlig forudsætning have en i medfør af lovgivningen bestående tavshedspligt og vil være udtryk for en udbygning og sikring af denne. Gældende danske retsregler om vidneudelukkelse findes i retsplejelovens kapitel 18 som affattet ved lov nr. 149 af 21. april 1965. Sidstnævnte lov ophævede samtidig den særlige bestemmelse i lægelovens § 10.

Retsplejelovens § 169 omhandler tjenestemænd eller andre, der handler i offentlig eller dermed ligestillet hverv. Kun de offentligt ansatte psykologer er derfor omfattet af bestemmelsen. Denne persongruppe må ikke uden samtykke af vedkommende myndighed afkræves vidneforklaring om forhold, med

hensyn til hvilke, der i det *offentliges* interesse påhviler dem tavshedspligt, jfr. straffelovens § 152. § 169 omhandler kun vidneudelukkelse af hensyn til det offentlige, offentlig ansatte psykologer vil derfor kunne afkræves vidnesbyrd om »privatlivet tilhørende hemmeligheder«, med mindre da en offentlig interesse udelukker dette.

§ 170 i retsplejeloven hjemler vidneudelukkelse for præster, læger, forsvarere og advokater samt tillige disse personers medhjælpere; psykologer vil i visse tilfælde kunne falde ind under sidstnævnte gruppe. Endvidere er der nu i § 170, stk. 3, givet retten mulighed for at bestemme, at et vidne ikke skal afgive forklaring om forhold, med hensyn til hvilke han i medfør af lovgivningen har tavshedspligt, og hvis hemmeligholdelse har væsentlig betydning. Denne bestemmelses vigtigste konsekvens for de *offentligt* ansatte psykologer er, at disse vil være omfattet af muligheden for vidneudelukkelse for så vidt angår de tilfælde, hvor deres tavshedspligt er begrundet i hensyn til private interesser, jfr. straffelovens § 263, stk. 2.

Bortset fra disse tilfælde har psykologer vidnepligt efter samme regler som andre borgere.

Såfremt nærværende udvalgs lovforslag om en autorisationsordning for psykologer gennemføres, vil de autoriserede psykologer være omfattet af den foran nævnte bestemmelse i straffelovens § 263, stk. 2, og dermed, i kraft af retsplejelovens § 170, stk. 3, af muligheden for vidneudelukkelse.

III. afsnit

FORHOLDENE I FINLAND, NORGE OG SVERIGE

1. Finland

Uddannelsen.

Der findes endnu ikke nogen studieplan for uddannelse til psykolog i Finland. Grunduddannelsen for at udøve psykologgering er en afsluttet akademisk eksamen med bedste karakter, laudatur, i psykologi. Man vælger så støttefag med tilknytning til det område indenfor psykologvirksomheden, som man ønsker at beskæftige sig med.

Kun for erhvervsvejledere er der lovfæstede kvalifikationskrav. For at blive erhvervsvejleder kræves således filosofisk kandidateksamen eller tilsvarende eksamen og bedste akademiske karakter i psykologi, næstbedste karakter i fag indenfor områderne pædagogik eller sociologi, specialkursus for erhvervsvejledere samt at vedkommende er egnet for arbejdet som erhvervsvejleder. Inden for andre områder af den psykologiske virksomhed forekommer forskellige kombinationer. Kombinationen psykologi/pædagogik anses f. eks. for at være den mest hensigtsmæssige, når det drejer sig om skolepsykologisk virksomhed.

Ved den kontrolvirksomhed, som udøves af Finlands Psykologforbund med hensyn til psykologernes kvalifikationer, kræves følgende:

1. Mindst filosofisk kandidateksamen eller tilsvarende eksamen og bedste akademiske karakter i psykologi.
2. Mindst 3 års psykologisk virksomhedsudøvelse (suppleret med tillægsstudier, som er godkendt af Psykologforbundet).
3. Finsk indfødsret, hæderligandel under virksomhedsudøvelsen, samt at vedkommende egner sig for psykologisk arbejde.

Arbejdsområde og - opgave.

Hovedområderne for psykologernes virksomhedsudøvelse i Finland er: 1. erhvervsvejledning, 2. rådgivningskontorer i opdragelses-spørgsmål, 3. det kliniske område samt 4. det arbejdspsykologiske område.

1. *Erhvervsvejledningen* (ifølge en lov af 1960) gives hovedsagelig til skoleelever samt til invalider og andre personer med nedsat arbejdsevne. Under ministeriet for kommunikationsvæsenet og allmänna arbetena findes et centralbureau for erhvervsvejledning, og landet er opdelt i 11 distrikter.

2. *Arbejdet på rådgivningskontor*erne i opdragelsspørgsmål, der foregår dels på privat dels på kommunalt initiativ (under tilsyn af socialministeriet), omfatter følgende hovedområder: rådgivning for forældre, skolepsykologisk arbejde samt virksomhed i forbindelse med børneforsorgsarbejdet og forsorgen for børn med psykiske afvigelser. Rådgivningskontorerne ledes af en psykiater. Der er nedsat et særligt udvalg angående arbejdet ved disse kontorer.

3. *Arbejdet indenfor det kliniske område* foregår bl. a. på hospitaler for sindslidende, andre helbredelsesanstalter, poliklinikker og på rådgivningscentraler for ægteskabs- og familiespørgsmål. Arbejdet deles op således: psykodiagnose (undersøgelse med psykologiske midler og på basis heraf diagnostisering), psykoterapi, konsultationer og rådgivning. Som i det under 2 nævnte arbejdsområde foregår arbejdet i grupper under medvirken af læger m. fl.

4. *Arbejdspsykologerne* virker indenfor forskellige offentlige institutioner (f. eks. statsbanerne) og ved nogle private industri- og handelsforetagender. Hovedområdet er forholdet til personalet, f. eks. antagelse af per-

sonale, men arbejdet omfatter f. eks. også de psykologiske faktorer, som har betydning for arbejderbeskyttelsen og trafikikkerheden.

Antallet af psykologer, der ved udgangen af 1962 var medlemmer af Finlands psykologforening, udgjorde 196. Psykologerne fordelte sig således:

1. Erhvervsvejledning (udgangen af 1961) ..	84
2. Rådgivningskontorer i opdragelses- spørgsmål	39
3. Det kliniske område	57
4. Arbejdspsykologer	27
	207

2. Norge

Uddannelsen.

De nuværende uddannelsesformer er dels embedseksamen, dels magistergraden med psykologi som hovedfag. Indtil marts 1963 var det tillige muligt at tage eksamen efter den gamle ordning (cand. psychol., i henhold til en lov af 1948).

Den norske embedseksamen i psykologi blev godkendt den 22. maj 1959. Eksamen er opdelt i to dele.

Inden studiet i psykologi påbegyndes, kræves kundskaber i filosofi.

1. del skal give de studerende et vist kendskab til og indsigt i videnskabelig psykologi og et tilstrækkeligt kendskab til psykologiens hjælpefag. 1. del er delt i 2 afsnit. Under 1. afsnit får den studerende et generelt indblik i psykologi og biologi. Endvidere kræves studium af hovedtræk af psykologiens historiske udvikling og elementære kundskaber i psykologisk statistik. I biologi kræves elementære kundskaber samt kundskaber i udviklingslære, embryologi og arvelighedslære.

Under 2. afsnit af 1. del skal studenterne skaffe sig et solidt og alsidigt kendskab til de forskellige specielle områder indenfor psykologien. På kurser får de et indblik i de vigtigste undersøgelsesmetoder. De forskellige områder, som her berøres, er eksperimentel psykologi med fysiologisk psykologi, differentiel psykolog, social psykologi, udviklings- og personlighedspsykologi med psykopatologi. Endvidere berøres også sociologi og fysiologi, herunder nervefysiologi og nerveanatomi. For at bestå 2. afsnit af 1. del kræves et obligatorisk kursus på 3 semestre. Det omfatter de-

monstrationer i de vigtigste behandlingsformer af psykologiske data og indhentning af sådanne data.

1. afsnit af 1. del tager som regel 1½ år og 2. afsnit tager 2–2½ år.

2. del er stort set et specialstudium. På dette tidspunkt får studenten praktisk erfaring og øvelse, han får indblik i de metoder, som anvendes, og specialviden i det område, som han selv vælger ud.

Samtidig skal han skaffe sig både teoretisk og praktisk indsigt i forskningsmetoder og viden om de specielle retlige og sociale forudsætninger inden for det praktiske psykologiske område, han har valgt.

2. dels teoretiske pensum vanges i samråd med lærerkrafterne på universitetet. Det kræves, at alle studenter læser et mindre antal generelle værker af betydning for specialområdet. I øvrigt er studenterne henvist til at læse på egen hånd. Dog forekommer der en del forelæsninger og seminarier i emner, som ofte vælges som specialstudium.

Endvidere kræves tillige 1 års praktik.

For de, som vælger en mere videnskabelig studieplan, kræves praktik i form af erfaring indenfor forskningens område.

Anden del tager sædvanligvis 2 år. Studietiden skulle altså i det hele blive 5V2- 6 år.

Under anden del kræves tillige, at den studerende gennemgår nogle obligatoriske kurser, nemlig et hovedkursus på to semestre og et tillægskursus på et semester.

Kurserne omfatter følgende:

Kiinisk-psykologiske metoder.

Udviklingspsykologiske og pædagogisk-psykologiske metoder.

Socialpsykologiske metoder.

Psykotekniske metoder.

Experimentelle metoder.

Det er ligeledes obligatorisk at deltage i et seminar i forskningsmetoder.

Inden den studerende går op til 2. del, skal han aflevere et videnskabeligt arbejde, hvis emne skal godkendes på forhånd. Arbejdet omfatter indsamling og analyse af et empirisk materiale.

Arbejdsområde og -opgave.

Hovedområderne for psykologernes virksomhedsudøvelse i Norge er 1. sundhedsvæsenet, 2. skolevæsenet, 3. arbejdsmarkedet (erhvervs-

vejledning, arbejdsdirektoratet m. v.) og industrien, 4. forsvaret og 5. undervisning.

1. Indenfor *sundhedsvæsenet* er psykologerne beskæftiget med diagnostik, terapi, uddannelse og tilsyn med studerende, med rådgivning og med klinisk forskning. I terapien deltager psykologerne i gruppeterapi såvel som individuel terapi, støtteterapi og pædagogisk rådgivning o. lign., ofte som ledere af et team. Teamet består som regel af læge, psykolog, socialrådgiver, sygeplejerske m. fl.

2. Indenfor *skolevæsenet* er hovedopgaverne skolemodenhedsundersøgelser, rådgivning ved optagelse af elever og ved overførsel til andre skoler og klasser samt undersøgelse af børn med særlige lære- og tilpasningsproblemer. Skolepsykologen er tillige rådgiver både for hjem og skole, forældre og lærere, og et led i arbejdet er derfor oplysningsvirksomhed. Enkelte skolepsykologer driver også som led i deres arbejde erhvervsvejledning og på enkelte kontorer tillige terapi, i hovedsagen som støtteterapi og gruppeterapi. Henvisning af børn til specialister er også en vigtig funktion. Teamet består af skolelæge, skolepsykolog, lærere og eventuelt socialrådgiver.

3. Indenfor *arbejdsmarkedets* område er psykologerne bl. a. beskæftigede i arbejdsdirektoratet, hvor deres opgave er at udvikle arbejdsmetoder og hjælpemidler for arbejdspsykologien og erhvervsvejledningen samt at uddanne erhvervsvejledere. Institutterne for erhvervsvejledning og arbejdspsykologi driver erhvervs- og studievejledning, revalidering og omskoling, giver råd ved udvælgelsen af personer til offentlige og private institutioner m. v.

Desuden arbejder psykologerne direkte sammen med erhvervsvejledere (erhvervsvejledning) og med arbejdskonsulenter (revalidering).

Indenfor industrien er psykologens hovedopgave: personaleudvælgelse, administrative opgaver vedrørende personale, psykologiske organisationsproblemer, udvælgelse og oplæring af arbejdsledere m. v.

4. Indenfor *forsvaret* består psykologens arbejde hovedsagelig i klassificering af værnepligtige på sessionerne, undersøgelse og vurdering af ansøgere til forsvarets skoler og kurser samt undervisning.

5. *Undervisning* i psykologi beskæftiger

mange psykologer både i heldagsstillinger og som deltidsarbejde.

I begyndelsen af 1962 var medlemmerne af Norsk Psykologforening beskæftiget således:

Sundhedsvæsenet	93
Skolevæsenet	60
Arbejdsmarkedet og industrien	34
Forsvaret	20
Undervisning og forskning	40
Privat praktiserende	3

250

3. Sverige

Sverige har i dag to kategorier af psykologer, de assisterende psykologer (biträdande psykologer) og de fuldt uddannede psykologer. Uddannelsen til assisterende psykolog (»filosofie kandidateksamnen«) skulle vare 3½ år, men varer normalt 4 år. Det varer yderligere 4 år at blive fuldt uddannet psykolog.

Uddannelse til assisterende psykolog.

Uddannelsen består af to dele, den teoretiske del (3-3V2 år) og den praktiske del (mindst 6 måneder). Den teoretiske uddannelse foregår i sin helhed ved et universitet: 1 universitetsår i psykologi, 1 år i pædagogik og et semester i sociologi. Hertil kommer et semester i enten psykologi eller pædagogik. Studenterne kan vælge, i hvilken rækkefølge de vil studere disse fag, men må i alle tilfælde først gennemgå kursus i statistik. Undervisningsplanen ser således ud:

Psykologi.

1. semester:

Indføringskursus i psykologi, elementær statistik, elementær fysiologi, laborantkursus og testmetodik.

2. semester:

Laborantkursus, testmetodik, interviewmetodik, personlighedsteori og personlighedsdiagnostik, elementær psykiatri.

3. semester:

Planlægning af undersøgelser, seminarieundervisning, forskningsarbejde, litteratur.

Pædagogik.

1. semester:

Indlæringspsykologi og udviklingspsykologi, pædagogiske målinger og observationer samt læsningens psykologi og pædagogik, didaktik, mentalhygiejne samt komparativ pædagogik og pædagogikkens historie og opdragelsesfilosofi.

2. semester:

Organisatoriske problemer og målsætningsproblemer indenfor skolevæsenet, næringslivets pædagogiske problemer, udviklingspsykologi og metodeproblemer indenfor børnepsykologisk forskning. Individuel diagnostik, udredningsteknik, undersøgelsesmetodik og litteraturkursus.

3. semester:

Statistik og forskningsmetoder, almindelige seminarer, forskningsarbejde og litteratur.

Sociologi:

Almindelig social psykologi, sociologiske metoder samt kursus i speciel sociologi.

Under universitetsstudiet hører ikke praktik. Om de krav, som Sveriges psykologforbund stiller, henvises til det nedenfor anførte.

Videre uddannelse til selvstændig psykolog.

De studenter, som har gennemført de 3½ års teoretiske studier, der kræves for at blive assisterende psykolog, kan fortsætte universitetsstudiet. Det fortsatte studium op til den højere eksamen (»filosofielicentiateksamen«) tager normalt 3 år. Man kan vælge mellem psykologi og pædagogik.

Studierne i psykologi består af: kursus i fysiologi, personlighedsteori og personlighedsdiagnostik, litteratur indenfor forskellige grene samt af seminarer og forskningsarbejde.

Studierne i pædagogik består af: personlighedsdiagnostik, litteratur og forskningsarbejde.

Arbejdsområder og -opgaver.

Psykologerne i Sverige virker i hovedsagen indenfor 4 områder: det arbejdspsykologiske, det skolepsykologiske, det børnekliniske og det voksenkliniske. Indenfor hvert af disse områder findes der et antal mere specialiserede arbejdsområder, f. eks. reklamepsykologi og forensisk psykologi. Endvidere virker et antal psykologer ved undervisningen og forskningen, f. eks. psykoteknologi (trafikikkerhed, flyvesikkerhed m. m.). Det store flertal er ansat i offentlig tjeneste.

Arbejdspsykologerne virker som militærpsykologer, indenfor erhvervsvejledningen samt ved industriforetagender og større handelsforetagender og større organisationer.

Skolepsykologerne kan være ansat af staten eller af kommunerne. De af staten ansatte skolepsykologer hører direkte under skolöverstyrelsen, og deres virksomhedsområde dækker et len. De kommunalt ansatte (lokale) skolepsykologers virksomhedsområde omfatter i reglen en kommune. De svenske skolepsykologers arbejde svarer i hovedsagen til deres danske kollegers.

De kliniske psykologers område udgøres af: sygehusvæsenet (sindssygehuset og de psykiatriske afdelinger på sygehusene) retspsykiatri, børne- og ungdomsforsorg, forsorg for åndssvage, for alkoholister, ligesom de kliniske psykologer virker indenfor fængelsvæsenet og den sociale forsorg i det hele.

Ifølge en opgørelse fra 1961 findes der i alt ca. 370 psykologer og assisterende psykologer fordelt således:

	Psykologer	Assisterende psykologer	Ialt
Arbejdspsykologer	25	60	85
Skolepsykologer	15	5	20
Kliniske psykologer, der beskæftiger sig med voksne	15	25	40
Kliniske psykologer, der beskæftiger sig med børn . .	5	85	90
Lærere i psykologi eller pædagogik ved universitetet og visse andre læreanstalter	70	65	135
Ialt _____	130	240	370

Det bemærkes i denne forbindelse, at antallet af psykologer, hvis man fraregner gruppen lærere, i 1950 kun udgjorde 35, i 1955 knapt 100 og i 1960 omkring 235. Antallet forøges imidlertid i stadig hurtigere tempo.

Der er ikke fastsat formelle kompetencekrav for de forskellige slags psykologvirksomhed. Dog har medicinalstyrelsen i et cirkulære af 12. februar 1960 opstillet visse uddannelsesregler, der er vejledende for så vidt angår kravene til psykologer indenfor den psykiatriske børne- og ungdomsforsorg.

Endvidere har Sveriges psykologforbund i henhold til vedtagelse på forbundets årsmøde i 1958 udfærdiget særskilte krav for henholdsvis assisterende psykologer og fuldt uddannede psykologer. For at opnå det svenske psykologforbunds legitimation (autorisation) som assisterende psykolog kræves udover den foran beskrevne teoretiske uddannelse til assisterende psykolog tillige, at vedkommende har gennemgået 6 måneders praktiktid, og således at denne praktik skal falde

indenfor mindst 2 af følgende områder: skolepsykologi, klinisk psykologi og arbejdspsykologi. Praktiktiden må ikke være mindre end 2 måneder indenfor hver af de nævnte områder.

For at opnå psykologforbundets autorisation som fuldt uddannet psykolog kræves, at man opfylder kravene for at opnå autorisation som assisterende psykolog og har gennemgået den foran beskrevne uddannelse for fuldt uddannede psykologer, samt at man endvidere udover den praktiktid, der kræves for at blive assisterende psykolog, tillige mindst et år har været tjenstgørende som assisterende psykolog eller i tillæg til de teoretiske studier har gennemgået et års praktik under fornøden ledelse.

I marts 1961 havde det svenske psykologforbund udfærdiget bevis som fuldt uddannet psykolog for 106 medlemmer, medens forbundet i december 1961 havde udfærdiget bevis til 310 assisterende psykologer.

IV. afsnit.

DE ØVRIGE NORDISKE UDVALGS FORSLAG TIL AUTORISATION AF PSYKOLOGER

1. Finland

For at opnå autorisation som psykolog foreslår det finske udvalg, at ansøgerne skal have aflagt »filosofie kandidat — eller motsvarande examen, högsta vitsord i psykologi«, samt at han i forbindelse med eksamen eller på anden måde gennem en 18 måneders praktiktjeneste har erhvervet sig tilstrækkelige kundskaber og erfaring i psykologi. Autorisationen foreslås meddelt af statens psykolognævn.

I det finske lovudkast er en psykolog defineret som den, der er indført i landets psykologfortegnelse, og der er fastsat straf for den person, som anvender betegnelsen psykolog uden at have hjemmel hertil, eller som angiver sit virksomhedsområde, således at han fejlagtigt kan antages at være indført i psykologfortegnelsen. Udøvelsen af virksomhed som psykolog er derimod ikke forbeholdt de autoriserede psykologer, og der er ikke forsøgt nogen definition af virksomheden som psykolog. Der kan af statens psykolognævn gives en psykolog tilladelse til at betegne sig som specialpsykolog.

Enhver, der udøver virksomhed som psykolog, er underkastet tilsyn af statens psykolognævn og er pligtig at rette sig efter de forskrifter, som nævnet meddeler. Han er herunder pligtig til at afgive fornødne oplysninger om sin virksomhed til nævnet.

Statens psykolognævn foreslås udover formanden og en person fra administrationen sammensat af repræsentanter fra følgende områder: psykologundervisning, psykologforening, rådgivnings- og skolepsykologisk virksomhed, den kliniske psykologi, erhvervsvejledningen, medicinalstyrelsen (psykiatri).

Selve autorisationsordningen, herunder op-

rettelsen af statens psykolognævn og de vigtigste af bestemmelserne i forbindelse hermed, foreslås gennemført ved lov, medens de nærmere regler foreslås fastsat ved forordning. Det finske udvalg har udfærdiget et udkast til en sådan forordning om psykologer, der, udover visse enkelte vigtigere bestemmelser, i hovedsagen er en forretningsorden for nævnet.

Der er ikke i det finske lovudkast truffet bestemmelse om, hvilken myndighed der skal fastsætte reglerne for uddannelse af psykologer, sådanne regler skal følgelig udfærdiges som hidtil gennem undervisningsministeriet. Det er dog i det finske udkast til forordning om psykologer forudsat, at nævnet kan få en vis indflydelse på uddannelsen, idet nævnet skal gøre undervisningsministeriet opmærksom på eventuelle fejl eller mangler ved uddannelsen.

Der er ikke i det finske udkast til lov og forordning bestemmelser om begrænset virksomhedsudøvelse, således som det, jfr. nedenfor i V. afsnit, er foreslået af det danske udvalg. Det danske udvalg foreslår, at en psykolog, der har gennemgået den teoretiske uddannelse, men ikke har gennemført sin praktiktid, skal kunne udøve virksomhed som psykolog på visse begrænsede felter, der er herved særlig tænkt på forskningsområdet. Der er dog som nævnt i det finske udkast som en forudsætning for autorisation ikke alene stillet visse eksamenskrav, men også stillet krav om en vis praktik i forbindelse med eksamen eller på anden måde. Der kan altså blive tale om begrænset virksomhedsudøvelse i henhold til sådanne bestemmelser.

I det finske lovudkasts § 3 er der givet statens psykolognævn mulighed for i en for-

ordning at træffe bestemmelse om de forholdsregler, som er nødvendige for at undgå misbrug af psykologiske metoder og hjælpemidler.

2. Norge

For at opnå autorisation som psykolog kræves ifølge det norske udvalgs forslag embeds-eksamen i psykologi, magisterkonferens i psykologi eller eksamen i henhold til lov af 21. maj 1948 om eksamen i psykologi ved universitetet i Oslo. Autorisationen kan også gives til personer, som på anden måde har godtgjort at have den nødvendige uddannelse, bl. a. i udlandet, og kun i dette tilfælde er der foreskrevet høring af psykologrådet. Autorisationen foreslås meddelt af socialdepartementet.

Kun den, der er autoriseret som psykolog, må ifølge det norske lovforslag benytte betegnelsen psykolog. Derimod er virksomhed som psykolog ikke beskyttet, og der er ikke forsøgt nogen definition heraf. Ligeledes er der ikke fastsat bestemmelser om tilladelse til at betegne sig som specialpsykolog.

Der er ikke i det norske lovudkast direkte fastsat, hvilken myndighed der skal udøve tilsynet med psykologer, men det ligger forudsætningsvis i udkastet, at tilsynet skal udøves af socialdepartementet med bistand af psykologrådet.

Det norske psykologråd foreslås sammensat af en jurist og en repræsentant fra universitetet, fra psykologforeningen og fra sundhedsstyrelsen.

Der er ikke i lovudkastet fastsat bestemmelser om, hvilken myndighed der skal forestå udarbejdelsen af reglerne for psykologernes uddannelse, disse bestemmelser må som hidtil udarbejdes af undervisningsministeriet.

Der er heller ikke i Norge tale om at fastsætte regler om begrænset virksomhedsudøvelse efter afslutningen af det teoretiske studium, således som det danske udvalg foreslår. Dette må ses i sammenhæng med, at den norske eksamen i sig selv indeholder krav om praktik.

Bestemmelser om beskyttelse af psykologiske metoder og hjælpemidler kan fastsættes af socialdepartementet efter høring af psy-

kologrådet. Det er det norske udvalgs opfattelse, at de nærmere bestemmelser om værn af psykologiske metoder og hjælpemidler bør gives i form af administrative forskrifter, idet man så lettere vil kunne tilpasse værnet efter det behov, som måtte melde sig til enhver tid. Det norske udvalg har i denne forbindelse peget på, at misbrug af klinisk-psykologiske metoder med et terapeutisk formål vil kunne få særlig alvorlige konsekvenser, men de uheldige følger af misbrug af metoder med et diagnostisk formål bør heller ikke undervurderes.

Det norske udvalg har i øvrigt peget på tre områder, hvor der kan være en vis fare for, at psykologiske metoder og hjælpemidler kan blive anvendt af ukvalificeret personale uden nødvendig faglig kontrol. Et sådant område er gruppetestning i folkeskolerne, foretaget af lærere uden fagpsykologisk kontrol. Dette er også blevet stærkt kritiseret i norsk presse og radio. Endvidere vil der kunne være en vis fare for, at erhvervsvejledere og arbejdskon konsulenter uden fagpsykologisk uddannelse anvender tests og prøver i deres arbejde uden nødvendig faglig kontrol, særlig i de tilfælde, hvor de arbejder langt fra arbejdspsykologiske institutter. Ligeledes er det oplyst, at testning ved sessionerne foretages af militært personale (officerer) uden overopsyn af sessionens psykolog. Der føres dog en vis kontrol hermed af forsvarrets psykologiske afdeling, og denne kontrol menes at være faglig betryggende. Principielt er det norske udvalg af den opfattelse, at brug af psykologiske tests og prøver i alle tilfælde bør være underlagt fagpsykologisk kontrol.

3. Sverige

Det svenske udvalg har ikke afsluttet sit arbejde, idet det afventer en redegørelse om psykologuddannelsen fra universitetskansleren. Nedenstående oplysninger stammer fra det svenske udvalgs udkast til betænkning og må derfor tages med et vist forbehold.

For at opnå autorisation som psykolog kræves dels filosofiekandidateksamen dels filosofielicentiateksamen i psykologi eller pædagogik og endelig 18 måneders praktik. Der er dog også åbnet mulighed for autorisation

af andre personer, som på anden måde har erhvervet en tilstrækkelig uddannelse, bl. a. i udlandet.

Autorisationen skal ifølge de senest indhentede oplysninger formentlig meddeles af psykolognævnet.

Det svenske udvalg foreslår ikke betegnelsen psykolog beskyttet. Der er derimod foreslået en straffebestemmelse for den, som uden at have ret dertil betegner sig som *autoriseret* psykolog og ligeledes for den person, der er frataget sin autorisation, men fortsat virker som psykolog. Udøvelsen af virksomhed som psykolog er i øvrigt ikke beskyttet og ikke søgt defineret.

Der er ikke fastsat bestemmelser i det svenske udkast til reglement om tilladelse til at betegne sig som specialpsykolog.

Ifølge det foreliggende udkast til betænkning foreslås psykologerne stillet under medicinalstyrelsens tilsyn, dog således at medicinalstyrelsens beslutninger i visse tilsynsspørgsmål udøves gennem psykolognævnet. Spørgsmålet om fejl og forsømmelser begået i virksomheden som psykolog og om tilbagekaldelse af autorisation foreslås henlagt til et særligt nævn, som er nedsat under medicinalstyrelsen og sammensat med henblik på behandling af spørgsmål af denne art vedrørende medicinalpersonale. Ifølge de senest indhentede oplysninger fra Sverige skal det svenske psykolognævn imidlertid være fritstående og henhøre under socialdepartementet. Herunder hører fra den 1. juli 1964

også medicinalstyrelsen. Man må så gå ud fra, at psykologerne vil blive stillet under psykolognævnets tilsyn.

Psykolognævnet foreslås ifølge det foreløbige udkast sammensat af en repræsentant fra administrationen samt af chefen for medicinalstyrelsens mentalsjukvårdsbureau og af 4 psykologer fra henholdsvis arbejdsmarknadsstyrelsen, medicinalstyrelsen, skolöverstyrelsen og fra psykologforeningen.

Selve autorisationsordningen, nedsættelse af psykolognævnet og en række andre bestemmelser af samme karakter, som indeholdes i det danske lovudkast, foreslås af det svenske udvalg gennemført ved et reglement i overensstemmelse med sædvanlig svensk forfatningspraksis.

Der er ikke i reglementet truffet bestemmelse om, hvilken myndighed der skal fastsætte regler for uddannelsen, man må derfor gå ud fra, at det fortsat er undervisningsministeriet. Ligeledes er der ikke i reglementet givet regler om begrænset virksomhedsudøvelse efter afslutningen af de krævede eksaminer. Dette hænger sammen med, at reglementet kræver 18 måneders praktik som betingelse for autorisation. Reglementet omhandler kun de autoriserede psykologer og altså ikke de såkaldte biträdande psykologer.

Der er ikke i reglementet en bestemmelse om udfærdigelse af regler om beskyttelse af psykologiske metoder og hjælpemidler, idet man mener at kunne ordne disse ting på frivillig basis.

DET DANSKE UDVALGS FORSLAG TIL AUTORISATION AF PSYKOLOGER

1. Autorisation af psykologer

a. Udvalgets stillingtagen til autorisations-spørgsmålet.

Ifølge kommissoriet påhviler det udvalget at undersøge, om der er tilstrækkelig grund til at etablere en autorisationsordning for uddannede psykologer, og da at give forslag med hensyn til, hvilke betingelser, der bør stilles for meddelelse af autorisation, og hvilke rettigheder, der bør knyttes til autorisationsordningen.

En autorisationsordning for psykologer vil indebære forskellige fordele.

1°. Behovet for psykologvirksomhed er stadig stigende og vinder indpas indenfor stedse flere områder af samfundslivet, hvorfor det har betydning såvel for befolkningen som for de pågældende myndigheder, at der indføres en alle psykologers virksomhed omfattende autorisationsordning, idet autorisationen er dokumentation for, at vedkommende opfylder de krav, som samfundet stiller til en fuldt uddannet psykolog, og beviset kan således tjene som en betryggelse for offentlige myndigheder og andre, der beskæftiger psykologer og for personer, som psykologen i sin virksomhed kommer i kontakt med.

Af betydning er endvidere hensynet til psykologernes deltagelse i behandlingen af syge. 2°. Der bør derhos lægges vægt på hensynet til at opnå overensstemmelse med de i Finland, Norge og Sverige foreslåede ordninger - i hvilke en offentlig autorisation indgår som et led - for derved at muliggøre en ordning mellem de nævnte nordiske lande, hvorefter godkendelse som psykolog i et af disse uden videre eller efter begæring i hvert enkelt tilfælde giver ret til at opnå autorisation i de andre lande.

Et her i landet udstedt autorisationsbevis som psykolog vil have praktisk betydning for psykologer, der søger beskæftigelse ved deres fag i udlandet.

3°. På grundlag af meddelte autorisationer kan der udarbejdes en fortegnelse over psykologerne. Autorisationsordningen vil dermed kunne danne grundlag for en regulerende og kontrollerende virksomhed, der sigter på at skabe størst mulig sikkerhed for, at psykologeringen udføres af personer, der fagligt er kompetente til deres arbejde. Udvalget foreslår således, jfr. nærmere nedenfor side 45, at der skabes mulighed for, at visse psykologiske metoder og hjælpemidler forbeholdes autoriserede psykologer. Endvidere vil fortegnelsen over de autoriserede psykologer kunne danne grundlag for tilrettelæggelsen af et tilsyn med psykologernes virksomhedsudøvelse.

4°. For reglerne om tavshedspligt og vidneudelukkelse har en autorisationsordning afgørende betydning, jfr. ovenfor i II. afsnit.

4. Den retlige ordning af psykologernes virksomhedsudøvelse (side 17) og nedenfor under 5. Forslag med bemærkninger til en lov om psykologer.

Der har i udvalget været rejst tvivl om nødvendigheden af en autorisationsordning. Spørgsmålet er, om de nævnte fordele kan begrunde en autorisationsordning.

Torpe og Brynskov er af den opfattelse, at der, måske bortset fra de privat praktiserende, kliniske psykologer, ikke kan siges at være noget påtrængende behov for indførelse af en generel autorisationsordning, idet fornøden garanti for de ansættende myndigheder allerede ligger i de af det offentlige gennemførte uddannelses- og eksamensord-

ninger, ligesom yderligere kauteler findes i den almindelige lovgivning, herunder sundhedsstyrelsens tilsyn med psykologer, der beskæftiger sig med klinisk arbejde. De har imidlertid, navnlig på grund af hensynet til at opnå overensstemmelse med de i Finland, Norge og Sverige foreslåede ordninger, ikke ment direkte at burde gå imod en autorisationsordning, forudsat at en sådan ikke får refleksvirkninger for skoleområdet, som — set ud fra et undervisningsministerielt synspunkt — måtte anses for uønskede.

Udvalgets øvrige medlemmer mener, at de forannævnte fordele kan begrunde indførelsen af en offentlig autorisationsordning. Man har ved udformningen af lovforslaget søgt at hindre, at ordningens indførelse medfører uheldige virkninger for skoleområdet.

I forbindelse med spørgsmålet om autorisation har det været drøftet, under hvilket ministerium psykologernes virksomhed bør henhøre.

b. *Ressortministerium.*

Udvalget foreslår, ligesom de øvrige nordiske udvalg, nedsat et psykolognævn, som skal påtage sig hovedparten af administrationen af den foreslåede autorisationsordning. I nævnet vil såvel undervisningsministeriet, sundhedsstyrelsen, indenrigsministeriet som social- og/eller arbejdsministeriet være repræsenteret.

Udvalgets flertal foreslår, at indenrigsministeriet bliver ressortministerium. Formanden for udvalget samt Magnussen, Kreutzfeldt, Villars Lunn og Stang har lagt afgørende vægt på hensynet til psykologernes kliniske virksomhed, hvorved bemærkes, at der — foruden et pædagogisk element — indgår et ikke uvæsentligt klinisk element såvel i skolepsykologernes som i mange andre psykologers virksomhed. Der er også lagt vægt på, at indenrigsministeriet i forvejen arbejder med autorisationsordninger og desuden administrerer loven om sundhedsvæsenets centralstyrelse, lægeloven og væsentlige områder af den medicinske lovgivning.

Udvalgets flertal mener ikke, det kan have nogen afgørende betydning, at undervisningen af psykologer henhører under undervisningsministeriets ressort, det samme gælder f. eks. læger og jordemødre.

Et mindretal (From, Torpe og Brynskov)

er med flertallet enig i, at det ikke kan være afgørende, at uddannelsen af psykologer henhører under undervisningsministeriets ressort. De erkender desuden, at undervisningsministeriet er uden væsentlige administrative erfaringer på dette område. Derimod finder de, at det kliniske element i skolepsykologernes og andre psykologers virksomhed ikke kan tillægges en så afgørende vægt, at det bør være afgørende for ressortspørgsmålet. De fremhæver, at ikke blot er det psykologiske arbejde her i landet først i større omfang taget op inden for skoleområderne og et væsentligt initiativ til indførelsen af et psykologistudium ved universiteterne udgået fra skoleverdenen, men tillige er en meget væsentlig part af de allerede uddannede psykologer beskæftiget ved områder underlagt undervisningsministeriet, et forhold som efter alt foreliggende ikke vil ændre sig, uanset at psykologernes virkefelt også på andre områder er stigende. Hertil kommer, at det dog må tillægges nogen vægt, at uddannelsen af psykologer er henlagt til undervisningsministeriet, og at der netop i disse år foreligger væsentlige opgaver for undervisningsministeriet med hensyn til den videre udbygning og koordinering af disse uddannelser.

Mindretallet mener derfor, at der kan anføres nok så tungtvejende grunde for, at undervisningsministeriet bør være ressortministerium som for, at det bør være indenrigsministeriet.

c. *Gældende autorisationsbestemmelser m.v. her i landet.*

I dansk ret kendes adskillige eksempler på, at en stillingsbetegnelse eller retten til at udøve en nærmere bestemt virksomhed er forbeholdt personer, der har kvalificeret sig hertil ved at have bestået en eksamen eller prøve og eventuelt opfylder andre særlig fastsatte betingelser, normalt med den virkning, at den, der anvender den pågældende betegnelse eller giver sig af med den pågældende virksomhed uden at opfylde de foreskrevne betingelser, vil kunne straffes i medfør af straffelovens § 131 eller tilsvarende bestemmelser i speciallovgivningen.

Straffelovens § 131, hjemler straf for den, som offentlig eller i retsstridig hensigt udgiver sig for at have en offentlig myndighed eller offentlig bemyndigelse til en virksom-

hed, eller som uden offentlig bemyndigelse udøver en virksomhed, til hvilken en sådan kræves, eller vedblivende udøver en virksomhed, til hvilken retten er ham frakendt.

Ordninger, hvorefter en stillingsbetegnelse beskyttes, kan almindeligvis betragtes som gennemført først og fremmest med det formål at give offentligheden en praktisk vejledning om, hvilke personer der må anses for sagkyndige på det pågældende felt, og anvendes hyppigt på områder, hvor det uden denne vejledning ville være vanskeligt for den almindelige borger at skaffe sig sikkerhed for, at den bistand, han søger, er af forsvarlig beskaffenhed. Som typisk eksempel herpå kan nævnes beskyttelse af betegnelsen som statsautoriseret revisor og translatør.

I de fleste tilfælde er der dog tale om ordninger, autorisationsordninger etc., der omfatter såvel beskyttelse af stillingsbetegnelse som en fuldstændig eller delvis eneret til at udøve den virksomhed, som svarer til stillingsbetegnelsen. Disse mere vidtgående ordninger er udtryk for, at der ved siden af hensynet til befolkningens vejledning er knyttet en særlig offentlig interesse til, at den pågældende virksomhed kun udøves af dertil kvalificerede personer. Den offentlige interesse er hyppigst betinget af sundhedsmæssige hensyn, jfr. de talrige autorisationsordninger for medicinsk personale, men der kan også være tale om andre hensyn, f. eks. risikoen for økonomisk udnyttelse af klientellet (ejendoms-mæglere og advokater) eller faren for, at ukyndige personers virksomhed med hensyn til offentlige anlæg kan forårsage skade på person og ejendom eller på de pågældendes anlæg (elektroinstallatører, gas- og vandmestre og kloakmestre).

I det følgende gives en redegørelse for en række autorisationsordninger m. v. med særligt henblik på spørgsmålene om beskyttelse af stillingsbetegnelse, eneret til virksomhed og frakendelse af retten til at udøve virksomhed:

A. Indenfor det medicinske område.

1. *Læger*, jfr. bekendtgørelse nr. 236 af 9. august 1955 af lov om udøvelse af lægegering (lægeloven).

I henhold til lægelovens § 1 tilkommer retten til at udøve lægegering og betegne

sig som læge kun den, der har modtaget autorisation i henhold til lægelovens §§ 2 og 3. I henhold til lovens § 4, stk. 1, må en læge ikke uden særlig tilladelse betegne sig som speciallæge. Tilladelsen meddeles af sundhedsstyrelsen efter indstilling af speciallistnævnet.

Den, der uden at have autorisation som læge, betegner sig som læge eller på anden måde, der er egnet til at vække formodning om, at han har sådan autorisation, kan straffes i henhold til lægelovens § 23.

Det er ikke præciseret i loven, hvad begrebet »lægegering« indeholder, men af lovens bestemmelser om kvaksalveri fremgår det indirekte, at retten til at tage syge i kur ikke generelt er forbeholdt personer, der er autoriseret som læge. Strafbart kvaksalveri foreligger således kun, hvis den pågældende ved at tage syge i kur udsætter nogens helbred for påviselig fare, eller hvis han behandler en person for veneriske sygdomme i smittefarlig stadium, tuberkulose eller anden smitsom sygdom. Endvidere har læger sammen med enkelte andre særligt autoriserede grupper inden for det medicinske område eneret til at foretage operative indgreb, iværksætte bedøvelse, yde fødselshjælp, anvende receptpligtige lægemidler, røntgen- eller radiumbehandling o. lign.

Retten til at udøve lægegering kan fratages en læge, når det må antages, at han er farlig for sine medmennesker under udøvelse af lægegering enten på grund af legemlige mangler eller varig eller med mellemrum indtrædende mangelfuld sjælstilstand, eller på grund af udvist grov uduelighed, jfr. lægelovens § 5, stk. 1.

Hvis en person efter at have mistet retten til at virke som læge vedblivende udøver sådan virksomhed, kan han straffes i henhold til lægelovens § 21, stk. 2.

2. *Dyrlæger*, jfr. lov nr. 58 af 4. marts 1964 om veterinærvæsenet samt om udøvelse af dyrlægegering og landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 277 af 1. september 1964 om autorisation af dyrlæger m. v.

I henhold til nævnte lovs § 4 tilkommer retten til at udøve dyrlægegering og betegne sig som dyrlæge kun den, der har modtaget autorisation i henhold til lovens § 5. For at opnå autorisation kræves bestået

veterinæreksamen ved den kgl. veterinær- og landbohøjskole eller ved de tilsvarende skoler i Norge, Sverige og Finland. Der er også mulighed for at autorisere personer med eksamen fra en veterinærhøjskole uden for de nordiske lande. Autorisationen meddeles af veterinærdirektoratet.

En dyrlæge må ikke uden særlig tilladelse betegne sig som specialist. Tilladelsen meddeles af veterinærdirektoratet efter indstilling fra et specialistanvæn.

I lovens § 4, stk. 1, er angivet, hvad begrebet »dyrlægegerning« indeholder. Definitionen må dog nødvendigvis blive ret flydende. Der er fastsat bøde for den, der udøver dyrlægegerning eller betegner sig som dyrlæge uden at være autoriseret dyrlæge.

Loven indeholder tillige bestemmelser om fratagelse af rettigheder m. v.

3. *Sygeplejersker*, jfr. lov nr. 127 af 26. maj 1956 om sygeplejersker.

I henhold til lovens § 1 har kun den, der har modtaget autorisation i henhold til loven, ret til at udøve virksomhed som sygeplejerske og betegne sig som sygeplejerske.

Den, der uberettiget betegner sig som eller bibringer andre indtrykket af at være sygeplejerske, kan straffes i henhold til lovens § 9.

Det er ikke i loven nærmere bestemt, hvad der skal forstås ved at udøve virksomhed som sygeplejerske, og pleje af syge kan ikke under alle forhold være forbeholdt autoriserede sygeplejersker.

Krænkelser af sygeplejerskens eneret til virksomhed som sygeplejerske vil kunne straffes i henhold til sygeplejerskelovens § 10, stk. 2, der fastsætter straf for »anden overtrædelse« af loven.

Retten til at udøve virksomhed som sygeplejerske kan frakendes efter tilsvarende regler, som gælder for læger.

4. *Tandlæger*, jfr. lov nr. 190 af 11. juli 1954 om udøvelse af tandlægevirksomhed med senere ændringer (lov nr. 170 af 24. maj 1955 og lov nr. 187 af 26. maj 1965).

Ifølge lovens § 1 er retten til at betegne sig som tandlæge og til at udøve selvstændig virksomhed som sådan forbeholdt den, der har bestået eksamen for tandlæger og herudover har dokumenteret at have haft

en nærmere i loven omhandlet praktisk virksomhed som klinisk assistent for en autoriseret tandlæge eller lignende.

Uberettiget benyttelse af betegnelsen tandlæge vil kunne straffes i henhold til tandlægelovens § 8.

I lovens § 3 er begrebet »tandlægevirksomhed« nærmere bestemt, og den, der uberettiget udøver tandlægevirksomhed, kan straffes i henhold til lovens § 8. En del af tandlægevirksomheden, herunder særligt fremstilling af tænder og indsætning af tænder, der ikke er uaftagelige tandsæt, kan udøves af andre, men tandlægenes herhenhørende virksomhed er beskyttet ved et almindeligt reklameringsforbud i tandlægelovens § 7.

Retten til at praktisere som tandlæge kan frakendes efter regler svarende til lægelovens.

•5. *Jordemødre*, jfr. lov nr. 90 af 31. marts 1953 om udøvelse af jordemodergerning.

I henhold til lovens § 1 er retten til at udøve jordemodergerning og betegne sig som jordemoder forbeholdt den, der har modtaget autorisation i henhold til loven. Overtrædelse af eneretsbestemmelserne vil kunne straffes i medfør af lovens § 19, stk. 2, (straf for »andre overtrædelser« af loven).

Retten til at udøve jordemodergerning vil kunne frakendes efter regler svarende til lægelovens.

6. *Hospitalslaboranter*, jfr. cirkulære af 30. juni og 8. oktober 1958 fra uddannelsesnævnet for hospitalslaboranter.

I autorisationsordningen for hospitalslaboranter er ikke indeholdt særlige bestemmelser om eneret til stillingsbetegnelse eller virksomhedsudøvelse, men stillingsbetegnelsen er muligvis beskyttet ved den almindelige bestemmelse i straffelovens § 131. Derimod er virksomheden som hospitalslaborant ikke ved lov forbeholdt for autoriserede laboranter. Eneretsspørgsmålet vil i øvrigt næppe komme frem i praksis, idet autorisationsordningen vel udelukkende tjener det formål at yde vejledning overfor de ansættende myndigheder inden for sygehusvæsenet med hensyn til, om den pågældende ansøger har gennemgået den foreskrevne uddannelse.

Der findes heller ikke specialbestemmelser om fratagelse af retten til at udøve virksomhed som hospitalslaborant, men fratagelse

vil kunne ske i medfør af § 5 i loven af 23. juni 1932 om sundhedsvæsenets centralstyrelse.

7. *Terapiassistenter* (fysioterapeuter og beskæftigelsesterapeuter).

Den hidtidige autorisationsordning har været af privat karakter, idet den oprindelig er etableret af lægeforeningen. I den af indenrigsministeriets terapiassistentudvalg i april 1962 afgivne betænkning er det imidlertid foreslået, at der for terapiassistenternes vedkommende gennemføres en offentlig autorisationsordning. Lægeforeningens autorisationsordning ophører i 1967 og indenrigsministeriet må så tage stilling til, om en offentlig autorisationsordning bør gennemføres.

B. *Indenfor næringslovens område.*

1. *Statsautoriserede revisorer.*

I henhold til næringslovens § 65 har personer, der har fået beskikkelse som statsautoriseret revisor, eneret til betegnelsen »statsautoriseret revisor«.

Der gælder derimod ikke nogen eneret med hensyn til udøvelse af virksomhed som revisor, men det bør nævnes, at statsautoriserede revisorer i henhold til næringslovens bestemmelser med offentlig troværdighed kan afgive erklæringer vedrørende forretningsmæssig regnskabsførelse til brug i retslige forhold. Endvidere er det foreskrevet, at statsautoriserede revisorer fortrinsvis bør benyttes til oplysning om regnskabsmæssige forhold i offentlige retssager.

2. *Translatører.*

Betegnelsen »translatør« er i henhold til næringslovens § 74 forbeholdt personer, der har fået beskikkelse som statsautoriseret translatør og tolk.

På tilsvarende måde, som gælder for statsautoriserede revisorer, tilkommer der de statsautoriserede translatører og tolke »offentlig troværdighed« og fortrinsret til benyttelse i retssager.

3. *Dispachører.*

Betegnelsen »dispachør« er i henhold til næringslovens § 78 forbeholdt personer, der har fået beskikkelse som statsautoriseret dispachør.

Ved siden af »offentlig troværdighed« og fortrinsret til benyttelse i retssager tilkommer der i henhold til sølovens § 123, stk. 2, dispachørerne eneret til at foretage havariberegning her i landet.

4. *Mæglere.*

Betegnelsen »mægler« er i henhold til næringslovens § 81 med enkelte særligt i lovgivningen omhandlede undtagelser forbeholdt personer, der har fået beskikkelse som statsautoriseret skibsmægler, varemægler eller vekselmægler.

Der tilkommer mæglere »offentlig troværdighed«. Herudover er statsautoriserede skibsmæglere eneberegtede til at besørge ind- og udklarering af skibe, dog at det står skibets rederi frit for at besørge klareringen eller lade den besørge ved behørigt befuldmægtigede personer, der står i fast tjenesteforhold til rederiet eller skibsføreren.

5. *Ejendomsmæglere.*

Betegnelsen »statseksamineret ejendomsmægler« er i henhold til næringslovens § 85 b forbeholdt personer, der har erhvervet næringsbrev som ejendomsmægler.

Erhvervsmæssig virksomhed som mellemmand ved køb og salg af faste ejendomme o. lign. må kun udøves af personer, der har løst næringsbrev enten som ejendomsmægler eller som ejendomshandler. Eneretten gælder dog ikke over for advokater og medlemmer af Københavns fondsbørs.

For de ovenfor under 1-4 nævnte virksomheder bortfalder beskikkelsen såfremt vedkommende mister sin danske indfødsret, ophører at have bopæl her i landet, umyndiggøres, sættes under lavværgemål eller kommer under konkurs. Bortfald af næringsbrev som ejendomsmægler sker, såfremt den pågældende ophører at have bopæl her i landet eller umyndiggøres.

Det bemærkes, at handelsministeren den 30. april 1965 for folketinget har fremsat lovforslag om de under 1-4 nævnte virksomheder samt tillige om statsautoriserede vejere og målere. Det foreslås, at bestemmelserne om disse virksomheder i næringslovens afsnit II udskilles fra næringsloven og optages i særlige love for hver enkelt af virksomhederne. Lovforslagene følger i hovedsagen de hidti-

dige bestemmelser i næringsloven, for de statsautoriserede revisorer foreslås dog f. eks. et særligt revisionsnævn, der kan pålægge bøder og frakende den statsautoriserede revisor beskikkelsen. For samtlige virksomheder gælder, at beskikkelse foreslås meddelt af handelsministeren. Lovforslagene foreslås sat i kraft den 1. oktober 1966. Forslagenes behandling i folketinget var imidlertid ikke afsluttet ved afslutningen af redaktionen af nærværende betænkning.

C. *Andre områder.*

1. *Advokater.*

Advokater beskikkes af justitsministeriet, jfr. retsplejelovens § 119, og er i henhold til retsplejelovens § 131 med nærmere angivne begrænsninger enberettigede til at udføre retssager for andre. Ved lov nr. 63 af 3. marts 1948 om ydelse af juridisk bistand m. v. (vinkelskriverloven) er der indført yderligere værn om advokaters virksomhedsudøvelse.

I medfør af retsplejelovens § 14 kan retten til at udøve advokatvirksomhed frakendes en advokat ved dom, såfremt han ved dom findes skyldig i et strafbart forhold, der gør ham uværdig til den agtelse og tillid, som bør have til advokatvirksomhed, eller såfremt han på grund af sindssygdom er uskikket til at udøve sådan virksomhed. Endvidere kan justitsministeriet fratage en advokat, der kommer under konkurs, retten til at udøve advokat virksomhed.

2. *Civilingeniører.*

I henhold til bekendtgørelse nr. 54 af 7. marts 1958 om eksamensordningen m. v. ved Den polytekniske Lærestalt (Danmarks tekniske Højskole) udfærdiges for den, der har bestået civilingeniøreksamen, et af højskolens rektor underskrevet diplom, hvori den pågældende betegnes som civilingeniør (polyteknisk kandidat, forkortet cand. polyt.) med tilføjelse af en af nogle nærmere i bekendtgørelsen angivne specialbetegnelser.

Selv om betegnelsen »civilingeniør« tillige anvendes som stillingsbetegnelse, er betegnelsen i retslig henseende at ligestille med andre betegnelser for, at en person har aflagt eksamen, f. eks. »cand. jur.«. Uberettigede personers anvendelse af betegnelsen vil antagelig kun kunne straffes, såfremt betegnel-

sen anvendes i bedragerisk øjemed. Særligt bemærkes, at straffelovens § 131 ikke vil kunne anvendes, da der ikke kan siges at foreligge en offentlig bemyndigelse til en virksomhed.

3. *Socialrådgivere.*

Betegnelsen »socialrådgiver« anvendes af personer, der har bestået socialrådgivereksamen ved Danmarks sociale højskole. Der findes hverken i lovgivningen eller i administrative forskrifter bestemmelser om denne stillingsbetegnelse bortset fra, at betegnelsen anvendes i normeringslovene. Der har været rejst spørgsmål om beskyttelse af titlen.

4. *Elektroinstallatører,* jfr. lov nr. 196 af 7. juni 1958 om autorisation af elektroinstallatører m. v.

De af ovennævnte lov omfattede arbejder må kun udføres af personer, der har bestået en af ministeren for offentlige arbejder godkendt prøve for elektroinstallatører. Autorisation gives af ledelsen af de enkelte elektricitetsforsyningsanlæg, udfærdiget som gældende for hele det pågældende forsyningsområde og omfattende samtlige arbejder, som loven angår. Uberettiget udførelse af det af loven omhandlede arbejde kan straffes i medfør af lovens § 12, og uberettiget anvendelse af betegnelsen »autoriseret elektroinstallatør« kan muligvis straffes i medfør af straffelovens § 131. Autorisation som elektroinstallatør kan tilbagekaldes i en række nærmere i loven omhandlede tilfælde.

5. *Gas-, vand- og sanitetsmestre. Kloakmestre.*

Tilsvarende regler som ovenfor omtalt med hensyn til autorisation af elektroinstallatører gælder i henhold til lov nr. 132 af 13. april 1962 om visse forhold vedrørende gas-, vand- og afløbsinstallationer og dertil hørende kloakledninger for autorisation som gas-, vand- og sanitetsmester eller kloakmester.

Ved siden af de ovenfor fremdragne regler gælder i henhold til den anførte speciallovgivning en række bestemmelser vedrørende den pågældende virksomhedsudøvelse, f. eks. vedrørende bogføringspligt, takstfastsættelse og detaljerede bestemmelser om virksomhedens udøvelse og den udøendes pligter og

ansvar. I denne forbindelse skal blot fremhæves, at tavshedspligt med hensyn til, hvad den pågældende bringer i erfaring under sin virksomhedsudøvelse, gælder i henhold til læge-lovens § 9, sygeplejerskelovens § 6, jordemoderlovens § 8 og bekendtgørelse nr. 116 af 6. april 1933 om statsautoriserede revisors virksomhed, pligter og ansvar.

Sluttelig bemærkes med hensyn til frakendelsen af retten til at udøve virksomhed, at der ved siden af de ovenfor anførte bestemmelser i speciallovgivningen m. v. gælder reglen i straffelovens § 79, stk. 1, første led. hvorefter den, der udøver virksomhed, som kræver særlig offentlig autorisation eller godkendelse, ved dom for strafbart forhold kan frakendes retten til fortsat at udøve den pågældende virksomhed eller til at udøve den under visse former, såfremt det udviste forhold begrundet en nærliggende fare for misbrug af stillingen. Efter det ovenanførte vil denne bestemmelse dog f. eks. ikke kunne bringes i anvendelse for så vidt angår virksomhed som civilingeniør og socialrådgiver og for tiden heller ikke for så vidt angår terapiassistenter, men det må haves for øje, at retten til at udøve anden virksomhed, end den i § 79, stk. 1, første led, omhandlede, vil kunne frakendes i medfør af § 79, stk. 1, andet led, når særlige omstændigheder taler derfor.

d. Udvalgets forslag til autorisation af psykologer.

1°. Betingelser for autorisation.

Som betingelse for at opnå autorisation foreslår udvalget bestået psykologisk embedseksamen eller magisterkonferens her i landet. Endvidere foreslår udvalget, at den, der ved et universitet eller anden højere læreanstalt har bestået en eksamen, der af undervisningsministeriet ligestilles med de nævnte uddannelser, skal kunne autoriseres. Som en yderligere betingelse foreslås, at vedkommende har gennemgået en vis praktisk uddannelse.

Reglerne om embedseksamen (cand.psych.) og om afholdelse af magisterkonferens er fastsat af undervisningsministeriet. De nugældende hovedbestemmelser er kgl. anordning nr. 318 af 12. august 1960 om psykologisk embedseksamen ved Københavns universitet og anordning nr. 150 af 7. maj 1915 om afhol-

delse af magisterkonferenser under det filosofiske og matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

Udvalget har indhentet en udtalelse fra professor, dr. phil. K. Grue-Sørensen om magisterkonferens i pædagogik, jfr. bilag nr. 3. Udvalget er af den opfattelse, at i hvert fald en magister, der har haft pædagogisk psykologi som hovedfag og emne derfra som speciale, bør kunne autoriseres. Men også i andre tilfælde vil denne magisterkonferens kunne danne grundlag for autorisation. Det er forudsat, at laborantkursus er bestået på lige fod med de psykologistuderende. Udvalget vil dog mene, at det bør overlades til det foreslåede psykolognævn at træffe bestemmelse om autorisation af personale, der har bestået magisterkonferens i pædagogik, herunder fastsættelse af eventuelle tillægskrav.

Fra 1. september 1965 er der, som nærmere beskrevet overfor i II. afsnit (side 11), ved Danmarks Lærerhøjskole oprettet et psykologisk-pædagogisk studium, der afsluttes med den pædagogiske kandidateksamen. Uddannelsen er tilvejebragt efter undervisningsministeriets ønske. Undervisningsministeriet har efter det for udvalget oplyste været af den opfattelse, at det måtte være hensigtsmæssigt at tilrettelægge en skolepsykologuddannelse, der er af samme værdi som den tilsvarende uddannelse ved Københavns universitet, men som bygger på læreres særlige teoretiske forudsætninger og praktisk-pædagogiske erfaringer. Inden iværksættelsen af uddannelsen har undervisningsministeriet forhandlet med Københavns universitet. Universitetets repræsentanter har taget forbehold med hensyn til uddannelsens værdi sammenlignet med uddannelsen ved Københavns universitet, men har ikke villet udtale sig imod, at uddannelsen blev iværksat med det angivne formål.

Torpe og Brynskov er af den opfattelse, at denne eksamen fra lærerhøjskolen efter sit indhold og sine forudsætninger må danne grundlag for autorisation på samme måde som de nævnte universitetsuddannelser, idet de, der gennemgår denne uddannelse, opnår et fuldt forsvarligt grundlag for psykologisk virksomhed. De fremhæver endvidere, at der under den fortsatte udbygning af uddannelsesvæsenet iøvrigt kan tænkes oprettet uddannelser af psykologer, som afviger fra

uddannelserne ved Københavns universitet, men som bør give ret til autorisation på linie med disse.

Torpe og Brynskov har derfor foreslået en formulering af lovforslagets § 1, stk. 2, (se afsnit V, 5.) hvorefter den, som ved et universitet eller anden højere læreanstalt her i landet har bestået en eksamen, der af undervisningsministeriet ligestilles med psykologisk embedseksamen eller magisterkonferens i psykologi, har samme ret til autorisation som den, der har bestået en af de nævnte eksaminer. Under forudsætning af, at en sådan bestemmelse gennemføres, vil Torpe og Brynskov afstå fra at foreslå, at det psykologisk-pædagogiske studium ved lærerhøjskolen nævnes udtrykkelig i lovteksten under hensyn til, at udvalgets øvrige medlemmer ikke kan have et sådant kendskab til det netop etablerede studium, at det kan forventes, at de skal indlade sig på en kvalitativ vurdering af dette.

Udvalgets flertal har ikke ment på det tiden foreliggende grundlag at kunne tage stilling til den nævnte nye uddannelse på Danmarks Lærerhøjskole og har tillige været af den opfattelse, at dette ikke er udvalgets opgave. Flere af udvalgsmedlemmerne har dog ytret betænkelighed ved at skulle sidestille denne uddannelse med de tidligere nævnte universitetsuddannelser. På den anden side har udvalgets flertal, netop fordi man ikke har ønsket at tage stilling til dette nye studium på lærerhøjskolen, været enige i at formulere lovforslaget og dets bemærkninger således som foreslået af Torpe og Brynskov. Undervisningsministeriet må herefter tage stilling til, om de nævnte uddannelser bør sidestilles i relation til autorisationsspørgsmålet.

De øvrige nordiske udvalg er ikke gjort bekendt med indholdet af det psykologisk-pædagogiske studium ved Danmarks Lærerhøjskole. Disse udvalg har derfor ikke taget stilling til spørgsmålet, om det nævnte studium bør kunne danne grundlag for autorisation i andet nordisk land.

Som følge af den herskende mangel på universitetsuddannede psykologer ansættes der lærere med årskursus i psykologi fra Danmarks Lærerhøjskole i visse stillinger indenfor folkeskolen, konsulenter for specialundervisningen. Udvalget mener ikke, at de på-

gældende lærere på grundlag af årskurset i psykologi bør kunne opnå autorisation som psykolog. Er en sådan lærer ansat i en skolepsykologstilling, bør han dog bevare retten til at benytte denne stillingsbetegnelse.

Praktikuddannelse.

Efter udvalgets opfattelse bør der som betingelse for autorisation kræves en vis tids praktisk tjeneste under vejledning af en autoriseret psykolog. Lignende krav stilles eller vil formentlig blive stillet i de øvrige nordiske lande enten som betingelse for at indstille sig til eksamen eller efter denne som betingelse for at opnå autorisation. Et sådant krav er også ganske almindeligt indenfor andre uddannelser, f. eks. for læger og fysioterapeuter.

Det forudsættes, at psykolognævnet snarest muligt efter sin nedsættelse udarbejder bestemmelser om den praktiske uddannelse.

Uddannelse i udlandet.

Der bør være mulighed for at meddele autorisation til personer, som i udlandet har erhvervet en uddannelse som psykolog, som kan ligestilles med den danske uddannelse. Dette gælder særligt psykologer fra de øvrige nordiske lande; om dette spørgsmål henvises til kapitel 2. Fællesnordisk arbejdsmarked (side 37).

Uanset at en fremmed uddannelse ikke kan ligestilles med den danske, bør der være mulighed for, at psykolognævnet kan give tilladelse til, at vedkommende kan betegne sig som psykolog, dog således at nævnet, under hensyn til uddannelsens kvalitet, bør kunne fastsætte nærmere vilkår for udøvelse af psykologvirksomhed her i landet. Denne »begrænsede autorisation« kendes f. eks. for læger.

2°. Autorisationens retsvirkninger.

Som det fremgår af det ovenfor under c. Gældende autorisationsbestemmelser m. v. her i landet (side 29) anførte, findes der forskellige former for autorisation. Et hovedspørgsmål er, om kun betegnelsen psykolog skal søges beskyttet, eller om man tillige skal forbeholde psykologvirksomheden for de autoriserede psykologer. Der kan endvidere være tale om en autorisationsordning med hjemmel i lov (læger, sygeplejersker m. fl.) eller uden sådan hjemmel (hospitalslaboranter f. eks.).

Det er udvalgets opfattelse, at kun autoriserede psykologer eller psykologer, der har fået en særlig tilladelse hertil fra psykolognævnet, bør kunne benytte betegnelsen psykolog. En vigtig begrundelse for at indføre en autorisationsordning er netop, at offentligheden kan regne med, at personer, der betegner sig som psykolog, er autoriserede og derfor har gennemgået den krævede uddannelse.

Derimod mener udvalget ikke at burde foreslå, at kun autoriserede psykologer bør kunne udøve psykologvirksomhed. Dette skyldes, at udvalget ikke mener nøjagtigt at kunne fastslå, hvad der er psykologvirksomhed.

Også for andre grupper, jfr. ovenfor under c. Gældende autorisationsbestemmelser m. v. her i landet (side 29) er det mest almindeligt, at forbeholde en bestemt betegnelse og ikke virksomheden som sådan. For f. eks. dyrlæger er virksomheden dog forbeholdt de autoriserede dyrlæger, men udover visse enkelte områder, der nøje kan afgrænses, har lovgivningsmagten måttet ty til at definere dyrlægegerning som: »anden virksomhed ved hvilken udøvelsen af dyrlægegerning er det væsentlige« (§ 4, stk. 1. e. i lov nr. 58 af 4. marts 1964).

Det er næppe muligt at drage en grænse mellem psykologvirksomhed og forskellige andre persongruppers virksomhed, som omfatter undersøgelse og vejledning af mennesker. I mangel af en nøjagtig definition måtte så psykolognævnet eller domstolene fra tilfælde til tilfælde søge at konstatere, om en bestemt virksomhed er psykologvirksomhed. Dette kan ikke anses for hensigtsmæssigt og rigtigt, og udvalget foreslår, at kun betegnelsen psykolog forbeholdes de autoriserede psykologer.

Da der imidlertid på bestemte områder kan være tale om misbrug, såfremt ukyndige personer udøver psykologvirksomhed, foreslår udvalget, at benyttelsen af visse nærmere angivne psykologiske metoder og hjælpemidler bør kunne forbeholdes psykologer og visse andre persongrupper, f. eks. læger. Der henvises herom til 3. Beskyttelse af testningsmateriale (side 41).

Ligeledes foreslår udvalget, at det for at undgå misbrug på bestemte områder kan fastsættes, at visse områder, ved hvilke ud-

nyttelsen af uddannelsen som psykolog har væsentlig betydning må forbeholdes autoriserede psykologer.

Udvalget mener, at det må være en selvfølge, at det offentlige - når der indføres en autorisationsordning — kun bør ansætte autoriserede psykologer til at udøve psykologvirksomhed. Lærere med årskursus i psykologi fra Danmarks Lærerhøjskole bør derfor ikke fremtidig kunne ansættes i stillinger, der er normeret for psykologer. De vil derimod fortsat kunne ansættes som konsulenter for specialundervisningen.

Udvalget har overvejet, om der burde gennemføres en autorisationsordning uden hjemmel i speciallov. En sådan ordning findes for hospitalslaboranter, og har også været på tale for andre grupper af medicinsk hjælpepersonale. Derimod er autorisationsreglerne f. eks. for læger, dyrlæger, sygeplejersker m. fl. (jfr. ovenfor under c, side 29), optaget i særlige love for hver af disse grupper.

Det har imidlertid været afgørende for udvalget, at en autorisationsordning bør nyde beskyttelse i medfør af straffelovens § 131 på den måde, at en person, der offentligt eller i retsstridig hensigt udgiver sig for at være autoriseret som psykolog, vil kunne straffes. Ligeledes har udvalget lagt megen vægt på, at der bør påhvile autoriserede psykologer og disses medhjælpere tavshedspligt i medfør af straffelovens § 263, stk. 2.

Da man efter stedfunden brevveksling med justitsministeriet ikke mener med sikkerhed at kunne fastslå, at en autorisationsordning indført uden hjemmel i lov, har de omhandlede virkninger, foreslås autorisationen gennemført med hjemmel i lov. Hertil kommer, at principielle grunde efter justitsministeriets opfattelse taler for, at indførelse af en sådan ordning sker ved en lov, der bl. a. fastlægger, under hvilke betingelser, de pågældende har krav på autorisation.

Om autorisationens øvrige retsvirkninger, herunder fratagelse af autorisationen, straffebestemmelser og overgangsbestemmelser, henvises til 5. Forslag med bemærkninger til en lov om psykologer (side 43).

5°. *Tilsyn med psykologer.*

Som der nærmere er redegjort for i II. afsnit, 4. Den retlige ordning af psykologernes virksomhedsudøvelse, er alle psykologer, der

beskæftiger sig med klinisk arbejde undergivet sundhedsstyrelsens tilsyn i henhold til § 4 i lov nr. 182 af 23. juni 1932 om sundhedsvæsenets centralstyrelse. Udvalget mener, at sundhedsstyrelsen bør bevare denne tilsynsmyndighed, der jo omfatter alt personale indenfor sundhedsvæsenet.

En væsentlig begrundelse for at indføre en autorisationsordning er, at denne vil kunne danne grundlag for en regulerende og kontrollerende virksomhed, der skulle skabe størst mulig sikkerhed for, at psykologeringen udføres af personer, der fagligt er kompetente til deres arbejde. Det foreslås derfor at indføre en alle psykologer omfattende tilsynsordning, henlagt til psykolognævnet, hvor alle berørte ministerier m. v. vil være repræsenterede, herunder sundhedsstyrelsen, og hvor således også den fornødne koordination af sundhedsstyrelsens tilsyn og nævnets tilsyn vil kunne finde sted.

Psykolognævnet skal føre et almindeligt tilsyn med samtlige psykologer og være berettiget til at afkræve disse alle fornødne oplysninger. Tilsynet skal føres på grundlag af en af nævnet ført fortegnelse over de meddelte autorisationer.

Om nævnets opgaver henvises i øvrigt til 4. Psykolognævnet (side 41) og 5. Forslag med bemærkninger til lov om psykologer (side 43).

2. Fællesnordisk arbejdsmarked

A. Baggrunden.

Den 22. maj 1954 indgik Danmark, Finland, Norge og Sverige en overenskomst om fælles arbejdsmarked. Overenskomsten med tilhørende protokol trådte i kraft den 2. juni 1954.

Af overenskomstens artikel 1 fremgår, at der ikke kræves arbejdstilladelse i de kontraherende lande for statsborgere i nogen af de øvrige kontraherende lande. Denne bestemmelse er dog, jfr. artikel 8, ikke til hinder for at et land har bestemmelser om anmeldelsespligt for arbejdstagere fra andet nordisk land. Fritagelsen for arbejdstilladelse gælder ifølge protokollen (1) kun arbejdstagere og ikke selvstændige næringsdrivende.

Overenskomsten er heller ikke til hinder for, at et land har bestemmelser om beskæftigelse af udlændinge i erhverv, hvortil der kræves autorisation (protokol 2).

Den 23. marts 1962 undertegnedes en samarbejdsoverenskomst mellem de nordiske lande, hvorefter disse bl. a. forpligter sig til yderligere at udvikle det fællesnordiske arbejdsmarked, samt særlig til at samordne den offentlige uddannelse, der tager sigte på at give beføjelse til at udøve bestemte erhverv (artikel 10).

Efter at Nordisk Råd i 1957 havde vedtaget en rekommandation (nr. 7) til regeringerne om at søge etableret et fællesnordisk arbejdsmarked for læger og tandlæger, afgav et i denne anledning nedsat fællesnordisk udvalg (Nordiska Komitéen för utredning av frågan om gemensam nordisk arbetsmarknad) den 13. oktober 1959 en betænkning om fællesnordisk arbejdsmarked for læger indeholdende bl. a. et forslag til overenskomst herom mellem de nordiske lande. Overenskomsten om fællesnordisk arbejdsmarked for læger er underskrevet den 18. juni 1965, men ikke ratificeret endnu. Fremsatte forslag om fællesnordisk arbejdsmarked for sygeplejersker og for tandlæger er endnu ikke underskrevet.

Uanset at det ikke i kommissoriet for nærværende udvalg er pålagt det at give en indstilling om fællesnordisk arbejdsmarked, men kun bestemt, at udvalget bør have løbende kontakt med det arbejde, der udføres af de øvrige nordiske udvalg, har man dog fundet det naturligt at behandle spørgsmålet. Dette skyldes flere hensyn. Spørgsmålet behandles af de øvrige nordiske udvalg, udvalgets repræsentanter har den fornødne sagkundskab og endvidere finder man det naturligt at behandle spørgsmålet i forbindelse med autorisationsspørgsmålet.

I den foran i I. afsnit side 5 omtalte skrivelse fra Nordiske Psykologers samarbejdskomiteé til Nordisk Råd af 26. november 1957, jfr. bilag nr. 1, peges også på, at psykologerne i de nordiske lande er interesserede i, at der skabes muligheder for et fællesnordisk arbejdsmarked. Det nævnes, at der allerede i et vist mindre omfang er beskæftiget psykologer fra eet land i andre af de nordiske lande.

Det var på grundlag af denne skrivelse, at

Nordisk Råd i rekommandation nr. 11/1958 henstillede til regeringerne i de nordiske lande at foranstalte en undersøgelse med henblik på bl. a. at koordinere reglerne i de nordiske lande med hensyn til fællesnordisk arbejdsmarked for psykologer.

B. *Udvalgets begrundelse og forslag.*

Der er foran i afsnit III redegjort for uddannelsen af psykologer i Finland, Norge og Sverige, ligesom der i afsnit IV er givet en fremstilling af de øvrige nordiske udvalgs forslag til autorisation af psykologer.

Udvalget deler den opfattelse, at man i forbindelse med indførelsen af en autorisationsordning i de enkelte lande, bør etablere et fællesnordisk arbejdsmarked. Uddannelsen af psykologer i de enkelte lande findes — såfremt de foreliggende forslag gennemføres — fuldt betryggende at kunne danne grundlag også for arbejde i et andet nordisk land, og det vil uden tvivl være ønskværdigt, at der skabes de bedst mulige forudsætninger for en udveksling af psykologer de nordiske lande imellem til gavn for forskningen og uddannelsen af psykologer. Det vil på denne måde være muligt for psykologerne at få et betydeligt bredere erfaringsgrundlag, ligesom udvekslingen sikkert vil medvirke til, at der skabes endnu større ensartethed med hensyn til uddannelse og formentlig også med hensyn til udformning af regler for og organisation af psykologernes arbejdsområder.

Endvidere vil etableringen af fællesnordisk arbejdsmarked være en naturlig fortsættelse af det foran under 1. nævnte nordiske samarbejde.

Udvalget finder ikke, at der — udover eventuelt et vist nødvendigt kendskab til værtslandets lovgivning - bør stilles særlige krav til en psykolog, som er autoriseret i et nordisk land, for at han kan arbejde i et andet nordisk land. Det findes således ikke nødvendigt at stille krav med hensyn til værtslandets sprog, dels må det antages, at en psykolog, som flytter til et andet nordisk land, almindeligvis behersker dette lands sprog, dels vil den ansættende myndighed i de få tilfælde, hvor der kan være problemer, kunne stille krav om kursus i sproget.

På denne baggrund foreslår udvalget, at der etableres et fællesnordisk arbejdsmarked for psykologer, og det findes nærliggende at

benytte overenskomsten mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige om fællesnordisk arbejdsmarked for læger som grundlag. Det bemærkes herved, at man ikke finder at burde gennemføre det fælles arbejdsmarked for psykologer ved en bestemmelse i den foreslåede lov om psykologer, således at autorisation i et nordisk land sidestilles med dansk autorisation, idet en sådan bestemmelse ville medføre vanskeligheder bl. a. med hensyn til værtslandets muligheder for tilbagekaldelse af autorisation.

Fællesnordisk arbejdsmarked bør efter udvalgets mening gennemføres, dels ved en bestemmelse i loven om psykologer, hvorefter der kan meddeles autorisation til personer, der har gennemgået en uddannelse, der efter psykolognævnets opfattelse kan ligestilles med den danske uddannelse, jfr. § 1, stk. 3, i udvalgets lovudkast (nedenfor afsnit V. side 43), dels ved indgåelse af en overenskomst mellem de nordiske lande om fællesnordisk arbejdsmarked.

Udvalget har nedenfor stillet forslag til en sådan overenskomst.

Nærværende forslag svarer stort set til overenskomsten om fællesnordisk arbejdsmarked for læger, dog at der ikke stilles krav om praktisk tjeneste i værtslandet.

Til forslaget artikel 1 skal man knytte følgende bemærkninger:

Da det fællesnordiske arbejdsmarked grunder sig på princippet om det nordiske fællesskab, synes det naturligt at begrænse overenskomsten til at angå nordiske statsborgere. Der stilles i overenskomsten kun krav om, at vedkommende nordiske statsborger har autorisation i sit hjemland; derimod kræves det ikke, at han har modtaget sin uddannelse i et nordisk land, idet udvalget - i overensstemmelse med forslaget om fællesnordisk arbejdsmarked for læger — finder, at når den autoriserende myndighed i et nordisk land har fundet tilstrækkelig grundlag for autorisation, er det unødvendigt at foretage en fornyet undersøgelse.

Forslaget artikel 5 giver principielt psykologen ret til at indtage civile stillinger (ej militære) i de kontraherende stater.

I artikel 6 sidestilles psykologen i løn- og pensionsmæssig m. v. henseende med psykologer i værtslandet. Endelig forpligter de kontraherende stater sig til i artikel 7 — i den

udstrækning det er muligt — at gennemføre ændringer af gældende bestemmelser i det omfang, det er nødvendigt for at opfylde de i artiklerne 5 og 6 angivne principper, såvel vedrørende statslige civile stillinger som vedrørende ikke statslige stillinger.

Det skal herved bemærkes, at der i Danmark kræves dansk indfødsret for at blive ansat som tjenestemand, jfr. grundlovens § 27. Det samme gælder i Finland og i Sverige, men derimod ikke i Norge. I Danmark findes desuden en tilsvarende bestemmelse vedrørende amtskommunale tjenestemænd. Spørgsmålet om statsborgerskabet kan formentlig først løses på langt sigt, uagtet det er en vigtig forudsætning for en tilfredsstillende gennemførelse af et fællesnordisk arbejdsmarked. Alligevel har udvalget ment at burde optage en principudtalelse i forslaget. Det kan tilføjes, at en stor del af de psykologer i Danmark, der beklæder stillinger i staten, er ansat i henhold til overenskomst mellem psykologforeningen og finansministeriet; denne overenskomst stiller ikke krav om dansk indfødsret (se bilag nr. 3).

Det bemærkes, at de øvrige nordiske udvalg ikke er gjort bekendt med indholdet af det fra 1. september 1965 etablerede psykologisk-pædagogiske studium ved Danmarks Lærerhøjskole. Disse udvalg har derfor ikke taget stilling til, om det nævnte studium bør kunne danne grundlag for autorisation i andet nordisk land.

Forslag til overenskomst mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige om fællesnordisk arbejdsmarked for psykologer.

De kontraherende stater,

som tidligere har truffet overenskomst om et fællesnordisk arbejdsmarked,

som i princippet finder, at muligheden for fri bevægelighed for psykologisk arbejdskraft mellem de nordiske stater ville være til gavn for psykologiens udvikling i disse stater, som finder, at den uddannelse og øvrige kvalifikationer, som kræves for at blive autoriseret som psykolog, er stort set ligeværdige i de respektive stater,

som finder, at der bør tilvejebringes den størst mulige ensartethed i psykologuddannelsen i de nordiske stater, og

som vil tiltræde den størst mulige ensar-

tethed i lovgivningen om psykologer, er enedes om følgende:

Artikel 1.

Statsborgere i de kontraherende stater, som har erhvervet og vedblivende har ubegrænset autorisation som psykolog i den stat, hvor de har indfødsret, skal have ret til under de i denne overenskomst angivne forudsætninger at få autorisation som psykolog i de øvrige kontraherende stater.

Artikel 2.

Et vilkår for meddelelse af autorisation efter artikel 1 er, at vedkommende psykolog har det nødvendige kendskab til lovgivningen i det pågældende land, i det omfang dette anses for nødvendigt for udøvelsen af psykologvirksomhed.

Artikel 3.

En statsborger i en kontraherende stat, som ønsker at udøve psykologvirksomhed i en anden kontraherende stat, skal til den vedkommende myndighed i den sidstnævnte stat indgive bevis for, at han opfylder vilkårene i artiklerne 1 og 2.

Ansøgere, som opfylder disse vilkår, har ret til at få autorisation som psykolog, hvis der ikke foreligger sådanne forhold, at autorisationen kunne tilbagekaldes, hvis ansøgeren havde været autoriseret psykolog.

Underretning om en således meddelt autorisation skal tilstilles vedkommende myndighed i den eller de stater, hvor psykologen tidligere har fået autorisation. Disse myndigheder skal give hinanden de yderligere oplysninger, som findes nødvendige i anledning af en ansøgt autorisation.

Artikel 4.

Er autorisation som psykolog i en kontraherende stat blevet meddelt en psykolog på grundlag af hans autorisation i en anden stat, skal autorisationen tilbagekaldes, hvis den oprindelige autorisation tilbagekaldes. I øvrigt kan autorisationen tilbagekaldes af de grunde, som gælder i den stat, hvor den er meddelt, dog at der herved også kan tages hensyn til i anden kontraherende stat begået forbrudelse eller udvist grov uduelighed ved

udøvelse af psykologgering eller udvist åbenbar uegnethed som psykolog.

Bliver en psykolog, som har fået autorisation i flere af de kontraherende stater, i nogen af disse genstand for retslig eller disciplinær foranstaltning i anledning af sin psykologvirksomhed der, eller tilbagekaldes en for ham udfærdiget autorisation, skal den myndighed, som fører tilsyn med psykologer i den eller de andre kontraherende stater, hvor vedkommende har fået meddelt autorisation, underrettes om foranstaltningen eller tilbagekaldelsen samt om grundlaget derfor. Sådant underretning skal også ske, hvis han frivillig har givet afkald på retten til at udøve psykologvirksomhed.

Artikel 5.

En psykolog i en kontraherende stat, som har fået autorisation som psykolog i en anden stat, bør i princippet være berettiget til at søge og opnå civil ansættelse i stilling som psykolog i sidstnævnte stat, uanset at han ikke er statsborger i denne stat.

Tjeneste som psykolog i nogen af de kontraherende stater bør ved ansættelse i psykologstilling i anden kontraherende stat tillægges samme værdi som i sidstnævnte stat udført tjeneste af tilsvarende art.

Artikel 6.

En psykolog i en kontraherende stat, som har fået ansættelse i stilling som psykolog i en anden kontraherende stat, bør i princippet være ligestillet med psykologer i sidstnævnte stat for så vidt angår ret til løn og pension samt de øvrige med stillingen forbundne fordele.

Artikel 7.

Enhver kontraherende stat forpligter sig til efter undertegnelsen af denne overenskomst at træffe foranstaltninger til i det omfang, det findes muligt, at gennemføre de ændringer af gældende bestemmelser, som er nødvendige til opfyldelse af de i artiklerne 5 og 6 angivne principper for så vidt angår statslige civile stillinger og i øvrigt at virke

for, at disse principper finder anvendelse også på ikke statslige stillinger.

Artikel 8.

De myndigheder i de kontraherende stater, som fører tilsyn med psykologer, skal nøje følge udviklingen på arbejdsmarkedet for psykologer i de respektive stater, og, når særlige foranstaltninger synes påkrævede, gøre anmeldelse derom til den i medfør af artikel 5 i overenskomsten af 22. maj 1954 om fælles arbejdsmarked nedsatte kommission.

Disse myndigheder skal til stadighed give hinanden de meddelelser og oplysninger, som er af betydning for bedømmelsen af udviklingen på arbejdsmarkedet for psykologer i de respektive stater.

Artikel 9.

Efter forhandling skal Island kunne slutte sig til denne overenskomst.

Artikel 10.

Denne overenskomst skal ratificeres og ratifikationsdokumenterne deponeres i det norske udenrigsministeriums arkiv.

Overenskomsten træder i kraft, så snart samtlige ratifikationsdokumenter er deponeret, dog tidligst den

Enhver af de kontraherende stater kan opsigte overenskomsten med et varsel på 6 måneder til ophør den 1. juli eller den 1. januar.

Enhver af de kontraherende stater kan med umiddelbar virkning sætte overenskomsten ud af kraft i forhold til en eller flere af de øvrige stater i tilfælde af krig eller krigsfare, eller hvis andre særlige nationale eller internationale forhold måtte gøre det nødvendigt. Vedkommende staters regeringer skal straks underrettes om beslutningen.

Til bekræftelse heraf har de befuldmægtigede repræsentanter for de respektive stater undertegnet denne overenskomst og forsynet den med deres segl.

Som foretaget i Oslo den ... i et eksemplar i det norske, svenske, finske og danske sprog, af hvilket det norske udenrigsministerium skal overlade bekræftede genpartier til de øvrige kontraherende staters regeringer.

3. Beskyttelse af testningsmateriale

Det af danske psykologer anvendte testmateriale kan deles i to hovedgrupper: 1) intelligens- og standpunktsprøver 2) personlighedstests eller projektive tests.

Konstruktion og standardisering af intelligens- og standpunktsprøver er et meget tidsrøvende og kostbart foretagende, og såfremt sådanne prøver bliver almindeligt kendte og anvendte af enhver, vil værdien af det omfattende arbejde ved fremstillingen af prøverne miste al værdi. Da udenlandske tests på dette område er af meget begrænset udbredelse, kan der ses bort fra disse. Dog bør det nævnes, at intelligensprøven WISG er af amerikansk oprindelse, men retten til oversættelse og standardisering er overgivet til kompetente danske psykologer. De intelligens- og standpunktsprøver, som er af nogen betydning, og som fremstilles i Danmark, bliver alle distribuerede af institutioner, som kun udleverer materialet til bestemte persongrupper, hvor man så vidt muligt har sikret sig, at misbrug ikke finder sted. De vigtigste distributionscentre er Danmarks pædagogiske Institut, Dansk skolepsykologisk Forlag og Dansk Psykologforening. Om denne hovedgruppe af tests kan derfor siges, at der næppe foreligger større problemer. Den nuværende ordning kan uden tvivl fortsætte på tilfredsstillende måde.

For de projektive tests vedkommende er forholdet dette, at langt de fleste er af udenlandsk oprindelse. I nogle tilfælde kan de kun erhverves fra forlagene af kompetente personer, men i andre tilfælde kan de købes frit i en almindelig boghandel. Dette gælder en del af de vigtigste og af psykologer mest anvendte projektive tests. Enkelte misbrug har vel været konstateret, men i praksis har dette problem aldrig været af større betydning, da administrationen og tolkningen af disse tests i de fleste tilfælde er så vanskelig, at inkompetente personer meget sjældent fristes til at forsøge på at anvende dem.

Selv om en kontrol med det lige omtalte testmateriale måske nok ville være ønskelig, er der i dag næppe nogen praktisk mulighed for gennem en lovgivning at foranstalte nogen form for offentlig kontrol med distribution af testningsmateriale, ligesom der heller ik-

ke - i hvert fald for tiden - kan siges at være noget stærkt behov for en sådan kontrol.

4. Psykolognævnet

a. *Psykolognævnets sammensætning.*

Udvalget foreslår nedsat et psykolognævn bestående af en formand og 6 andre medlemmer. Formanden bør opfylde de almindelige betingelser for at kunne beskikkes som landsdommer, 2 medlemmer, hvoraf den ene skal være læge og den anden psykolog, foreslås beskikket efter indstilling fra sundhedsstyrelsen, 3 medlemmer, der alle skal være psykologer foreslås beskikket efter indstilling fra henholdsvis undervisningsministeren, socialministeren/arbejdsministeren og Dansk Psykologforening, medens 1 medlem foreslås beskikket efter indstilling fra universiteterne.

Den foreslåede sammensætning sigter til, at nævnet kommer til at rumme sagkundskab vedrørende alle psykologgeringens hovedområder.

Udvalget foreslår ligeledes, at nævnet kan tilkalde specialkyndig bistand, og at sådan bistand bør tilkaldes, når blot et medlem fremsætter ønske herom.

b. *Psykolognævnets kompetence.*

Når der foreslås nedsat et psykolognævn, skyldes det, at udvalget har fundet det rigtigst og bedst stemmende med de tendenser, der gør sig gældende i moderne administration at henlægge de her foreliggende opgaver — se herved det i V. afsnit (side 43) omhandlede lovforslag — til et nævn fremfor til centraladministrationen. Af hensyn til retssikkerheden foreslår man samtidig, at der i en række tilfælde bliver mulighed for rekurs til ressortministeriet.

Som det fremgår af det ovenfor anførte under d. 3°. Tilsyn med psykologer (side 36) foreslås således det almindelige tilsyn med samtlige psykologer henlagt til psykolognævnet. Nævnets sammensætning sikrer, at der i nævnet kan finde den fornødne koordinati- on sted mellem sundhedsstyrelsens tilsyn og nævnets tilsyn. Det foreslås endvidere, at nævnet skal meddele autorisationerne og føre fortegnelse over disse samt fastsætte regler om

begrænset virksomhedsudøvelse for personer, der endnu ikke har gennemgået den fordrede praktiske uddannelse, men har gennemgået den fordrede teoretiske uddannelse.

Da der i nævnet efter udvalgets forslag forefindes den fornødne sagkundskab, foreslås det tillige, at nævnet skal give tilladelse til psykologer med udenlandsk uddannelse til at betegne sig som psykologer og udøve psykologgerning. Efter udvalgets forslag må psykologer ikke betegne sig som specialpsykologer, med mindre de har fået psykolognævnets tilladelse hertil, det forudsættes herved, at ressortministeriet efter indstilling fra psykolognævnet udarbejder nærmere bestemmelser om, indenfor hvilke grene af psykologien, der kan opnås tilladelse til at betegne sig som specialpsykolog.

Ud over nævnets selvstændige virksomhed, der hovedsagelig omfatter det ovenfor anførte om tilsyn og autorisation, vil nævnets

medvirken være nødvendig i en række tilfælde, således med henblik på udarbejdelse af regler for psykologers praktiske uddannelse efter eksamen, fastsættelse af regler om, at virksomhed, ved hvilken udnyttelsen af uddannelsen som psykolog har væsentlig betydning, kun må udøves af psykologer, fastsættelse af regler om, at benyttelsen af psykologiske metoder og hjælpemidler skal være forbeholdt psykologer og andre nærmere angivne persongrupper, fastsættelse af nærmere regler om psykologers virksomhedsudøvelse og afgivelse af erklæringer til brug for sager, hvor psykologer er sigtet for strafbart forhold under udøvelsen af psykologvirksomhed.

Det ses således, at psykolognævnets opgaver vil være store og mangeartede. Afgørende for, om nævnet vil kunne løse disse opgaver, vil også være, at der til nævnet knyttes foruden sekretariatsmæssig bistand.

FORSLAG MED BEMÆRKNINGER TIL EN LOV OM PSYKOLOGER

Udkast til lov om psykologer

Kapitel 1.

Autorisation af psykologer

§ 1. Autorisation som psykolog meddeles af psykolognævnet, jfr. kapitel IV.

Stk. 2. Ret til at få autorisation har enhver, der her i landet

- 1) har bestået psykologisk embedseksamen, magisterkonferens i psykologi eller som ved et universitet eller anden højere læreanstalt har bestået en eksamen, der af undervisningsministeriet ligestilles hermed
- 2) har gennemgået nærmere fastsat praktisk uddannelse.

Stk. 3. Der kan endvidere meddeles autorisation til personer, der her i landet eller i udlandet har gennemgået anden uddannelse, som psykolognævnet finder at kunne ligestille med den i stk. 2 nævnte uddannelse.

Stk. 4. Autorisation kan dog ikke meddeles den, der må antages at være farlig for sine medmennesker under udøvelse af virksomhed som psykolog på grund af varig eller med mellemrum indtrædende mangelfuld sjælstilstand, hvad enten denne skyldes sygdom, anden svækkelse eller misbrug af alkohol o. lign., eller på grund af udvist grov uduelighed. Autorisation kan endvidere nægtes under de i borgerlig straffelovs § 78, stk. 2, nævnte omstændigheder.

Stk. 5. Forinden autorisation som psykolog meddeles, afgiver vedkommende en skriftlig forsikring om samvittighedsfuldt at ville opfylde sine pligter som psykolog.

Stk. 6. Reglerne for den i stk. 2, nr. 2), omhandlede praktiske uddannelse fastsættes

af indenrigsministeren efter indstilling fra undervisningsministeren psykolognævnet.

Stk. 7. Psykolognævnet kan tillade, at personer, der opfylder betingelserne i stk. 2, nr. 1, betegner sig som psykolog samt i nærmere fastsat omfang udøver virksomhed, der er forbeholdt psykologer.

§ 2. Psykolognævnet kan give personer, der ikke fyldestgør betingelserne for at opnå de i § 1 omhandlede autorisationer, men som i udlandet har erhvervet en uddannelse som psykolog, tilladelse til at betegne sig som psykolog og kan fastsætte nærmere vilkår for de pågældende personers udøvelse af psykologgerning her i landet.

§ 3. En psykolog må ikke uden tilladelse fra psykolognævnet betegne sig som special-

Indenrigsministeren
psykolog. _____ afgør efter

Undervisningsministeren
indstilling fra psykolognævnet, inden for hvilke grene af psykologien, psykologer kan opnå tilladelse til at betegne sig som specialpsykolog, og fastsætter de nærmere betingelser for meddelelse af sådan tilladelse.

§ 4. Må det antages, at en psykolog er farlig for sine medmennesker under udøvelse af psykologgerning på grund af mangelfuld sjælstilstand, jfr. § 1, stk. 4, eller på grund af udvist grov uduelighed, kan indenrigsministeren

_____ fratage ham autorisationen
undervisningsministeren

Stk. 2. Opstår der spørgsmål om fratagelse af autorisationen i henhold til stk. 1, afgiver tilsynsmyndigheden indstilling herom til indenrigsministeren

_____. Forinden indstilling af undervisningsministeren gives, skal der gives den pågældende lejlighed til at udtale sig skriftligt og mundtligt. Er der tale om fratagelse af autorisationen på grund af mangelfuld sjælstilstand, skal sagen endvidere forelægges retslægerådet.

Stk. 3. Under sagens behandling for tilsynsmyndigheden har den pågældende ret til over for denne at optræde ved eller i forening med en af ham valgt tillidsmand.

Stk. 4. Hvis psykologens fortsatte virksomhed antages at frembyde overhængende fare kan tilsynsmyndigheden midlertidigt fratage ham autorisationen. Der skal straks gives indberetning til _____, der stadfæster eller ophæver beslutningen.

§ 5. Undervisningsministerens afgørelser i henhold til § 4, stk. 1, kan af den, afgørelsen vedrører, forlanges indbragt for domstolene.

Stk. 2. Begæring herom skal fremsættes inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Afgørelsen skal indeholde oplysning om adgang til at kræve domstolsprøvelse og om fristen herfor.

Indenrigsministeren _____ anlægger sag mod den Undervisningsministeren pågældende i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 3. Begæring om sagsanlæg har opsættende virkning, medmindre der er truffet beslutning i henhold til § 4, stk. 4. Der træffes i dommen bestemmelse om, hvorvidt anke har opsættende virkning.

§ 6. Såfremt det anses for at være af væsentlig betydning for sagens afgørelse, skal psykologen underkastes lægeundersøgelse, eventuelt ved indlæggelse på sygehus eller sindssygehospital. Hvis han ikke udtrykkelig samtykker i undersøgelsen, forelægges spørgsmålet af _____ for retten, der træffer afgørelsen ved kendelse. Sådan afgørelse kan også træffes, efter at retssag er anlagt.

Stk. 2. Udgifterne ved lægeundersøgelse afholdes af statskassen.

Indenrigsministeren kan til enhver **§ 7.** Undervisningsministeren tid efter ansøgning ophæve en i henhold til § 4 eller § 5 foretaget fratagelse. Afslår ministeren at ophæve fratagelsen, kan den pågældende forlange afgørelsen prøvet ved domstolene, såfremt der er forløbet 1 år efter fratagelsen og mindst 1 år efter, at generhvervelse af autorisation senest er nægtet ved dom. § 5, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 8. Er autorisation som psykolog her i landet givet på grundlag af autorisation i andet nordisk land, kan _____ fra undervisningsministeren tage vedkommende autorisationen, dersom autorisationen i vedkommende nordiske land bliver frataget ham eller på anden måde taber sin gyldighed.

§ 9. En psykolog kan overfor tilsynsmyndigheden for tid eller indtil videre fraskrive sig autorisationen. Retten genindtræder, når en fastsat tidsfrist for fraskrivelsen er udløbet og kan i øvrigt — også inden for en fastsat tidsfrist — generhverves efter regler svarende til reglerne i § 7.

§ 10. Når en psykolog fortaber autorisationen, udsteder tilsynsmyndigheden bekendtgørelse derom.

Kapitel II.

Psykologers rettigheder og pligter

§ 11. Kun personer, der

- 1) har autorisation som psykolog eller
- 2) har fået den i § 2 eller § 1, stk. 7, omhandlede tilladelse, må betegne sig som psykolog.

Indenrigsministeren *Stk. 2.* _____ kan efter ind Undervisningsministeren stilling fra psykolognævnet bestemme, at virksomhed, ved hvilken udnyttelsen af uddannelsen som psykolog, jfr. § 1, stk. 2, har

væsentlig betydning, kun må udøves af psykologer.

§ 12. Indenrigsministeren
Undervisningsministeren kan efter indstilling fra psykolognævnet bestemme, at benyttelsen af nærmere angivne psykologiske metoder og hjælpemidler skal være forbeholdt psykologer og andre nærmere angivne persongrupper.

§ 13. En psykolog er under udøvelsen af sin gerning forpligtet til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed.

§ 14. Indenrigsministeren
Undervisningsministeren kan efter indstilling fra psykolognævnet fastsætte nærmere regler for psykologers virksomhedsudøvelse.

Kapitel III.

Tilsyn

§ 15. Psykologer er undergivet tilsyn af psykolognævnet og for så vidt angår sundhedsforhold tillige af sundhedsstyrelsen, jfr. lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse.

Stk. 2. Psykolognævnet fører en fortegnelse over de meddelte autorisationer og de i henhold til § 2 og § 1, stk. 7, meddelte tilladelser.

Stk. 3. Psykologer er forpligtet til på begæring af tilsynsmyndigheden at afgive alle oplysninger, der er fornødne til gennemførelse af tilsynet.

Kapitel IV.

Psykolognævnet

§ 16. Der nedsættes et psykolognævnet bestående af en formand og 6 andre medlemmer, indenrigsministeren
undervisningsministeren der alle beskikkes af undervisningsministeren for 4 år ad gangen. Formanden skal opfylde de almindelige betingelser for at kunne beskikkes til landsdommer. 2 medlemmer, hvor-

af den ene skal være læge og den anden psykolog, beskikkes efter indstilling fra sundhedsstyrelsen. 3 medlemmer, der alle skal være psykologer, beskikkes efter indstilling fra henholdsvis undervisningsministeren, socialministeren

og Dansk Psykologforening, arbejdsministeren medens 1 medlem beskikkes efter indstilling fra universiteterne.

Stk. 2. Indenrigsministeren
Undervisningsministeren besikker en suppleant for hvert af medlemmerne efter de i stk. 1 nævnte regler.

Stk. 3. Nævnet kan tilkalde specialkyndig bistand.

Stk. 4. Indenrigsministeren
Undervisningsministeren fastsætter regler om nævnets forretningsgang.

§ 17. Psykolognævnets opgave er
1) at autorisere psykologer, jfr. § 1, stk. 1, 2 og 3, §§ 22 og 23, og give de i § 1, stk. 7 og §§ 2 og 3 omhandlede tilladelser, samt

2) at føre tilsyn med psykologernes virksomhed her i landet, jfr. § 15.

Stk. 2. Nævnets afgørelser i henhold til §§ 1, 2, 3, 22 og 23 kan påklages til indenrigsministeren
undervisningsministeren

Kapitel V.

Straffebestemmelser

§ 18. En psykolog, der gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed i udøvelsen af sit kald, straffes med bøde eller hæfte.

Stk. 2. Overtrædelse af stk. 1 påtales af statsadvokaten.

§ 19. Med bøde straffes den, der undlader at afgive de af tilsynsmyndighederne i henhold til § 15, stk. 3, begærte oplysninger.

§ 20. 1 bekendtgørelse, der udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i bekendtgørelserne.

§ 21. I sager, hvor en psykolog er sigtet for et strafbart forhold under udøvelsen af sin virksomhed som sådan, skal anklagemyndigheden indhente erklæring fra psykolognævnet og for så vidt angår sundhedsforhold tillige fra sundhedsstyrelsen.

Kapitel VI.

Ikrafttrædelsesbestemmelser m. v.

§ 22. Autorisation som psykolog kan meddeles personer, der inden fastsættelsen af reglerne for den i nærværende lovs § 1, stk. 2, nr. 2), omhandlede uddannelse, opfylder betingelserne i følge § 1, stk. 2, nr. 1). Ansøgning om autorisation skal indgives til psykolognævnet inden 5 år efter lovens ikrafttræden.

§ 23. Autorisation kan endvidere meddeles personer, der ved denne lovs ikrafttræden erhvervsmæssigt udøver psykologisk virksomhed, der under hensyn til den pågældendes uddannelse og hidtidige virksomhed efter psykolognævnets skøn findes at kunne sidestilles med den virksomhed, der udøves af personer, der vil kunne autoriseres i henhold til § 1. Ansøgning om autorisation skal indgives til psykolognævnet inden 2 år efter lovens ikrafttræden.

§ 24. Personer, der ved denne lovs ikrafttræden er ansat i statslige eller kommunale stillinger, der er normeret for psykologer, bevarer retten til at betegne sig som psykolog.

§ 25. Denne lov træder i kraft den . . .

§ 26. Loven gælder ikke for Færøerne, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for øerne med de afvigelser, som øernes særlige forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovudkastet

Den 13. november 1958 vedtog Nordisk Råd en rekommandation, hvori henstilledes til regeringerne i de nordiske lande at foretage en

undersøgelse med henblik på at koordinere de enkelte landes regler vedrørende 1) autorisation af psykologer, 2) beskyttelse af misbrug af testningsmateriale, 3) psykologers tavshedspligt og 4) fællesnordisk arbejdsmarked. Undersøgelsen blev foretaget af dertil nedsatte udvalg i Danmark, Finland, Norge og Sverige. Det foreliggende lovforslag, der vedrører rekommandationens første tre punkter, er udarbejdet af det danske udvalg. Udvalget har tillige udarbejdet et forslag til overenskomst om fællesnordisk arbejdsmarked, dette spørgsmål er fortsat genstand for overvejelser.

Lovforslaget går ud på at indføre en autorisationsordning for personer, der her i landet har bestået psykologisk embedseksamen, magisterkonferens i psykologi, eller som ved et universitet eller anden højere læreanstalt har bestået en eksamen, der af undervisningsministeriet ligestilles hermed, og som har gennemgået en praktisk uddannelse. Endvidere kan autorisation meddeles personer, der har gennemgået anden uddannelse, der af psykolognævnet kan ligestilles hermed. Endelig er der visse yderligere muligheder for autorisation i en kortere overgangsperiode.

I udvalgets betænkning om psykologer, nr. . . . /1966 har udvalget nærmere redegjort for sine bevæggrunde til — på linie med de øvrige nordiske udvalg - at foreslå en autorisationsordning for psykologer.

Ifølge en af udvalget foretaget undersøgelse fandtes der den 1. november 1962 her i landet 391 stillinger, der var besat med psykologer med universitetsuddannelse. De fleste af dem (322) fandtes, således som anført i psykologbetænkningen, bilag 4, ved skolevæsenet, sygehuse, andre helbredelsesanstalter og forsorgen. På linie med forslagene fra de øvrige nordiske udvalg foreslås det, at autorisationsordningen skal omfatte alle psykologer, uanset hvor de har deres arbejde.

Lovforslaget indeholder i kapitel I betingelserne for at opnå autorisation som psykolog og regler om at fratage personer, der er farlige under udøvelse af psykologvirksomhed, retten til denne virksomhed. I kapitel II findes regler om psykologernes rettigheder og pligter. Det foreslås her, at kun autoriserede psykologer må betegne sig som psy-

kolog. Betegnelsen psykolog bruges i loven og i nærværende bemærkninger kun om de autoriserede psykologer. Endvidere kan det bestemmes, at virksomhed, ved hvilken udnyttelse af uddannelse som psykolog har væsentlig betydning, kun må udøves af psykologer, ligesom nærmere angivne psykologiske metoder og hjælpemidler kan forbeholdes psykologer. Der foreslås i kapitel IV oprettet et psykolognævnet bestående af 7 medlemmer, der skal autorisere psykologer og føre tilsyn med deres virksomhed. Tilsynsregler findes i kapitel III og strafferegler i kapitel V.

Ifølge § 9 i lov om udøvelse af lægegerning er det under strafansvar pålagt læger at iagttage tavshed vedrørende privatlivet tilhørende hemmeligheder, der er kommet til deres kundskab ved udøvelsen af deres virksomhed, med mindre lægen ifølge lovgivningen er forpligtet til at udtale sig, eller medmindre han handler i berettiget varetagelse af en almen interesse eller af eget eller andres tarv. Da psykologer vil være omfattet af straffelovens § 263, stk. 2, der indeholder en tilsvarende bestemmelse om tavshedspligt, har udvalget fundet det ufornuddent at foreslå en til lægelovens § 9 svarende bestemmelse optaget i lovforslaget.

De gældende retsregler om vidneudelukkelse findes i retsplejelovens kapitel 18 som affattet ved lov nr. 149 af 21. april 1965. Sidstnævnte lov ophævede samtidig den særlige bestemmelse i lægelovens § 10. § 170 i retsplejeloven hjemler vidneudelukkelse for præster, læger, forsvarere og advokater samt tillige disse personers medhjælpere, psykologer vil i visse tilfælde kunne falde ind under den sidstnævnte gruppe. I retsplejelovens § 170, stk. 3, gives der retten mulighed for at bestemme, at et vidne ikke skal afgive forklaring om forhold, med hensyn til hvilke han i medfør af lovgivningen har tavshedspligt, og hvis hemmeligholdelse har væsentlig betydning. Under hensyn til, at en bestemmelse af denne art i forbindelse med den ovennævnte bestemmelse i straffelovens § 263, stk. 2, om bl. a. psykologers tavshedspligt vil være tilstrækkelig til at gennemføre mulighed for vidneudelukkelse for psykologer, har man anset det for ufornuddent at optage særlige regler om psykologers vidneudelukkelse i lovforslaget.

I lovgivningen om medicinalpersonale

findes bestemmelser om straf for personer, som ved avertering, skiltning eller på anden måde uberettiget bibringer andre indtrykket af at være autoriseret, og for personer, der uberettiget udøver en virksomhed, der er forbeholdt autoriserede personer, eller vedblivende udøver sådan virksomhed, efter at have mistet retten hertil. Udvalget har ikke fundet det påkrævet at optage tilsvarende bestemmelser i nærværende lovforslag, idet der vil kunne straffes i medfør af straffelovens § 131 for overtrædelser som de nævnte.

Til § 1.

Paragraffen bestemmer i stk. 1, at autorisation som psykolog meddeles af psykolognævnet. Der kræves ifølge stk. 2 bestået psykologisk embedseksamen eller magisterkonferens i psykologi her i landet, samt at pågældende har gennemgået en nærmere fastsat praktisk uddannelse. Endvidere har den, som ved et universitet eller anden højere læreanstalt her i landet har bestået en eksamen, der af undervisningsministeriet ligestilles med de nævnte uddannelser, ret til at få autorisation, ligeledes under forudsætning af en vis praktisk uddannelse.

Autorisationen kan ifølge stk. 3 endvidere gives til personer med en uddannelse, der findes at kunne ligestilles med den foran nævnte uddannelse. Denne bestemmelse åbner f. eks. adgang til at autorisere personer, der har bestået magisterkonferens i pædagogik samt personer, der er uddannet som psykolog i udlandet. Bestemmelsen muliggør dansk tilslutning til en eventuel kommende overenskomst om fællesnordisk arbejdsmarked for psykologer og en europæisk arbejdsmarkedsoverenskomst. Der henvises endvidere til bemærkningerne til lovforslagets § 2 om udenlandske psykologers virksomhed her i landet samt til forslaget § 9, stk. 2, om administrativ fragtagelse af autorisationen for en psykolog fra andet nordisk land.

Regler om embedseksamen og om afholdelse af magisterkonferens fastsættes som nu ved en gennem undervisningsministeren udvirket kongelig anordning. De nugældende hovedbestemmelser er kongelig anordning nr. 318 af 12. august 1960 om psykologisk embedseksamen ved Københavns universitet og anordning nr. 150 af 7. maj 1915 om af hol-

delse af magisterkonferens under det filosofiske og matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

Fra den 1. september 1965 er der på Danmarks Lærerhøjskole etableret et psykologisk-pædagogisk studium. Forslag til kgl. anordning og bekendtgørelse om studiet er godkendt i princippet af undervisningsministeriet, men den endelige approbation beror på en teknisk gennemgang af en række enkeltheder. Ifølge bestemmelsen i § 1, stk. 2, afgør undervisningsministeriet, om det nævnte studium på Danmarks Lærerhøjskole bør ligestilles med psykologisk embedseksamen og magisterkonferens i psykologi.

Som følge af den herskende mangel på universitetsuddannede psykologer ansættes der lærere med årskursus i psykologi fra Danmarks Lærerhøjskole, men uden universitetsuddannelse, i visse stillinger indenfor folkeskolen (konsulenter for specialundervisningen). De pågældende lærere vil ikke på grundlag af årskurset i psykologi kunne opnå autorisation. Der henvises endvidere til bemærkningerne til § 11 og § 24. Det bemærkes, at dette etårige kursus afholdes sidste gang i 1966/67.

Reglerne om den praktiske uddannelse indenrigsministeren foreslås fastsat af _____ efter undervisningsministeren indstilling fra psykolognævnet.

De i stk. 4 foreslåede bestemmelser svarer til dem, der gælder for læger og sygeplejersker (§ 2, stk. 2, i lov om udøvelse af lægegerning, lovbekendtgørelse nr. 236 af 9. august 1955 og § 2, stk. 2, i lov nr. 127 af 25. maj 1956 om sygeplejersker).

Med hensyn til den i stk. 7 foreslåede bestemmelse bemærkes, at det findes hensigtsmæssigt, at psykolognævnet dels kan give ret til at benytte stillingsbetegnelsen psykolog, dels kan fastsætte regler om begrænset virksomhedsudøvelse for personer, der har gennemgået den i stk. 2, nr. 1, omhandlede uddannelse, men som ikke har gennemgået den i stk. 2, nr. 2, omhandlede praktiske uddannelse; sådanne personer kan f. eks. udføre testninger som led i et forskningsprojekt.

Til § 2.

Ifølge denne bestemmelse kan det tillades udenlandske psykologer at betegne sig som

psykolog og udøve virksomhed på nærmere angivne vilkår. Bestemmelsen er tænkt anvendt på personer, hvis uddannelse ikke er helt svarende til den danske uddannelse. Som vilkår kan f. eks. fastsættes, at den pågældende kun må virke ved en bestemt institution og kun tidsbegrænset. Svarer den udenlandske psykologs uddannelse til den danske, vil han kunne autoriseres i henhold til § 1, stk. 3.

Til § 3.

Der findes ikke på nuværende tidspunkt regler om specialuddannelse af psykologer, men efter de for udvalget foreliggende oplysninger må man regne med, at der er et behov for specialistuddannelse. Det bør derfor - ligesom for læger — kunne tillades psykologer at benytte betegnelser, der angiver at vedkommende er specialuddannet.

Til §§ 4-10.

I lighed med, hvad der gælder for medicinalpersonale ifølge § 5 i lov nr. 182 af 23. juni 1932 om sundhedsvæsenets centralstyrelse med senere ændringer (lov nr. 88 af 15. marts 1939, lov nr. 192 af 11. juni 1954 og lov nr. 153 af 29. april 1965) foreslås det, at autorisationen fratages den psykolog, der på grund af psykiske lidelser m. v. er farlig for sine medmennesker, og at en psykolog kan fraskrive sig autorisationen.

Ifølge forslaget er det den myndighed, der fører tilsynet med psykologerne, der giver indenrigsministeren indstilling til _____ om fra- undervisningsministeren

tagelse af kaldsretten. Tilsynet føres ifølge lovforslagets § 15 af psykolognævnet og for så vidt angår sundhedsforhold tillige af sundhedsstyrelsen. Denne regel er i overensstemmelse med § 5 i loven om sundhedsvæsenets centralstyrelse, hvorefter det påhviler sundhedsstyrelsen at tage initiativ i sager om fratagelse af kaldsretten, der angår læger, sygeplejersker og andet medicinalpersonale.

Bestemmelsen i § 8 om administrativ fratagelse af autorisationen bliver først aktuel, når der er indgået overenskomst om fællesnordisk arbejdsmarked for psykologer.

Til § 11.

I betænkningens V. afsnit er nærmere redegjort for udvalgets begrundelse for at indføre

en autorisationsordning. Såfremt en autorisationsordning skal have nogen betydning må man samtidig indføre den ordning, at kun personer, der har autorisation som psykolog samt personer, der har fået den i § 2 eller § 1, stk. 7, omhandlede tilladelse, må betegne sig som psykolog.

Da det er vanskeligt nøjagtigt at fastsætte, hvad der er psykologvirksomhed, har man derimod ikke ment at kunne foreslå, at kun psykologer skulle være berettiget til psykologvirksomhed. Man har dog fundet det rigtigst at foreslå, at en virksomhed, ved hvilken udnyttelsen af psykologuddannelse har væsentlig betydning, kan forbeholdes for psykologer.

Lærere med årskursus i psykologi fra Danmarks Lærerhøjskole vil som nævnt i bemærkningerne til § 1 ikke kunne autoriseres, og de vil derfor heller ikke kunne benytte betegnelsen psykolog. Er en sådan lærer allerede ansat i en skolepsykologstilling, bevarer han dog retten til at benytte denne stillingsbetegnelse, jfr. § 24.

Bestemmelsen i § 11, stk. 2, vil ikke udelukke, at lærere med det nævnte kursus indtil videre ansættes og beskæftiges indenfor folkeskolen i stillinger som konsulent for specialundervisningen i overensstemmelse med undervisningsministeriets nærmere bestemmelser.

Udvalget har i øvrigt betragtet det som en selvfølge, at det offentlige i fremtiden kun ansætter (autoriserede) psykologer i stillinger, der er normeret for psykologer.

Til § 12.

Efter denne bestemmelse kan indenrigsministeren

_____ efter indstilling fra psykolognævnet forbeholde brugen af nærmere angivne psykologiske metoder og hjælpemidler for psykologer og andre, der har de fornødne kvalifikationer. For at forebygge alvorlige misbrug på dette område, kan det blive nødvendigt, at der gives regulerende bestemmelser, f. eks. om brugen af specielle testmetoder.

Det forudsættes herved, at de nuværende konsulenter for specialundervisningen bevarer ret til at benytte visse prøver.

Til § 13.

Ved denne bestemmelse pålægges der psykologen pligt til under udøvelsen af sin gerning at udvise omhu og samvittighedsfuldhed. Bestemmelsen svarer til den, der gælder f. eks. for læger og sygeplejersker.

Til § 14.

Der kan i henhold til denne bestemmelse fastsættes regler, hvorefter der kan afkræves psykologerne indberetninger og anmeldelser, og regler om pligt for psykologerne til at føre optegnelser over nærmere bestemte dele af deres virksomhed.

Til § 15.

Tilsynet angår psykologernes virksomhedsudøvelse. Overtræder psykologen sine kaldspligter, vil tilsynsmyndigheden kunne udtale misbilligelse overfor den pågældende, og findes der grund til at drage psykologen til ansvar, må tilsynsmyndigheden foranledige, at der rejses straffesag gennem den almindelige påtalemyndighed.

Tilsynet påhviler psykolognævnet, og for så vidt angår sundhedsforhold tillige sundhedsstyrelsen. Dette svarer til bestemmelserne i lov nr. 182 af 23. juni 1932 om sundhedsvæsenets centralstyrelse, hvorefter sundhedsstyrelsen fører overtilsyn med sundhedsforholdene m. v. her i landet.

Til § 16.

Der foreslås nedsat et psykolognævn, bestående af en formand og 6 andre medlemmer. Formanden skal opfylde de almindelige betingelser for at kunne beskikkes som landsdommer. 2 medlemmer, hvoraf den ene skal være læge og den anden psykolog, beskikkes efter indstilling fra sundhedsstyrelsen. 3 medlemmer, der alle skal være psykologer, beskikkes efter indstilling fra henholdsvis indenrigsministeren, socialministeren og arbejdsministeren.

Dansk Psykologforening, medens 1 medlem beskikkes efter indstilling fra universiteterne.

Den foreslåede sammensætning sigter til, at nævnet kommer til at rumme sagkundskab vedrørende alle psykologgerningens hovedområder.

Det foreslås, at nævnet kan tilkalde **specialkyndig** bistand. Tilkaldelse af sådan bistand bør finde sted, når blot eet medlem fremsætter ønske herom. Dette bør anføres i nævnets forretningsorden.

Til § 17.

Nævnet skal meddele autorisationer (§ 1, stk. 1, 2 og 3, §§ 22 og 23), give tilladelse til at betegne sig som psykolog samt fastsætte regler om begrænset virksomhedsudøvelse for personer, der endnu ikke har gennemgået praktisk uddannelse (§ 1, stk. 7), give tilladelser i henhold til § 2 til psykologer med udenlandsk uddannelse og i henhold til § 3 til at betegne sig som specialpsykolog. Endvidere skal nævnet føre tilsyn med psykologernes virksomhed (§ 15). Man har fundet det rigtigst, at nævnets afgørelser i henhold til §§ 1, 2, 3, 22 og 23 kan indbringes for ressortministeriet. Tillige medvirker nævnet i følgende tilfælde: udarbejdelse af regler for psykologers praktiske uddannelse efter eksamen (§ 1, stk. 6), fastsættelse af regler for benyttelse af betegnelser som specialpsykolog (§ 3), fratagelse og fraskrivelse af autorisation (§§ 4 og 9), fastsættelse af regler om, at virksomhed, ved hvilken udnyttelsen af uddannelsen som psykolog har væsentlig betydning, kun må udøves af psykologer (§ 11, stk. 2), fastsættelse af regler om, at benyttelsen af psykologiske metoder og hjælpemidler skal være forbeholdt psykologer og andre nærmere angivne persongrupper (§ 12), fastsættelse af nærmere regler for psykologers virksomhedsudøvelse (§ 14) og afgivelse af erklæringer til brug ved sager, hvor psykologer er sigtet for strafbart forhold under udøvelsen af psykologvirksomhed (§ 21).

Til §§ 18-21.

Som anført i de indledende bemærkninger til lovforslaget vil psykologer, der gør brud på tavshedspligten kunne straffes i henhold til straffelovens § 263, stk. 2. Endvidere vil personer, der uberettiget bibringer andre ind-

trykket af at være psykolog, og personer, der uberettiget udøver psykologvirksomhed eller vedblivende udøver sådan virksomhed efter at have mistet retten hertil, kunne straffes i henhold til straffelovens § 131.

De i §§ 18-20 foreslåede straffebestemmelser findes tilsvarende i lægeloven.

Til § 22.

Ifølge lovforslagets § 1, stk. 2, nr. 2, er det en betingelse for at opnå autorisation som psykolog, at vedkommende har gennemgået nærmere fastsat praktisk uddannelse. Ifølge nærværende bestemmelse skal denne betingelse dog ikke gælde for personer, der opfylder betingelserne ifølge § 1, stk. 2, nr. 1, i tiden indtil reglerne for den praktiske uddannelse er blevet fastsat. De pågældende skal indgive ansøgning om autorisation inden 5 år efter lovens ikrafttræden. Bestemmelserne forudsætter således, at reglerne om den praktiske uddannelse er fastsat inden dette tidspunkt.

Til §§ 23 og 24.

Bestemmelsen i § 23 indeholder en overgangsregel for personer, der ved lovens ikrafttræden erhvervsmæssigt udøver psykologisk virksomhed, såfremt den pågældendes uddannelse og hidtidige virksomhed efter psykolognævnets skøn taler derfor. Der bør lægges vægt på vedkommendes hidtidige virksomheds art, uddannelse og eventuelt ansættelse, af betydning for skønnet må navnlig være, om ansøgerens virksomhed findes at kunne sidestilles med den virksomhed, som udøves af personer, der vil kunne autoriseres i medfør af § 1. Det må antages, at bestemmelsen kun vil finde anvendelse i få tilfælde.

Konsulenter for specialundervisningen, der alene har årskursus i psykologi fra Danmarks Lærerhøjskole, vil ikke være omfattet af bestemmelsen i § 23. Er en sådan lærer ansat i en skolepsykologstilling, bevarer han dog ifølge § 24 retten til at benytte denne stillingsbetegnelse.

Skrivelse fra Nordiske psykologers samarbejdskomité til Nordisk Råd

Nordiske psykologers samarbejdskomité, der stiftedes i 1950 og er et fællesorgan for de 5 nordiske psykologforeninger, der tilsammen tæller ca. 800 medlemmer, som alle er universitetsuddannede psykologer, tillader sig herved at forelægge de nedenfor omtalte spørgsmål for Nordisk Råd i det håb, at spørgsmålene må blive taget op af rådet til videre behandling på dettes første session.

Som baggrund for vor henvendelse skal vi tillade os at nævne, at der længe har bestået muligheder for at studere psykologi ved de nordiske universiteter. I mange år var interessen for dette forskningsområde af overvejende teoretisk art, men i de sidste 20–30 år har der vist sig et stadig stærkere behov for at udnytte psykologisk sagkundskab inden for vidt forskellige områder i samfundet. Dette førte til, at der ved anordning af 18. juli 1944 i Danmark indrettedes et mere praktisk betonet psykologstudium til uddannelse af kandidater (cand. psych.), der stiledes mod at arbejde inden for den anvendte psykologi. I Norge blev det ved lov af 21. maj 1948 muligt at indstille sig til en tilsvarende eksamen ved universitetet (cand. psychol.). I de sidste år har en rigsdagskommission i Sverige arbejdet med planer om, at de psykologistudier, der drives inden for rammerne af de bestående eksamensordninger ved de filosofiske fakulteter, sammen med praktisk uddannelse får officiel godkendelse som psykologiuddannelse (betänkande av psykologutredningen, Stochholm, 11. marts 1955).

Denne udvikling har medført, at psykologien i stadig højere grad også er blevet et praktisk arbejdsområde, og i de nordiske lande arbejder der i øjeblikket psykologer inden for skolevæsenet, hospitalsvæsenet, fængselsvæsenet, militæret, socialforsorgen o.s.v., ligesom man i stadig højere grad kommer ind på at tage psykologisk arbejdskraft i brug inden for erhvervslivet, ved erhvervsvejledning, per-

sonaleudvælgelse og tilrettelæggelse af arbejdsforhold. Således vil psykologer ofte på afgørende måde blive medbestemmende om menneskers personlige forhold.

Som et resultat heraf er der opstået en række spørgsmål vedrørende udøvelsen af psykologgerningen, som gang på gang har været genstand for drøftelse i Nordiske psykologers samarbejdskomité og inden for de nordiske psykologforeninger, og som efter vor mening før eller siden bør finde deres løsning, formentlig ad lovgivningens vej.

I. For det første anser vi det for rigtigt, at der fra samfundets side ud fra bestemte kvalifikationskrav meddeles psykologerne en ret til at udøve psykologgerningen. Vi anser ikke først og fremmest en beskyttelse af psykologgerningen eller psykologtitlen som værende vigtig for psykologerne selv, men vi anser den for at være betydningsfuld af hensyn til det publikum, der får med psykologerne at gøre. Dette spiller måske ikke så stor rolle for psykologer, der er ansat i offentlig tjeneste, da man her næppe vil beskæftige ukvalificeret arbejdskraft, men på andre områder kan det være vanskeligt at undgå, at personer uden virkelig faglige kvalifikationer udgiver sig for psykologer, idet der ikke i dag foreligger nogen lovgivning, i kraft af hvilken der er fastsat bestemte kvalifikationskrav for udøvelsen af psykologerhvervet.

II. Sammen med en beskyttelse af psykologgerningen hører naturligt en beskyttelse af psykologernes arbejdsværktøj, herunder først og fremmest de psykologiske tests, der i dag i vid udstrækning kan erhverves og benyttes af personer uden tilstrækkelig uddannelse heri. I og for sig kræves der ikke en stor akademisk uddannelse for at kunne administrere en test, ligesom det heller ikke er nogen større kunst at betjene et blodtryksapparat eller

en reflekshammer, men ganske på samme måde som vurderingen af blodtrykmålinger og refleksundersøgelser kræver en omfattende medicinsk uddannelse og erfaring, kræver også vurderingen af psykologiske testresultater omfattende kendskab til testens egenskaber og til de forskellige faktorer, der indvirker på måleinstrumenterne, og de forskellige varierende betingelser, som testen udføres under, o.s.v. Kort sagt kundskab og erfaring, som kun en fagpsykologisk baggrund kan give. Der har i de sidste år foreligget eksempler på de uheldige virkninger af ukyndig brug af psykologiske tests. Det er os bekendt, at man fra Danmarks pædagogiske institut over for undervisningsministeriet har gjort opmærksom på de uheldige følger af ukyndig brug af intelligenstests.

I et bestemt tilfælde anså man sagen for så alvorlig, at den burde forfølges ad retslig vej. Undervisningsministeriet anså det dog ikke på grundlag af gældende lovgivning for muligt at skride ind ad rettens vej over for det foreliggende misbrug af en psykologisk test.

Der er således efter vor mening al grund til, at man undersøger muligheden for ad lovgivningens vej at regulere distribueringen af psykologiske testmaterialer, og at disse kun kommer personer i hænde, der har tilstrækkelig kompetence til at anvende dem på rigtig måde.

III. Endelig er psykologgeringen af en sådan karakter, at det er rimeligt, at der pålægges psykologerne tavshedspligt og i en vis udstrækning tildeles dem tavshedsret. Hvad det første punkt, tavshedspligten, angår, har de nordiske psykologforeninger i deres ensartede regler angående faglig etik pålagt deres medlemmer tavshedspligt med hensyn til, hvad de erfarer om deres klienters private forhold. Som sanktion over for brud på denne bestemmelse kan eksklusion af de faglige foreninger anvendes.

Mens sådan tavshedspligt naturligvis først og fremmest er en beskyttelse af psykologernes klienter, kan der omvendt være tilfælde, hvor det må forekomme rigtigt, at der tillægges psykologerne tavshedsret, således at de ikke uden videre kan afkræves oplysninger om deres klienter. Det forekommer i denne

henseende rimeligt at ønske en ligestilling med læger, jurister og præster.

Vi ville anse det for ønskeligt, om disse 3 punkter kunne sammenfattes i en eventuel lovgivning angående udøvelsen af psykologgeringen. Vi er imidlertid klar over, at forberedelsen af et sådant lovgivningsarbejde kræver vidtgående undersøgelser, ligesom vi er klar over, at en ny lovgivning på dette område eventuelt vil berøre enkelte allerede eksisterende love, og de nordiske psykologforeninger vil selvsagt med stor glæde medvirke til at fremskaffe alle yderligere oplysninger, der måtte være nødvendige.

IV. Vi er endvidere interesseret i, at der skabes muligheder for et fællesnordisk arbejdsmarked for psykologer. Der er ikke i dag i lovgivningen eller på anden måde fastsat særlige regler for nordiske psykologers arbejde i et andet nordisk land. Der er derimod allerede nu så stor overensstemmelse mellem uddannelsen i de forskellige lande, at det har været muligt, at der i et vist mindre omfang er blevet beskæftiget nordiske psykologer fra eet land i andre af de nordiske lande. Således har f. eks. finske, norske og islandske psykologer haft lønnede uddannelsesstillinger i Danmark. Der arbejder enkelte danske psykologer i Norge og Sverige, og stillinger inden for det danske fængselsvæsen har officielt været opslået, således at de kunne søges af norske psykologer, hvilket har medført, at en nordmand beklæder en af disse stillinger, ligesom en norsk psykolog arbejder ved den militærpsykologiske arbejdsgruppe i København.

Det er vor opfattelse, at den yderligere koordinering af uddannelsen i de forskellige lande, der ventes, vil gøre det rimeligt, at der træffes bestemmelse om, at universitetseksamen i eet nordisk land, giver ret til at udøve psykologgering i de øvrige. Vi mener også, at det vil betyde en værdi for uddannelsen, om en koordinering kunne medføre, at en delexamen, bestået i et af de andre nordiske lande, kan indgå i den endelige eksamen i hjemlandet, og det er vor agt at rette henvendelse til den nordiske kulturkommission om at undersøge mulighederne for en sådan ækivalering af examener.

Når vi har ønsket at rejse disse spørgsmål direkte over for Nordisk Råd, er det dels be-

grundet i det nære samarbejde mellem de nordiske psykologforeninger, der naturligt fører til ønsket om, at en udredning af hele dette område foretages på fællesnordisk basis. Dels drejer det sig om et så nyt område, at en rekommandation til de nordiske regeringer skulle have gode muligheder for at resultere i en ensartet lovgivning, der ikke på afgørende måde behøver at gribe ind i eksisterende love.

Vi anser en udredning af disse forhold for betydningsfulde, ikke blot for udviklingen af psykologien i de nordiske lande, men også for de samfundsområder, som de praktisk arbejdende psykologer har berøring med.

Endelig skal vi tillade os at pege på betydningen af, at dette arbejde tages op snarest for at hindre, at der danner sig uheldig praksis inden for de nævnte områder.

Til yderligere oplysning vedlægges Dansk Psykologforenings regler angående faglig etik, der i alt væsentlig er overensstemmende med de øvrige nordiske foreningers.

København, den 26. november 1957.

Ærbødigst for
Nordiske psykologers samarbejdskomité

Poul W. Perch.

Overenskomst af 18. maj 1965 mellem Dansk Psykologforening, Dansk Magisterforening og finansministeriet om ansættelse i statens tjeneste

Ansættelse.

Stk. 1. Mag. art.er, mag. scient.er, cand. scient.er, cand. mag.er, cand. art.er, cand. act.er, cand. stat.er, dr. phil.er med dansk doktorgrad og cand. psych.er, (i det følgende kaldt magistre), der ansættes i statens tjeneste, bortset fra gymnasieskolen, uden at ansættelse sker i tjenestemandsstilling eller som aspirant til en sådan stilling, aflønnes i overensstemmelse med de i nærværende overenskomst indeholdte regler. Undtaget herfra er dog beskæftigelse af pensionerede tjenestemænd. Undtaget er ligeledes beskæftigelse af ansatte, der er fyldt 70 år.

Stk. 2. Ved ansættelse i en stilling, der i arbejdsmæssig, administrativ, kvalifikationsmæssig eller anden henseende indtager en sådan særstilling, at den ikke omfattes af de almindelige forudsætninger for nedenstående lønninger m. v., træffes der mellem finansministeriet og Dansk Magisterforening henholdsvis Dansk Psykologforening speciel aftale om tillæg til lønnen og eventuelle andre vilkår.

Stk. 3. Ved enhver ansættelse efter nærværende overenskomst orienteres Dansk Magisterforening henholdsvis Dansk Psykologforening om ansættelsen.

§2.

Løn.

Stk. 1. For overenskomstmæssigt ansatte magistre, der har fuld beskæftigelse, jfr. nedenfor, udgør den normale løn i forhold til magisterens anciennitet følgende årlige beløb:

Anciennitet:

1. år	24.700 kr.
2. år	26.400 -
3. år	27.600 -
4. år	29.900 -
5. år	31.000 -
6.-7. år	33.200 -

8.-9. år	36.200 -
10.—11. år	38.900 -
12.-13. år	41.800 -
14.-15. år	44.700 -
16.-20. år	46.600 -
21. og flg. år	50.500 -

Stk. 2. Ancienniteten regnes normalt efter kandidatalder, hvorved forstås det antal år, den pågældende efter bestået eksamen har været beskæftiget med arbejdet, betinget af den pågældendes uddannelse, i eller uden for statens tjeneste, idet eventuel tvungen militærtjeneste medtages ved beregningen, og således at ancienniteten afrundes opad til et helt antal måneder. Ancienniteten beregnes dog tidligst fra udgangen af den måned, i hvilken den pågældende har bestået embeds-eksamen.

Stk. 3. Hvor forholdet taler derfor, kan der mellem finansministeriet og Dansk Magisterforening henholdsvis Dansk Psykologforening træffes aftale om fastsættelse af anciennitet efter andre regler. Styrelsen kan dog i ganske særlige tilfælde begrænse ancienniteten til 15 år uden forudgående aftale mellem finansministeriet og Dansk Magisterforening henholdsvis Dansk Psykologforening.

Stk. 4. Den i § 2, stk. 1 fastsatte løn forudsætter heldagsbeskæftigelse, hvorved forstås en arbejdstid svarende til mindst 42 timer ugentlig.

Stk. 5. Hvor en ansat ønsker nedsat arbejdstid, kan ansættelse ske i halvdagsstilling. Andre former for deltidsansættelse kan normalt ikke finde sted.

Dyrtidsregulering.

Stk. 1. De i § 2 nævnte lønninger reguleres med et dyrtidstillæg på 2 pct. for hver 2 points, hvormed det i lov nr. 83 af 16. marts 1963 omhandlede reguleringspristal overstiger 100. Regulering sker pr. 1. april og

1. oktober på grundlag af pristallet for henholdsvis januar og juli måned.

Stk. 2. Uafhængigt af bestemmelsen i stk. 1 ydes der et dyrtidstillæg på 1 pct. af de i § 2 nævnte lønninger.

Stk. 3. Såfremt der sker væsentlige ændringer i pristallets beregning, eller det falder under 100, optages der forhandling mellem parterne om dyrtidsreguleringen.

§ 4.

Pension.

Stk. 1. Som bidrag til den ansattes pensionering betaler vedkommende styrelse 10 % af de i § 2 nævnte lønninger samt 10 % af dyrtidstillægget. Endvidere tilbageholder styrelsen i den ansattes løn et beløb af 5 % af de samme lønningsdele. Pensionsbidragene indbetales af styrelsen til Magistrenes Pensionskasse.

Stk. 2. Kan en efter nærværende overenskomst ansat ikke opnå en under hensyn til sin alder tilfredsstillende pensionsordning, kan der træffes aftale om tilbageholdelse af et ekstraordinært pensionsbidrag over en nærmere fastsat periode. Dette ekstraordinære bidrag indbetales i overensstemmelse med reglerne i § 5.

Stk. 3. Der tilkommer ud over det i stk. 1 nævnte pensionsbidrag ikke magisteren nogen ret til pension eller understøttelse fra staten (bortset fra invalide- og folkepension).

Stk. 4. Når ansættelse som tjenestemand af en overenskomstansat, der har en pensionsordning i henhold til stk. 1, sker efter det fyldte 30. år, stiller vedkommende styrelse forslag om, at der på førstkommande norraeringslov søges tillagt ham forhøjet pensionsanciennitet, eventuelt tillige pensionsret, hvis han ved ansættelsen som tjenestemand er fyldt 40 år.

Stk. 5. Det beløb, en ansat er berettiget til som udtrædelsesgodtgørelse fra pensionskassen eller selskabet, overføres til statskassen ved ansættelse i tjenestemandstilling med pensionsret, uanset om ansættelse finder sted inden det fyldte 30 år.

§ 5.

Udbetaling af løn og pensionsbidrag.

Samtidig med udbetaling af lønnen indbetaler vedkommende styrelse såvel sit som ma-

gisterens pensionsbidrag til Magistrenes Pensionskasse.

§ 6.

Opsigelsesvarsel, sygdom, militærtjeneste m.v.

Stk. 1. De i funktionærloven omhandlede regler om opsigelse, løn under fraværelse på grund af sygdom og afskedigelse som følge af sygdom, indkaldelse til militærtjeneste, efterløn samt bestemmelser om ægteskab finder anvendelse for dem, der er ansat efter nærværende overenskomst.

Stk. 2. Under barselsfraværelse ydes fuld løn i 2½ måned omkring fødslen efter den ansattes eget ønske. I øvrigt gælder funktionærlovens regler.

Afskedigelse.

Stk. 1. Afskedigelse af en ansat efter nærværende overenskomst kan kun ske ved skriftlig motiveret opsigelse. Samtidig skal Dansk Magisterforening henholdsvis Dansk Psykologforening underrettes om afskedigelsen.

Stk. 2. Skønner Dansk Magisterforening henholdsvis Dansk Psykologforening, at afskedigelsen af en efter nærværende overenskomst: ansat er uberettiget, behandles sagen i overensstemmelse med principperne i § 4 i hovedaftalen af 18. november 1960 mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark, De samvirkende Fagforbund.

§ 8.

Tjenestefrihed og fridage.

Der tilkommer de efter overenskomsten ansatte tjenestefrihed og fridage efter de for tjenestemænd gældende regler.

§ 9.

Befordringsgodtgørelse samt time- og dagpenge.

Der tilkommer på tjenesterejser og ved udstationering magistre befordringsgodtgørelse samt time- og dagpenge efter de for tjenestemænd gældende regler, og således at overenskomstansatte med indtil 9 års anciennitet henføres under sats B og øvrige magistre under sats A.

§ 10.

Flyttegodtgørelse.

Såfremt en magister forflyttes til andet tjenestested og i denne anledning nødsages til at foretage flytning af husstand og bohabe, tilstås der ham godtgørelse efter de for statens tjenestemænd gældende regler.

§ 11.

Funktionærbolig.

Såfremt der til en stilling er knyttet funktionærbolig, og det af tjenstlige grunde er nødvendigt, at denne bebos af magisteren, er den pågældende pligtig til at indflytte i boligen, idet lejevilkårene fastsættes efter de for tjenestemænds tjenesteboliger fastsatte regler.

§ 12.

Diskretionspligt.

Den ansatte skal iagttage tavshed med hen-

København, den 18. maj 1965.

Dansk Psykologforening

F. Agersted.

P.-H. Kühl.

Dansk Magisterforening

Arthur Friediger.

Børge Petersen.

Arthur Arnheim.

syn til de forhold, som vedkommende i sin stillings medfør bliver bekendt med, og hvis hemmeligholdelse ifølge sagens natur er påkrævet eller bliver ham foreskrevet af foresatte. Tavshedspligten ophører ikke med udtrædelse af statens tjeneste.

§ 13.

Staten forpligter sig til fortrinsvis at antage magistre, der er forsikret mod arbejdsløshed.

§ 14.

Nærværende overenskomst, som ikke omfatter magistre ansat i Grønland, har virkning fra 1. april 1965 og kan af finansministeriet eller de to andre parter i forening opsiges med 3 måneders varsel til en 1. april, dog tidligst til 1. april 1967.

Finansministeriet

P. M. V.

Hans C. Fedders.

K. J. Christensen.

Overenskomstens udsendelseskrivelse af 4. juni 1965 til samtlige ministerier og styrelser

Det meddeles herved, at overenskomsterne mellem finansministeriet og henholdsvis Dansk Magisterforening og Dansk Psykologforening af henholdsvis 11. oktober 1963 og 8. april 1964 efter opsigelse er udløbet med udgangen af marts måned 1965, og at finansministeriet herefter med de nævnte foreninger har indgået vedlagte fællesoverenskomst af 18. maj 1965. Overenskomsten har virkning fra 1. april 1965 og omfatter ikke magistre og psykologer, der er trådt uden for nummer fra en tjenestemandstilling.

I perioden 1. april 1965-31. marts 1966 ydes der til overenskomstlønnede magistre og psykologer et særligt tillæg, som efter den

pågældendes anciennitet udgør nedenstående månedlige beløb:

1. år	61,75	kr. månedlig
2. år	66,00	-
3. år	69,00	-
4. år	74,75	-
5. år	83,00	-
6.-11. år	90,50	-
12.-13. år	97,25	-
14.-15. år	111,75	-
16.-20. år	116,50	-
21. og følgende år	126,25	-

Opmærksomheden henledes endvidere på følgende:

Ad § 1, stk. 1:

Tidsbegrænset ansættelse — bortset fra vikariater — kan kun undtagelsesvis finde sted og da kun én gang for den enkelte magister og kun for en periode af 3 år. Såfremt ansættelsen ikke kan forlænges udover denne periode, skal dette tilkendegives for magistreren senest 3 måneder før periodens udløb. I modsat fald fortsætter ansættelsesforholdet, og de almindelige regler i overenskomstens § 6 om opsigelsesvarsler finder anvendelse.

Ad § 1, stk. 3:

Ved enhver ansættelse efter nærværende overenskomst orienteres Dansk Magisterforening henholdsvis Dansk Psykologforening om ansættelsen.

Ad § 2, stk. 4:

For de overenskomstansatte, der er beskæftiget ved undervisningsarbejde ved seminarier, teknika og højere handelsskoler gælder specielt de samme pligtige ugentlige timetal, incl. timer fremkommet ved gældende omregningsregler og timereduktion på grund af hjemmearbejde og alder samt overtimebetaling som for tjenestemænd. Udover den almindelige overenskomstløn ydes der til fuldtidsbeskæftigede ved de nævnte institutioner et særligt tillæg på 528 kr. årlig reguleret i overensstemmelse med lønnings- og pensionslovens § 90. Overenskomstansatte med det nævnte undervisningsarbejde har ret til tilsagnstillæg.

Ad § 2, stk. 5:

Ved halvdagsbeskæftigelse forstås beskæftigelse svarende til 24 timer ugentlig, for hvilken lønnen fastsættes til 4/7 af de i § 2, stk. 1, fastsatte lønninger.

Ad § 3:

Efter indstilling fra den ansættende myndighed kan der tilstås magistres orlov med eller uden løn.

Ad § 4, stk. 1:

Indtil forsikringsrådets godkendelse er indhentet vedrørende optagelse af psykologer i Magistrernes Pensionskasse anviser Dansk Psykologforening fortsat i hvert enkelt tilfælde den pensionskasse eller det selskab, til hvilket pensionsbidrag for psykologer skal indbetales.

Ad § 10.

Opmærksomheden henledes på den ændrede formulering.

Med bemærkning, at det er en forudsætning for overenskomstens parter, at ingen magister eller psykolog går ned i samlet udbetalt lønning, skal det tilføjes, at eventuelle tvivlsspørgsmål vedrørende overenskomsten forventes forelagt finansministeriet.

P. M. V.

E. B.

K. J. Christensen.

Udtalelse indhentet fra professor, dr. phil. K. Grue-Sørensen om magisterkonferens i pædagogik med henblik på autorisation af psykologer

Med henblik på de kriterier, som vil komme til at gælde for autorisation af psykologer, skal jeg om magisterkonferens i pædagogik udtale følgende:

Konferensens stof er opdelt i tre hovedområder: 1) Opdragelsens og den pædagogiske tænkningens historie, 2) Systematisk pædagogik, 3) Pædagogisk psykologi. Disse discipliner er obligatoriske for alle, men naturligvis i forskelligt omfang alt efter det valgte hovedfag.

Hvad den pædagogiske psykologi angår, da lyder den generelle bestemmelse, d.v.s uanset valgt hovedfag, sådan:

»Kandidaten må have et klart og sikkert overblik over den almene psykologi og må på et psykologisk laboratorium have udført en række typiske psykologiske eksperimenter. Han må desuden have kendskab til specielle discipliner som børne og ungdomspsykologi, abnormpsykologi og socialpsykologi. Særligt kendskab kræves til de sider og grene af psykologien, som har betydning for opdragelse og undervisning, herunder læreprocessernes psykologi, begavelsesforskning, testningspsykologi og de vigtigste skolefags psykologiske problemer. Kandidaten må kende og kunne benytte de vigtigste intelligens- og

standpunktsprøver. Tillige må han have sat sig ind i de vigtigste synspunkter og nogle hovedværker vedrørende opdragelsesvanskeligheder og deres behandling.«

Under hensyn til denne bestemmelse, og uanset at der ikke afholdes prøver i alle de nævnte underdiscipliner, bortset fra at laborantkursus må være bestået på lige fod med de psykologistuderende, vil jeg mene, at et grundlag for autorisation må være til stede.

Selvsagt må en magister, der har haft pædagogisk psykologi som hovedfag og et emne derfra som speciale, være bedst kvalificeret; men sådan som kravene er affattet, anser jeg det ikke for nødvendigt at foretage en skelnen under hensyn til hovedfag, da konferencen i øvrigt gerne skulle opfattes som en helhed, der i store træk stillede sine indehavere lige.

København, den 6. maj 1963.

K. Grue-Sørensen.

(Foranstående udtalelse er efter aftale på psykologudvalgets plenarmøde den 23/4 1963 indhentet gennem professor, dr. phil. Franz From).

Oversigt over psykologers arbejdsområder.

Arbejdsområde	Ministerium	Stillinger ialt	Heraf udd. stillinger	Heldags	Halvdags	Los	Institutioner	Bem.
<i>I Universitetsuddannede psykologer.</i>								
1. Kliniske ps.	I + U	77	9	40	16	21	30	Hosp. +
2. Skolepsyk.	U	102	—	90	11	1	41	Rådgivn. kl.
3. Seminarier	U	51	—	19	9	23	25	
4. Højere udd.	U	45	1	15	2	28	2	Universitetet +
5. Forskningsinst. ...	S + U + J	25	1	15	5	5	4	DLH
6. Forsorgsps.	S	47	—	20	3	24	17	Heri indbefattet
7. Kriminalps.	J	8	3	7	1	—	6	undervisn. af
8. Industri + erhv. ...	H	14	—	13	1	—	6	forsorgsper.
9. Militærpsyk.	F	22	—	8	—	14	1	
		391	14	227	48	116	132	
<i>II Anden uddannelse.</i>								
(DLH, cand. mag., cand. theol. etc.)								
1. Kliniske ps.	I	1	—	1	—	—	1	
2. Skoleps.	U	54	—	53	—	1	38	
3. Seminarier	U	15	—	14	—	1	10	
6. Forsorg	S	1	—	—	—	1	1	
		71	—	68	—	3	50	
<i>III Universitetsudd. psykologer opdelt efter ministerier.</i>								
Indenrigsministeriet .		55	3	30	7	18	25	
Undervisningsministeriet		234	7	143	35	50	74	
Socialministeriet		51	—	23	3	25	18	
Justitsministeriet		15	4	10	2	3	8	
Handelsministeriet ..		14	—	13	1	—	6	
Forsvarsministeriet ..		22	—	8	—	14	1	
		391	14	227	48	116	132	

Det bemærkes, at nærværende oversigt, der er udarbejdet i 1962/63 på basis af udsendte spørgeskemaer, kun viser antallet af psykologstillinger og ikke antallet af psykologer, idet det i vid udstrækning er de samme personer, der optræder i kolonnerne: heldags, halvdags og løs.

Til indenrigsministeriets psykologudvalg

Dansk Psykologforening har -- på grundlag af en af formanden givne redegørelse - på generalforsamlingen den 27. marts og den 24. april 1966 indgående behandlet det af psykologudvalget på plenarmødet den 9. februar 1966 vedtagne udkast til betænkning om lov om psykologer.

Generalforsamlingen skal herefter udtale følgende:

Dansk Psykologforening kan principielt tiltræde lovforslaget, herunder bestemmelserne om indførelse af en autorisationsordning og oprettelse af et psykolognævn.

Dansk Psykologforening må imidlertid fortsat fastholde, at en autorisationsordning indtil videre alene bør omfatte personer, der har bestået psykologisk embedseksamen eller magisterkonferens i psykologi, og som har gennemgået en vis praktisk uddannelse.

Man må derfor nære alvorlig betænkkelighed ved formuleringen af lovforslagets § 1, stk. 2, hvorefter også den, som ved anden højere læreanstalt har bestået en eksamen, der af undervisningsministeriet ligestilles med de førnævnte uddannelser, kan autoriseres.

Dansk Psykologforening er vel enig i, at

uddannelse ved universiteter eller andre højere læreanstalter kan udvikle sig således, at den kan berettige til autorisation, men at forudsætningen herfor - af hensyn til hele værdien af en autorisationsordning - må være, at sådan uddannelse opnår samme værdi, som den nuværende universitetsuddannelse. Dansk Psykologforening finder, at universitetets og psykolognævnets bedømmelse i denne henseende må være afgørende.

Dansk Psykologforening skal samtidig oplyse, at de øvrige nordiske psykologforeninger vil udtale forbehold over for deres respektive regeringer vedrørende det nu fremsatte forslag angående en autorisationsordning på fælles nordisk basis.

Dansk Psykologforenings generalforsamling har vedtaget, at intet medlem af Dansk Psykologforening må søge autorisation før adgang hertil er godkendt af en generalforsamling i Dansk Psykologforening.

P. F. V.

Fin Agersted
formand.